SISMANOGLIO
MEGARC

Dr TH. N. VEGLERIS
AVOCAT
CONSTANTINOPLE

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΘΕΟΤΟΚΑ
Δικηγόρου

E 75

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΗΤΟΙ

ΤΗΣ Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ Δ.Ε.Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ

ΑΣΤΙΚΟΥ, ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ

ΔΙΚΑΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1800 ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1896

ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

Κατ' ἔγκρισιν τῆς Ἁγ. καὶ Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ,,

1897

ISMANOGLIO

DE TH. N. VENCLEMIS
AVOCAT
CONSTANTINOPLE

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν κάτωθι ὑπογραφήν.

Μ. Θ. Θεοκλητος

معارف نظارت جليله‌سنك ٥٣٢ نومرولى و ١٢ كانون اول ٣١٢ تاريخلى رخصتيله

ΤΗ,

Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΙ

ΤΩ,

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ,

ΚΥΡΙΩ, ΚΥΡΙΩ,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ, ΤΩ, Ε'.

ΕΥΣΕΒΑΣΤΩΣ ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ

SISMA MEGARONOGLIO

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

'Αριθ. Πρωτ. 1504.

† 'Εντιμολογιώτατε κύριε Μιχαὴλ Γ. Θεοτοκᾶ, δικηγόρε, τέκνον ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητόν, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς 'Εντιμολογιότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἀσμένως ἀνακοινούμεθα τῇ αὐτῆς 'Εντιμολογιότητι ὅτι τὸ ὑπ' αὐτῆς πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑποβληθὲν πόνημα «Νομολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1800-1896 μετὰ σημειώσεων», ἐξετασθὲν ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς νομομαθῶν, διορισθείσης ὑπὸ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ.'Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ συγκειμένης ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σμύρνης κυρίου Βασιλείου, προέδρου, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου 'Ενδοξοτάτου κυρίου Μιλτιάδου ἐφένδη 'Ιακώβου καὶ τῶν Εὐγενεστάτων κυρίων 'Ηλία Μαλιάκα καὶ Μ. Καραβοκυροῦ, ἔτυχεν ὁμοφώνου ἐγκρίσεως τῇ γνωμοδοτήσει τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, κριθὲν ἅμα ὡς πόνημα χρήσιμον πρὸς ὃν προώρισται σκοπὸν καὶ πρόχειρον βοήθημα εἰς εὕρεσιν τῆς Νομολογίας τῶν Πατριαρχείων ἐπὶ τῶν ἐν αὐτοῖς καὶ ταῖς ἱεραῖς Μητροπόλεσι θεωρουμένων ὑποθέσεων. Τῶν δύο δὲ Σωμάτων ἀποφηναμένων ταὐτοχρόνως ἵνα ἐκδηλωθῇ τῇ αὐτῆς 'Εντιμολογιότητι ὁ ἁρμόζων τῇ φερεπονίᾳ αὐτῆς δίκαιος ἔπαινος, συγχαίρομεν αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἠθικῇ ταύτῃ ἀμοιβῇ τῶν κόπων αὐτῆς καὶ πατρικῶς εὐλογοῦντες αἰτούμεθα ἐπ' αὐτὴν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος.

αωγζ΄ Μαρτίου ε΄.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχ. Θρόνου Κων/πόλεως

✠ **Ὁ Ἐφέσου Κωνσταντῖνος** ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἰς τὴν κατάρτισιν τῆς προκειμένης νομολογίας τῶν δύο ἀνωτάτων παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων προέβην τὴν πλήρωσιν ὁμολογουμένης παρ' ἡμῖν νομικῆς ἐλλείψεως προτιθέμενος. Κατηρτίσθη δ' αὕτη ἐκ τῶν ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδιξι κατεστρωμένων ἀποφάσεων τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1800 καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ (1862) μέχρι τέλους τοῦ 1896.

Πολλῶν ἕνεκα λόγων ἐθεώρησα καλὸν ἵνα παραθέσω στοιχειώδεις τινὰς ἐπεξηγηματικὰς σημειώσεις εἰς πολλὰ τῶν ζητημάτων τῆς νομολογίας, εἰς ἃ ἐπίσης παρέθηκα καὶ τὰς σχετικὰς Πατριαρχικὰς καὶ Συνοδικὰς νομοθετικὰς πράξεις τῶν τελευταίων ἑκατῶν περίπου ἐτῶν.

Ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ γίνεται λόγος δι' ὀλίγων, ἱστορικῶς μᾶλλον, περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς δικαιοδοσίας τῶν Πατριαρχικῶν, Μητροπολιτικῶν καὶ Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων.

Οὕτως οὖσα κατηρτισμένη ἡ παροῦσα Πατριαρχικὴ νομολογία καὶ σαφηνίζουσα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις ἀπαντώντων ζητημάτων δι' ἐλπίδος ἔχω ὅτι ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ, ὃν προεθέμην καταρτίζων αὐτήν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 20 Δεκεμβρίου 1896.

Μ. Γ. ΘΕΟΤΟΚΑΣ

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Πατριαρχικοὶ κώδικες, ὧν ἄριστα καὶ χρησιμώτατα εὑρετήρια καταρτίζει ἀπὸ διετίας ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰωακεὶμ Φορόπουλος, ἀρχειοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων.

Ράλλη καὶ Ποτλῆ, Σύνταγμα Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων.

Γεδεών, Κανονικαὶ Διατάξεις, Κων)πολις, 1888 καὶ 1889.

Νικολαΐδου, Ὀθωμανικοὶ κώδικες, Κων)πολις, 1890.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς.

Πηδάλιον, ἔκδοσις IV, Ἀθῆναι, 1886.

Κρασσᾶ, Κληρονομικὸν καὶ Οἰκογενειακὸν δίκαιον.

Παπαρρηγοπούλου, Οἰκογενειακὸν δίκαιον.

Οἰκονομίδου, Πολιτικὴ Δικονομία.

Καραβοκυροῦ, Κλεὶς Ὀθωμαν. νομοθεσίας, καὶ Κῶδιξ τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου.

Μομφερράτου, Κληρονομικὸν δίκαιον μοναχῶν καὶ κληρικῶν, Ἀθῆναι, 1890.

Εὐθυμίου, Περὶ ἀποδείξεως, Ἀθῆναι, 1889.

Σερουΐου, Ἐπιτομὴ ῥωμ. καὶ βυζαντ. δικαίου, Κων)πολις, 1886.

Ἀρχ. Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου, Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου, Κων)πολις, 1889.

Μπαλάνου καὶ Γκίνη, Νομολογία Ἀρείου Πάγου ἐπὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, Ἀθῆναι, 1896.

Φλογαΐτου, δικαστικοὶ νόμοι.

Asser, droit international privé traduction A. Rivier, Paris, 1884.

Calvo, „ „ „ ἐν μεταφράσει ἑλληνικῇ Παπαφράγκου, Ἀθῆναι, 1893.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΥΓΚΟΠΗΝ

Ἱ. Σ. 1 (1800).= Ἀπόφασις Ἱερᾶς Συνόδου ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ ἔτους 1800.

Μ. Σ. 100 (1896).= „ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθ. 100 τοῦ ἔτους 1896.

Πρ. Ἱ. Σ.= Πρακτικὰ Ἱερᾶς Συνόδου[1].

Πρ. Μ. Σ.= „ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.[1]

Γρ. Π. Σ.= Γράμμα Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικόν[2].

Γρ. Π.= Γράμμα Πατριαρχικόν.[2]

Ἐγκ. Π. καὶ Σ.= Ἐγκύκλιος Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδική.

Σύντ.= Σύνταγμα θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων.

Καν. Διατ.= Κανονικαὶ διατάξεις Μ. Γεδεών.

Πολ. Δικ.= Πολιτικὴ Δικονομία.

Ἐμπ. Δικ.= Ἐμπορικὴ Δικονομία.

Παρ. Ἐμπ. Κωδ.= Παράρτημα Ἐμπορικοῦ Κώδικος.

Δικ. Νομ.= Δικαστικοὶ νόμοι.

Ἀρμ. Α. α. 1= Ἀρμενοπούλου βιβλίον Α', τίτλος α', § 1.

Μ. Μ. Δ.= Μικτὸν Μητροπολιτικὸν Δικαστήριον.

Π. Μ. Δ.= Πνευματικὸν „ „

Μ. Ε. Δ.= Μικτὸν Ἐπισκοπικὸν „

Π. Ε. Δ.= Πνευματικὸν „ „

1. Ἐν τοις Πρακτικοῖς τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀπαντῶνται καὶ πᾶσαι αἱ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις, αἵτινες οὐδέποτε ἐκδίδονται κατ' ἰδίαν.

2. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱ. Συνόδου διετυποῦντο οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν διὰ γραμμάτων Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Χρησιμότης τῆς Νομολογίας ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ τῆς Πατριαρχικῆς.
§ 2. Ὀργανισμὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.
§ 3. Ἱερὰ Σύνοδος.
§ 4. Διαρκὲς Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον.
§ 5. Δικαστήρια τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν.
§ 6. Γραμματεῖς, συμβολαιογράφοι, δικηγόροι καὶ κλητῆρες.
§ 7. Δικαιοδοσία ἐν γένει Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.
§ 8. Νόμοι ἰσχύοντες ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις.

§ 1.

Νομολογία καλεῖται ἡ ἐκ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων ἐξαγομένη δικανικὴ συνήθεια. Γνωστὸν εἶναι ὅτι οἱ νόμοι, ὡς πάντα τἀνθρώπινα ἔργα ἐν γένει, οὐδὲ τέλειοι, οὐδὲ σαφεῖς εἶναι πλειστάκις· διότι οὔτε τὰς διαφορὰς πάσας εἶναι δυνατὸν νὰ προΐδωσιν, οὔτε μίαν καὶ μόνην ἐπιδέχονται συνήθως ἑρμηνείαν. Εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἀτελοῦς καὶ ἑρμηνείαν τοῦ ἀσαφοῦς νόμου προσέρχεται ἡ πρακτικὴ τῶν δικαστηρίων συνήθεια, ἥτις ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε ἀπαντωσῶν εἰδικῶν περιπτώσεων, ἐφαρμόζουσα τοὺς κειμένους νόμους, οὐ μόνον ἑρμηνεύει καὶ συμπληροῖ αὐτούς, ἀλλὰ καὶ παρακολουθοῦσα τὰς κοινωνικὰς ἰδέας καὶ τὰ ἤθη, ἔχουσα δὲ ὑπ' ὄψει καὶ τὴν ἐπιείκειαν καὶ τὸ ἀπόλυτον δίκαιον μᾶλλον ἢ τὸ ξηρὸν τῶν νόμων γράμμα, πλατύνει καὶ ἔστιν ὅτε ἀντικαθιστᾷ αὐτούς.

Τὴν νομολογίαν ἀπεκάλουν οἱ Ῥωμαῖοι ἄριστον τῶν νόμων ἑρμηνευτήν, optima interpres legum, ὁ δ' αὐτοκράτωρ Σεβῆρος διέταξεν ἵνα ἐπὶ ἀμφιβόλων ἐπέχῃ τόπον νόμου ἡ σταθερὰ τῶν δικαστηρίων συνήθεια. Ἡ χρησιμότης τῆς νομολογίας εἶναι κατ' ἐξοχὴν πρακτική, διότι, εἰ καὶ νόμου ἰσχὺν δὲν ἔχει οὐδ' ὑπὸ τοῦ ἀληθήτου ἀπαραιτήτως καλύπτεται, ὅμως ὑποβάλλουσα εἰς τὸν δικαστὴν τὰ διδάγματα τῆς πείρας καὶ ὑποδεικνύουσα αὐτῷ τὰς ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων δοθείσας τῶν διαφορῶν λύσεις καὶ τῶν νόμων ἑρμηνείας, ἀφ' ἑνὸς μὲν σπουδαίως εὐκολύνει αὐτὸν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑποχρεοῖ αὐτὸν ἐμμέσως ἵνα συμμορφωθῇ τῇ συνηθείᾳ τῶν δικαστηρίων τούτων καὶ συντελεῖ οὕτως εἰς τὴν ὁμοιόμορφον τῆς δικαιοσύνης ἀπονομήν, ἥτις τὸν σπουδαιότερον τοῦ δικαίου ἀποτελεῖ χαρακτηρισμόν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ νομολογία συχνάκις ποικίλλει καὶ κυμαίνεται καὶ σπανίως ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν μένει ἀμετάβλητος· ἀλλὰ καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη, οὖσα μεταβολὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τὰ κρείττω, εἶναι ἀρκούντως ἐκ τῶν πραγμάτων δεδικαιολογημένη. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην αἱ κοινωνικαὶ ἰδέαι καὶ ἀρχαὶ βαίνουσιν ἀείποτε μεταβαλλόμεναι καὶ συνήθως βελτιούμεναι, καὶ ἡ νομολογία ἄρα, ἥτις, ὡς εἴρηται, παρακολουθεῖ αὐτὰς δὲν δύναται νὰ μένῃ ἀδρανὴς καὶ στάσιμος, προσηλωμένη εὐπειθῶς εἰς νόμους τεθέντας πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ὑπὸ ἀλλοίας κοινωνικὰς ἰδέας, ἰδίᾳ μάλιστα ὅταν ὁ νομοθέτης ὀκνῇ ἢ δὲν εἶναι ἕτοιμος ἵνα μεταβάλῃ ἢ συμπληρώσῃ αὐτούς.

Ἡ νομολογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἰδιάζουσαν κέκτηται ἱστορικήν, νομικὴν καὶ πρακτικὴν πρὸ πάν-

των ἀξίαν· διότι ἐπὶ πολλὰς ἑκατοντάδας ἐτῶν σχεδὸν πάντα παρ' ἡμῖν διὰ τῆς συνηθείας καὶ παραδόσεως ἐρρυθμίζοντο. Δι' αὐτῆς καταφαίνεται τὸ διῆκον πνεῦμα ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς δικαιοσύνης παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, πνεῦμα παραδόσεως καὶ ἐπιεικείας, πνεῦμα καθαρῶς ἐκκλησιαστικὸν καὶ σύμφωνον πρὸς τὰς κρατούσας ἑκάστοτε κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς ἰδέας. Ἡ Ἐκκλησία συνήθως μὴ ἀπομακρυνομένη τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ μὴ αὐστηρῶς εἰς τὸ γράμμα αὐτοῦ προσηλουμένη ἀπένεμε τὴν δικαιοσύνην, εὐστοχώτατα εἰδιῖα ἵνα ἐξοικονομῇ τὰς περιστάσεις, κατορθοῦσα δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἵνα ἀμφότερα τὰ διάδικα μέρη ἱκανοποιῇ καὶ πείθουσα ταῦτα διὰ χριστιανικῶν συμβουλῶν καὶ δι' ἐπιτιμίων ἐν ἀνάγκῃ ἵνα μετὰ πολλοῦ τοῦ σεβασμοῦ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς ἐκτελῶσιν. Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τῆς ἁλώσεως μέχρι τοῦ 1860 περίπου ἐδίκαζε πάσας τῶν προσερχομένων αὐτῇ χριστιανῶν τὰς διαφορὰς καὶ αὐτὰς ἔτι τὰς ἐμπορικὰς ὡς διαιτητικὴ καὶ διοικητικὴ μᾶλλον ἀρχὴ ἢ ὡς δικαστική· ἀπηλλαγμένη δὲ δικονομικῶν διατυπώσεων, διδουσῶν ἔστιν ὅτε χώραν εἰς στρεψοδικίας καὶ βραδύτητας, ἔβαινεν εὐθὺ εἰς τὴν τῶν διαφορῶν λύσιν, ἣν πολλάκις κατώρθου ἵνα τὰ διάδικα μέρη ἐκ συμφώνου ὑποβάλλωσιν αὐτῇ. Πιστὴν εἰκόνα τῆς δυνάμεως καὶ πειθοῦς τῆς Ἐκκλησίας ἀπαντᾷ τις ἔτι ἔν τισιν ἐπαρχίας καὶ χωρίοις, ὧν οἱ κάτοικοι προσερχόμενοι πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἀπεκδέχονται τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν ὡς ἀληθήτους, ἁμάρτημα θεωροῦντες τὴν παρακοὴν εἰς τὰ κελεύσματα αὐτῶν. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν δικαστηρίων αὐτῶν ἐπετρέπετο νὰ διαβιβασθῶσι παράπονα πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἥτις, ἂν ταῦτα ἦσαν βάσιμα, οὐ μό-

νον ἡκύρου τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν, ἀλλὰ καὶ ἐπετίμα τὸν ἐκδόντα ταύτην ἀρχιερέα. Ἀπὸ τοῦ 1860, ὅτε διερρυθμίσθησαν τακτικώτερον τὰ παρ' ἡμῖν, ἡ ἀπεριόριστος δικαιοδοσία τῶν ἐκκλσιαστικῶν δικαστηρίων σαφῶς καθωρίσθη, ἀλλὰ καὶ περιωρίσθη, καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἀπονέμουσι τὴν δικαιοσύνην νομικῶς καὶ δικαστικῶς μᾶλλον ἢ διαιτητικῶς.

Τὰς λύσεις πάσας τῶν διαφορῶν, τὰς ὁποίας ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐδίκασεν ἀπὸ ἑνὸς περίπου αἰῶνος ὡς ἐκκλησιαστική, διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ ἀρχή, τὰς λύσεις ταύτας περιέχει ἡ παροῦσα νομολογία, ἥτις κατ' ἀντίθετον λόγον πρὸς τὰς νομολογίας ἄλλων ἀνωτέρων δικαστηρίων ὅσῳ ὀλιγώτερον ἱκανοποιεῖ τὸν ἐπιστήμονα νομικόν, τόσῳ περισσότερον χρήσιμος εἶναι εἴς τε τὸν ἱστορικὸν καὶ εἰς τὸν πρακτικὸν νομικόν.

§ 2.

Ὁ ὀργανισμὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων δὲν εἶναι πανταχοῦ ὁμοιόμορφος καὶ ἐν πολλαῖς ἐπαρχίαις παραλλάσσει, καθὸ μὴ ὑπάρχοντος εἰδικοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, κυρίως ὑπὸ τῶν τοπικῶν ἐθίμων καὶ κανονισμῶν διεπομένου.

Ὁ Οἰκουμενικὸς θρόνος Κωνσταντινουπόλεως περιλαμβάνων ἅπασαν τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, μέρος τῆς Βουλγαρίας, τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους μετὰ τῆς Κρήτης, ἀποτελεῖται ἐξ 74 Ἀρχιεπισκοπικῶν ἢ Μητροπόλεων[1] καὶ ἐξ 20

1. Ὁ κατάλογος τῶν Μητροπόλεων κατὰ τὸ Συνταγμάτιον, καθ' ὃ γίνεται ἡ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συγκρότησις, ὡς κατωτέρω ἐν § 3 ὁρίζεται, ἔχει ὧδε:

Ἐπισκοπῶν[1] ὑπαγομένων εἰς 5 τῶν Μητροπόλεων τούτων. Ἐν πάσαις δὲ ταῖς Ἐπισκοπαῖς καὶ Ἀρχιεπισκοπαῖς ταύ-

1. Καισαρείας.
2. Ἐφέσου.
3. Ἡρακλείας.
4. Κυζίκου
5. Νικομηδείας.
6. Νικαίας.
7. Χαλκηδόνος.
8. Δέρκων.
9. Θεσσαλονίκης.
10. Ἀδριανουπόλεως.
11. Ἀμασείας.
12. Ἰωαννίνων.
13. Προύσης.
14. Πελαγωνείας.
15. Νεοκαισαρείας.
16. Ἰκονίου.
17. Βερροίας.
18. Πισιδείας.
19. Κρήτης.
20. Τραπεζοῦντος.
21. Νικοπόλεως.
22. Φιλιππουπόλεως.
23. Ρόδου.
24. Σερρῶν.
25. Δράμας.
26. Σμύρνης.
27. Μυτιλήνης.
28. Διδυμοτείχου.
29. Ἀγκύρας.
30. Φιλαδελφείας.
31. Μελενίκου.
32. Αἴνου.
33. Μηθύμνης.
34. Μεσημβρίας.
35. Σάμου.
36. Βιζύης.
37. Ἀγχιάλου.
38. Βάρνης.
39. Μαρωνείας.
40. Σηλυβρίας.
41. Σωζοαγαθοπόλεως.
42. Ξάνθης.
43. Γάνου καὶ Χώρας.
44. Χίου.
45. Λήμνου.
46. Ἴμβρου.
47. Δυρραχίου.
48. Σκοπείων.
49. Καστορίας.
50. Ρασκοπρεσρένης.
51. Βοδενῶν.
52. Κορυτσᾶς.
53. Βελεγράδων.
54. Στρωμνίτζης.
55. Γρεβενῶν.
56. Σισανίου.
57. Μογλενῶν.
58. Πρεσπῶν.
59. Δεβρῶν.
60. Κασσανδρείας.
61. Χαλδείας.
62. Ἐλασσῶνος.
63. Προικοννήσου.
64. Δρυϊνουπόλεως.
65. Κώου.
66. Λιτίτσης.
67. Καρπάθου.
68. Σερβίων.
69. Νευροκοπίου.
70. Λέρου καὶ Καλύμνου.
71. Παραμυθίας.
72. Βελλᾶς.
73. Κολωνίας.
74. Ἐλευθερουπόλεως.

1. Κατάλογος Ἐπισκοπῶν.

α' τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου
1 Ἡλιουπόλεως καὶ Θυατείρων.
2 Κρήνης.
3 Ἀνέων.

β' τῆς Μητροπόλεως Ἡρακλείας
1 Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτων.
2 Μετρῶν καὶ Ἀθυρῶν.
3 Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως.

γ' τῆς Μητροπόλεως Θεσ/νίκης
1 Κίτρους.
2 Καμπανίας.
3 Πολυανῆς καὶ Βαρδαωριτῶν.
4 Ἀρδαμερίου.
5 Ἱερισσοῦ καὶ ἁγίου Ὄρους.

δ' τῆς Μητροπόλεως Κρήτης
1 Ἀρκαδίας.
2 Ῥεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου.
3 Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνων.
4 Πέτρας.
5 Χερρονήσου.
6 Κισάμου καὶ Σελίνου.
7 Λάμπης.
8 Ἱερᾶς καὶ Σιτείας.

ε' τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης
1 Μοσχονησίων.

ταις τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὡς καὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἑδρεύουσι συνήθως μὲν δύο, ἐξαιρετικῶς δὲ ἔν τισιν αὐτῶν πλείονα τακτικὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, ἅτινα κατὰ τοὺς Γενικοὺς Κανονισμοὺς καὶ κατὰ τὰς Πατριαρχικὰς καὶ Συνοδικὰς ἐγκυκλίους τῆς 17 Ἰανουαρίου 1881, τῆς 31 Ἰανουαρίου 1891 κλπ. διακρίνονται ὡς ἑξῆς.

Α' Εἰς Πνευματικὰ καὶ εἰς Μικτά.

Τὰ Πνευματικὰ δικαστήρια, ἀπαρτιζόμενα ἐκ κληρικῶν, συνήθως 2—4, καὶ προεδρευόμενα ὑπὸ τοῦ κατὰ τόπους Ἀρχιερέως ἢ τοῦ Ἐπιτρόπου αὐτοῦ δικάζουσι, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, τὰς πνευματικὰς λεγομένας ὑποθέσεις, ἤτοι τὰς περὶ μνηστείας, γάμου, διατροφῆς συνεστῶτος τοῦ γάμου καὶ τὰς ταύταις συναφεῖς.

Τὰ δὲ Μικτὰ ἀπαρτιζόμενα συνήθως ἐκ 5—6 λαϊκῶν μελῶν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐξ ἑνὸς ἢ πλειόνων κληρικῶν, προεδρευόμενα δὲ ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως ἢ τοῦ Ἐπιτρόπου αὐτοῦ, δικάζουσι δημοσίᾳ συνεδριάζοντα τὰς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ὑπαγομένας ὑλικὰς ὑποθέσεις, ἤτοι πάσας τὰς περὶ διαθηκῶν, ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων (βακφιγέ), διατροφῆς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, τραχώματος καὶ προικός, συνεπειῶν λύσεως μνηστείας καὶ γάμου συμβαινούσας διαφοράς, ἔτι δὲ καὶ τὰς περὶ κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου, ἀλλὰ μόνον ἂν κατ' αἴτησιν ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων ἀνατεθῶσιν εἰς αὐτά. Πρὸς ταύταις δὲ καὶ πάσας τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις, ἐν αἷς ἓν τῶν διαφερομένων μερῶν τυγχάνει κληρικὸς ἢ πρόσωπον ἠθικόν, οἷον Μονή, Ἐφορία Ναοῦ τινος, Νοσοκομείου ἢ Σχολῆς, καὶ ἐν γένει πᾶσαν ὑπόθεσιν, ἣν ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ ἤθελε παραπέμψῃ εἰς ταῦτα.

Β' Εἰς Ἐπισκοπικά, Μητροπολιτικὰ καὶ Πατριαρχικά.

Τὰ Ἐπισκοπικὰ δικαστήρια, μικτά τε καὶ πνευματικά, ἑδρεύουσιν ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Ἐπισκόπου, ὑφ' οὗ καὶ προεδρεύονται, δικάζουσι δὲ **πρωτοδίκως** τὰς διαφορὰς τῶν ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ αὐτῶν περιφερείᾳ οἰκούντων χριστιανῶν.

Τὰ Μητροπολιτικά, ἐπίσης μικτὰ καὶ πνευματικά, ἔχουσι τὴν ἕδραν αὐτῶν ἐν τῇ τοῦ Μητροπολίτου καὶ δικάζουσι **πρωτοδίκως** μὲν τὰς διαφορὰς τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὑπαγομένων χριστιανῶν, **ἐφεσίμως** δὲ τὰς διαφορὰς τὰς ἐκδικασθείσας πρωτοδίκως ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῶν ἐπισκοπῶν τῶν τελουσῶν ὑπὸ τὰς Μητροπόλεις, ἐν αἷς ταῦτα ἑδρεύουσι.

Τέλος τὰ Πατριαρχικὰ δικαστήρια εἶναι τρία τὰ ἑξῆς.

α'.) Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἢ Πνευματικὸν Δικαστήριον, β'.) ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ γ'.) τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ἢ Πνευματικὸν Δικαστήριον,[1] ὅπερ ἐν ἀρχῇ Προβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκαλεῖτο, συνέστη

1. Κανονισμὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρ. Α'. Τὸ Ἐκκλ. Δικαστήριον ἀπορρέει ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἄρθρ. Β'. Τὸ εἰρημένον δικαστήριον σύγκειται ἀπὸ ἓξ μελῶν, τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου καὶ τριῶν πρεσβυτέρων ἐκ τῶν ἐνοριῶν τῆς πρωτευούσης ὀφρικιάλων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, διοριζομένων κατ' ἰδίαν ἐκλογὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἄρθρ. Γ'. Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου διορίζεται ἓν ἐκ τῶν συνοδικῶν μελῶν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΣΗΜ. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου, ἥτις κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 16 Ν/βρίου 1878 ἀπεφάσισεν ὅπως προεδρεύῃ τοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου ὁ Πρωτοσύγκελλος.

δι'ἀποφάσεως τῆς Ι. Συνόδου τῆς 12 Αὐγούστου 1863, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ὀλίγα ἔτη πρότερον καταργηθέντος

Ἄρθρ. Δ'. Τὸ Δικαστήριον συνέρχεται ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς πάλαι εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς δὶς τῆς ἑβδομάδος κατὰ τετάρτην καὶ παρασκευήν, καθ' ἃς οὐ συνεδριάζει ἡ Σύνοδος.

ΣΗΜ. Καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτροποποιήθη, διότι νῦν τὸ Ἐκκλ. Δικαστήριον συνεδριάζει τακτικῶς μὲν κατὰ Δευτέραν, ἐκτάκτως δὲ κατὰ Πέμπτην.

Ἄρθρ. Ε'. Ἅπαντα τὰ μέλη παρεκτὸς λόγου ἀσθενείας ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται τακτικῶς.

Ἄρθρ. ΣΤ'. Τὸ Δικαστήριον θεωρεῖται πλῆρες ὅταν σύγκηται ἐκ τῶν δύο τρίτων τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. Ζ'. Τὸ Δικαστήριον δικάζει πᾶσαν ὑπόθεσιν ἐκκλησιαστικὴν καὶ οἱανδήποτε ἄλλην ἐκ τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον, παραπεμπομένην εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Α· Θ. Παναγιότητος.

Ἄρθρ. Η'. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἔχει δύο γραμματεῖς, τὸν τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας καὶ τὸν Πριμικήριον, ὁ μὲν συντάττει καὶ ἀναγινώσκει τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων καὶ ἀνακρίσεων καὶ τὰς ἀλληλογραφίας, ἃς τὸ δικαστήριον διατηρεῖ πρὸς ἄλλα δικαστήρια ἢ ἐνοριακὰς κοινότητας, ὁ δὲ τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰς κλήσεις ἐνεργουμένας διὰ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, τῇ προηγουμένῃ συνεννοήσει μετὰ τοῦ Προέδρου. κρατεῖ δὲ καὶ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Δικαστηρίου· οὐδέτερος δὲ τῶν γραμματέων ψῆφον καὶ γνώμην ἔχει.

Ἄρθρ. Θ'. Αἱ παραπεμπόμεναι ὑποθέσεις εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἰσάγονται ἐν αὐτῷ κατὰ χρονικὴν σειρὰν (παρεκτὸς ἐκτάκτου ἀνάγκης), κρατοῦντος ἐπὶ τούτῳ τοῦ Πριμικηρίου πινάκιον, ἐν ᾧ σημειοῦνται αὗται μετ' αὐξόντος ἀριθμοῦ.

Ἄρθρ. Ι'. Οἱ νόμοι καθ' οὓς ἐνεργεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἰσίν: οἱ Κανόνες τῶν Θεοκηρύκων Ἀποστόλων, τῶν σεπτῶν Συνόδων, τῶν Θεοφόρων Πατέρων, αἱ κατὰ καιροὺς ἐκδιδόμεναι Πατριαρχικαὶ καὶ Συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος.

Ἄρθρ. ΙΑ'. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου γίνονται συμφώνως τοῖς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ τεθεῖσι νόμοις, ἐλευθέρως καὶ κατὰ συνείδησιν ἀποφαινομένου ἑκάστου μέλους περὶ τοῦ ζητήματος ἐν πλήρει δικαστικῇ ἰσοτιμίᾳ καὶ ἀνεξαρτησίᾳ. εἰ δέ ποτε ἐπέλθοι διαφωνία γνωμῶν, αἱ διάφοροι γνῶμαι σημειοῦνται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς διὰ τὸ ἀνεύθυνον.

Ἄρθρ. ΙΒ'. Αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις δὲν θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι πρὶν ἢ ἐπιθεωρηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

δικαστηρίου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, Διβανίου καλουμένου, ἀπαρτίζεται ἐξ ἑπτὰ μελῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, δικάζει δὲ **πρωτοδίκως** τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τῶν χριστιανῶν κατοίκων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος[1] ἀπαρτίζεται ἐκ 12 ἀρχιερατικῶν με-

Ἄρθρ. ΙΓ'. Τὰ μέλη τοῦ Δικαστηρίου εἰσὶν ἰσόψηφα κρατεῖ δ' ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος.

Ἄρθρ ΙΔ'. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας κρατεῖ ἡ γνώμη τοῦ μέρους εἰς ὃ προστεθήσεται ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρ. ΙΕ'. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ Πρόεδρος δὲν ἤθελε συμφωνήσει πρὸς τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας, εἴτε ἐγκρίνων τὴν τῆς μειοψηφίας ὡς δικαιοτέραν, εἴτε προτείνων τρίτην τινὰ, ἡ ἀπόφασις ἀνατίθεται εἰς τὴν διάσκεψιν τῆς Α. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἱ Συνόδου· ἀντίγραφον δὲ τῆς ἐν τῷ Συνοδικῷ κώδικι ἀνεκκλήτου ἀποφάσεως καταχωρεῖται ἀπαραλλάκτως καὶ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρ. ΙΣΤ'. Τὰ πρακτικὰ ἑκάστης συνεδριάσεως ὑπογράφονται ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν, ἐπικυροῦνται ὑπὸ τῆς Α. Παναγιότητος, ἐμφανιζόμενα ἐν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ ὡρισμένῃ ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν; σημειούσης ἰδιοχείρως ἐν αὐτοῖς τὸ "ἐθεωρήθη„.

Ἄρθρ. ΙΖ'. Ὁ Πρόεδρος ἐκφέρει τὴν γνώμην αὐτοῦ τελευταῖον, μετὰ τὴν γνωμοδότησιν δηλονότι τῶν δικαστικῶν μελῶν.

Ἄρθρ. ΙΗ'. Πᾶν ἔγγραφον παραπεμπόμενον εἰς τὸ ἐν λόγῳ δικαστήριον ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπιψηφίζεται ὑπ' αὐτῆς διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ὀπισθογράφου φράσεως "παραπέμπεται εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον„.

Ἄρθρ. ΙΘ'. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον διαβιβάζει κατὰ πᾶσαν ἑξαμηνίαν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἔκθεσιν περιληπτικὴν πασῶν τῶν δικῶν καὶ ἀποφάσεων, ἐξονομάζον τοὺς διαδικασθέντας, καὶ ἐφ' οἷς ἢ ἀθωωθέντας ἢ καταδικασθέντας· σὺν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ προβάλλει καὶ εἴ τινα νομίζει εἰσακτέαν μεταρρύθμισιν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς αὐτοῦ ἁρμοδιότητος ὑποδεικνυομένην ὑπὸ τῆς πείρας. Πρ. Ἱ. Σ. 12 Αὐγούστου 1867.

1. Κανονισμὸς Γραφείου Ἱερᾶς Συνόδου.

Τοῦ γραφείου τῆς Ἱ. Συνόδου διευθυντὴς ἔσται ὁ κατὰ καιρὸν ἀρχιγραμματεύς, ἐκλεγόμενος ἀεὶ ἐκ τῆς ὁλομελείας τῶν ἱερωμένων τῶν μᾶλλον ἐπὶ παι-

λῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου καὶ δικάζει α΄) ὡς **ἐφετεῖον** τὰς πρωτοδίκως ἐκδοθείσας ἀποφάσεις τῶν

δείᾳ καὶ θεολογικαῖς καὶ παντοίαις γνώσεσι διακρινομένων, ὃς παρεδρεύων ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἔχει καθήκοντα τὰ ἑξῆς·

α΄) τὸ σημειοῦν τὰς συνοδικὰς διασκέψεις καὶ κατὰ πλειοψηφίαν ἀποφάσεις ἐν τῷ ὡρισμένῳ Κώδικι (ἐν πάσαις γὰρ ἀνεξαιρέτως ταῖς συνοδικαῖς συνδιασκέψεσιν, ἡ πλειονοψηφία ἔξει τὸ κῦρος, καθάπερ οἱ Θεῖοι κανόνες διαγορεύουσιν, ὅρα στ΄ τῆς Α΄) ὑπογραφομένῳ ἐν τῷ τέλει ἑκάστης συνεδριάσεως ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν.

β΄) προσυπογράφειν ἑκάστην ἐκκλησιαστικὴν πρᾶξιν ὡς ἔχων εὐθύνην λογοδοσίας διὰ τὴν πιστὴν καὶ ἀκριβῆ τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων ἔκθεσιν.

γ΄) διερμηνεύειν τὰ ἐκδιδόμενα διάφορα ἔγγραφα συνεπείᾳ τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων κατὰ τὴν ἀκριβῆ καὶ πιστὴν αὐτῶν ἔννοιαν πρὸς τὰ λοιπὰ γραφεῖα.

δ΄) ἐπεξεργάζεσθαι τὰ ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ πατριαρχικῷ γραφείῳ, τῷ Κλήρῳ καὶ τοῖς λοιποῖς γραφείοις συνταττόμενα ἔγγραφα, εἴ γε εὐοδοῦται κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ οὕτως ἐμφανίζειν αὐτὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ πρὸς ὑπογραφήν.

ε΄) κρατεῖν τὰ εἰσαγόμενα καὶ ἐξαγόμενα ἔγγραφα ἐν ἰδίοις φακέλλοις κατ' ἀριθμὸν καὶ ἡμερομηνίαν, σχετικῶς πρὸς τὸν τοῦ Πρωτοκόλλου ἀριθμὸν σημειούμενον ἔξωθεν αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ τέλει ἑκάστου μηνὸς ὀφείλων ἐκκαθαρίζειν αὐτὰ καὶ τιθέναι κατὰ τάξιν ἐν τῷ τόπῳ τῷ δι' ἑκάστην ἐπαρχίαν προσδιορισμένῳ· ὅλα δὲ συνάγων ἐν τῷ τέλει ἑκάστου ἔτους, φυλάττειν κατὰ φακέλλους ἐν κιβωτίῳ, φέροντι τὴν χρονολογίαν τοῦ ἔτους ἐκείνου· ἵνα δὲ ἀκόπως καὶ ταχέως εὑρίσκῃ τὰ ζητούμενα ἔγγραφα δέον σημειοῦν αὐτὰ ἐν ἰδιαιτέρῳ πίνακι κατ' ἀριθμὸν καὶ χρονολογίαν. Ἡ αὐτὴ τάξις κρατείτω καὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐγγράφων τῶν ἐξαγομένων ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Κλήρου, οἷον ἀφοριστικῶν βαπτιστικῶν, συγχωρητικῶν, ἀναφορῶν, ἐπιστολῶν, ἐπιτροπικῶν καὶ λοιπῶν αὐλικῶν, σημειουμένων καὶ τούτων ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ μετὰ τὴν ὑπογραφήν.

στ΄) ἐμφανίζειν τὰ ἀρμόδια ἔγγραφα εἰς τὸ τῆς Πρωτοσυγκελλίας δικαστήριον, ἐν περιπτώσει παραπομπῆς ὑποθέσεώς τινος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸ Δικαστήριον τοῦτο, μετὰ τῶν σχετικῶν ὁδηγιῶν αὐτῆς, ἵνα οὕτως ἐπαναλαμβάνηται καὶ διεξάγηται δικαστικῶς ἑκάστη ὑπόθεσις.

ζ΄) ἐν περιπτώσει δὲ πάλιν ἐφέσεως ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον παραλαμβάνειν παρὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου τὰ τῆς ἐφέσεως καὶ δικογραφίας ἔγγραφα, ἠριθμημένα κατὰ τάξιν χρονολογικήν, εἰσάγειν ἐν τῷ Συνοδικῷ τὰ διάδικα πρόσωπα, ἀπεκδέχεσθαι τὴν ἀπόφασιν, ἥτις ἔσται ἡ

Μητροπολιτικῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων, τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ ἁγίου Ὄρους καὶ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἑδρεύοντος Πνευματικοῦ Δικαστηρίου καὶ β΄) ὡς **ἀκυρωτικὸν** τὰς πρωτοδίκως ἐκδοθείσας ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων καὶ τὰς ἐφεσίμως τῶν Μητροπολιτικῶν ἐπίσης Πνευματικῶν Δικαστηρίων, ὡς ἐφετείων δικαζόντων τὰς πρωτοδίκους ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων.

Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον σύγκειται ἐπίσης ἐκ 12 μελῶν, ὧν τὰ 4 ἀρχιερατικὰ καὶ τὰ 8 λαϊκὰ καὶ δικάζει α΄) **πρωτοδίκως** τὰς ὑλικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, β΄) **ἐφεσίμως** τὰς πρωτοδίκους ἀποφάσεις τῶν Μικτῶν Μητροπολιτικῶν Δικαστηρίων καὶ γ΄) **κατ' ἀναίρεσιν** τὰς κατ' ἔφεσιν ἐκδιδομένας ἀποφάσεις τῶν Μ.Μ. Δικαστηρίων καὶ τὰς πρωτοδίκους τῶν Μ. Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων.

§ 3.

Περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρατιθέμεθα ἐκ τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν τάδε:

τελεσίδικος καὶ ἀνέκκλητος. Τῶν δὲ τοιούτων ἐφέσεων τὰ πρακτικὰ καταστρωννύων ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ, ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὴν χρονολογίαν καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ Κώδικος τῶν ἀγωγῶν καὶ τοῦ τῶν ἀποφάσεων.

η΄) ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ὀφείλει φυλάττειν τελείαν ἐχεμυθίαν, δραστηριότητα καὶ προχειρίαν πρὸς τὰς ἐργασίας, πίστιν τε καὶ ἀφοσίωσιν μετὰ πάσης αὐταπαρνήσεως πρὸς τὰ ἐντάλματα τοῦ κατὰ καιρὸν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, προσάγεσθαι προσηνῶς καὶ ἀγαπητῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς πατριαρχικοὺς ὑπαλλήλους, καθοδηγεῖν ἕκαστον πρὸς τὰ ἴδια καθήκοντα, γιγνόμενος αὐτοῖς τύπος καὶ ὑπογραμμὸς καὶ παράδειγμα παντὸς ἀγαθοῦ, ἅτε δὴ ὑπέρτερος πάντων τῶν Πατριαρχικῶν Ὑπουργῶν. (Τόμος Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς γενόμενος ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳωνθ΄ ἐπινεμήσεως β΄ κατὰ μῆνα Αὔγουστον).

Α΄.

Τρόπος τοῦ προσωπικοῦ σχηματισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου.

ΑΡΘΡ. Α΄. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, συνισταμένη ἐκ δώδεκα μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου διατελοῦσα, ἐπειδή, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦσαν καὶ καθεστῶσαν τάξιν, θεωρεῖται πάντοτε ἡ πνευματικὴ Ἀρχὴ πάντων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διατελούντων χριστιανικῶν λαῶν, θέλει καταβάλλει πᾶσαν σπουδὴν καὶ προσπάθειαν εἰς ὅλας τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τοῦ Ἔθνους, κατὰ τοὺς ἱεροὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας· οἷον τὰς ἀντικαταστάσεις καὶ τοὺς διορισμοὺς Ἀρχιερέων εἰς θέσεις χηρευούσας, τὴν γενικὴν βελτίωσιν, διατήρησιν καὶ διεξαγωγὴν τῶν τε ἁπανταχοῦ Μοναστηρίων, καὶ τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐθνικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς· θέλει ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν διαφύλαξιν τῶν Ὀρθόδόξων χριστιανῶν ἀπὸ πάσης ἐπηρείας ἀλλοτρίου, δυναμένης νὰ διαφθείρῃ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν φρονήματα, καὶ νὰ γένῃ πρόξενος τοῦ νὰ μεταβάλωσι τὸ θρήσκευμά των· θέλει φροντίζει νὰ διορίζῃ καὶ στέλλῃ ἐνταῦθά τε ἐν βασιλευούσῃ καὶ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους ἀξίους καὶ ἐναρέτους ἱερεῖς, ἵνα κηρύττωσι τοῖς χριστιανοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· θέλει προμηθεύει καὶ διανέμει ὅσα ἐγκρίνει ἀναγκαῖα βιβλία καὶ ἐγχειρίδια πρὸς φωτισμὸν τοῦ Κλήρου καὶ κατήχησιν τῶν χριστιανῶν, οὗ ἕνεκα θέλει ὑπάρχει ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἓν τυπογραφεῖον καλῶς διοργανισμένον· εἰς τὸ τυπογραφεῖον δὲ τοῦτο, δι' ὅσα βιβλία καὶ ἐγχειρίδια (ἐκτὸς τῶν ὅλως θρησκευτικῶν) ἤθελον τυπωθῇ, ὀφείλει τὸ πατριαρχεῖον νὰ συνεννοῆται περὶ αὐτῶν προηγουμένως κατὰ τὸ Νιζάμι μετὰ τοῦ ὑψηλοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίου ἐκπαιδεύσεως. Πρὸς ἐνέργειαν δὲ τούτων ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δέον νὰ ἀνταποκρίνηται μετὰ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους Ἀρχιερέων, οἵτινες θέλουσιν ἀναφέρεσθαι κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτήν· καὶ οὐδενὶ ἐπιτρέπεται ἔξω-

θεν ἵνα ἐπιμιχθῇ εἰς τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰ δικαιώματα, τὰ τῇ πνευματικῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξουσίᾳ ἀνήκοντα.

ΑΡΘΡ. Β΄. Καταργουμένων τούντεῦθεν τῶν ἐφορειῶν καὶ τῆς εἰθισμένης τῶν ἐγκρίτων Ἀρχιερέων ἐνδημίας, ἅπαντες οἱ Μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἔχουσιν ἐξ ἴσου τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διορίζωνται μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀνὰ δύο ἔτη ἕκαστος κατὰ σειρὰν περιοδικήν, ἀνανεουμένου κατ' ἔτος τοῦ ἡμίσεως τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς, ὥστε ἕκαστον μέλος νὰ μὴ διαμένῃ ἐν τῇ Συνόδῳ πλέον τῶν δύο ἐτῶν. Ἅπαντα δὲ τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπάρχουσιν ἰσοδύναμα καὶ ἰσόψηφα ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τῶν Συνοδικῶν πράξεων, μηδεμιᾶς ἐν αὐτοῖς ὑπαρχούσης διακρίσεως ἢ ὑπεροχῆς. Τὸ δὲ κατάστιχον τῶν εἰς βασιλεύουσαν ἐνδημούντων ἢ ἀποδημούντων Ἀρχιερέων θέλει στέλλει τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, καὶ θέλει εἰδοποιεῖ τὸ πρᾶγμα.

ΑΡΘΡ. Γ΄. Οἱ ἀποκαθιστάμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας Ἀρχιερεῖς, εἰ μὲν εἰσὶν ἐκ νέας χειροτονίας, δὲν δύνανται νὰ διορισθῶσι μέλη τῆς Συνόδου, πρὶν ἐνδιατρίψωσι πέντε ὁλόκληρα ἔτη ἐν τῇ ποίμνῃ των· εἰ δὲ ἐκ μεταθέσεως, ὀφείλουσιν ὡσαύτως νὰ διατρίψωσιν ἐν τῇ ποίμνῃ των τρία ἔτη. Δύνανται δὲ ν' ἀποφύγωσι τὴν πρόσκλησιν οἱ προβεβηκότες μόνον τῇ ἡλικίᾳ, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ ὀφείλουσιν ὑποχρεωτικῶς προσκαλούμενοι νὰ μεταβαίνωσιν ἀμέσως εἰς Κωνσταντινούπολιν.

ΑΡΘΡ. Δ΄. Θέλουσι διορισθῇ ἀνάλογα χρηματικὰ ἐπιχορηγήματα, τὰ ὁποῖα θέλουσι λαμβάνει οἱ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου Ἀρχιερεῖς, τῶν ὁποίων τακτικὰ εἰσοδήματά εἰσιν ὀλιγώτερα τῶν 50,000 γροσίων, πρὸς βοήθειαν τῶν ἐξόδων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβῆς των, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀναλάβῃ ἕκαστος τὰ Συνοδικὰ ἔργα, μέχρι τῆς ἀντικαταστάσεώς του.

ΑΡΘΡ. Ε΄. Συνετάχθη ἐπίτηδες κατάλογος ἁπάντων τῶν Μητροπολιτῶν, διαιρῶν αὐτοὺς εἰς τρεῖς κλάσεις, συμπεριλαμβανούσας ἀνὰ ἓν τριτημόριον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ αὐτῶν. Κατὰ τὸν

κατάλογον τοῦτον τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ἑκάστου ἔτους, ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θέλει λαμβάνει ἀνὰ δύο ἐξ ἑκάστης κλάσεως· τὸν πρῶτον δηλ. καὶ τὸν τελευταῖον, καὶ θέλει προσκαλεῖ αὐτοὺς εἰς ἀντικατάστασιν τῶν παλαιῶν, οἵτινες ὀφείλουσιν ἄνευ ἀναβολῆς νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των.

ΑΡΘΡ. ΣΤ΄. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεώς τινος τῶν Συνοδικῶν μελῶν πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας τῶν δύο ἐτῶν, ἐὰν ἡ ἀποβίωσις συμβῇ τὸ πρῶτον ἔτος, νὰ ἀντικαθιστᾷ αὐτὸν ὁ ἀμέσως ἑπόμενος καὶ ν' ἀναπληροῖ τὰ δύο ἔτη· ἐὰν δὲ τὸ δεύτερον τότε οἱ ὀλίγοι μῆνες νὰ ἐπιμετρῶνται εἰς τὸν κατὰ σειρὰν τῆς τάξεως προσκληθησόμενον.

ΣΗΜ. — Τὸ προσωπικὸν τῆς ἱερᾶς Συνόδου προσδιορίζεται ὡς ἑφεξῆς· κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος θέλουσι μείνει ἐνταῦθα μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου τρεῖς ἐκ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς συνελεύσεως ἐκλεγόμενοι παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, καὶ ἐννέα θέλουσι προσκληθῇ ἐκ τῶν ἀποδημούντων Ἀρχιερέων, ἀνὰ τρεῖς ἀφ' ἑκάστης τῶν τριῶν κλάσεων· ἤτοι ὁ πρῶτος καὶ ὁ τελευταῖος καὶ ὁ ἑπόμενος τοῦ πρώτου· ἐν δὲ τῇ συμπληρώσει τοῦ ἔτους τὸ ἥμισυ τοῦ προσωπικοῦ τούτου, ἤτοι οἱ τρεῖς ἐκ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς συνελεύσεως καὶ τρεῖς ἐκ τῶν λοιπῶν ἐννέα, ὁ Α΄ ἑκάστης τάξεως, θέλουσιν ἀπέρχεσθαι εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν, ἀντικαθιστάμενοι δι' ἑτέρων ἓξ προσώπων, λαμβανομένων δύο ἐξ ἑκάστης κλάσεως, κατ' ἐξακολούθησιν τῆς σειρᾶς ἑνὸς ἑκάστου.

ΑΡΘΡ. Ζ΄. Μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰδικῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς πρὸς διευθέτησιν καὶ ἐξάλειψιν τῶν χρεῶν τοῦ Κοινοῦ καὶ τῶν καλουμένων αὐλικῶν, τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπαλλάττονται τοῦ ἐκτίθεσθαι εἰς ἐγγυήσεις καὶ ἐκδιδόναι γραμμάτια ἐθνικῶν δανείων, καὶ αὐστηρῶς κωλύεται τοῦτο τοῦ λοιποῦ.

ΑΡΘΡ. Η΄. Πᾶσα πρᾶξις τῆς Συνόδου, γινομένη ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ τῆς παρουσίας τοῦ Πατριάρχου, ὑπάρχει ἄκυρος· ἀλλὰ καὶ πᾶσα πρᾶξις γινομένη μονομερῶς παρὰ τοῦ Πατριάρχου, ὑπάρχει ὡσαύτως ἄκυρος. Πᾶσαν δὲ πρᾶξιν τῆς Συνόδου, φέρουσαν τὴν πλειοψηφίαν, ἐν πλήρει συνεδριάσει τῶν Συνοδικῶν μελῶν, ὀφείλει ὁ Πατριάρχης νὰ παραδέχηται καὶ νὰ ἐνεργῇ.

ΑΡΘΡ. Θ΄. Οὐδεὶς τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων δύναται, ληξάσης τῆς προθεσμίας τῆς ἐνδημίας του, νὰ διαμείνῃ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκτὸς μεγίστης ἀνάγκης ἢ ἀσθενείας, ἀλλὰ καὶ τοῦτο θέλει γίνεσθαι τῇ εἰδήσει τῆς Συνόδου, μὲ προθεσμίαν ἀνάλογον, προσδιοριζομένην ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, καὶ περὶ τούτου θέλει δίδεσθαι εἴδησις εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, οἱ δὲ τοιοῦτοι Ἀρχιερεῖς δὲν θέλουσι συνεδριάζει οὔτε χοροστατεῖ.

ΑΡΘΡ. Ι΄. Οὐδεὶς τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου Ἀρχιερέων δύναται ἐνδημῆσαι εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τοῦ πατριάρχου καὶ εἰδήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ΑΡΘΡ. ΙΑ΄. Ἡ διετὴς περίοδος ἄρξεται, ἅμα τὰ κανονισθέντα παρὰ τῆς ἐθνικῆς προσωρινῆς συνελεύσεως ἐπικυρωθῶσι παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Α. Μεγαλειότητος, τοῦ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν ἄνακτος, ἐν προσεχεστέρᾳ ἐπισήμῳ ἑορτῇ.

ΑΡΘΡ. ΙΒ΄. Ἐὰν ὁ πατριάρχης παρεκτραπῇ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ χρεῶν καὶ καθηκόντων, καὶ μετὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν εὔσχημον παρατήρησιν τῆς Συνόδου, ἤθελε φανῇ ἀνεπίδεκτος συμβουλῆς καὶ διορθώσεως, τότε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, συνεννοουμένη μετὰ τῶν μελῶν τοῦ συστηθησομένου Μικτοῦ διαρκοῦς Συμβουλίου, καὶ ἐπαναλαμβάνουσα ὁμοῦ τὰς αὐτὰς εὐσχήμους παρατηρήσεις, ἐὰν καὶ πάλιν ἐπιμένῃ, τότε ἀμφότερα ὁμοῦ τὰ σώματα θέλουσιν ἀναφέρεσθαι ἐγγράφως πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, καὶ ζητεῖ τὴν παῦσίν του· ἐπίσης, ἐὰν ὁ Πατριάρχης ἀντιβαίνῃ εἰς τὰ πολιτικὰ καθήκοντα, τότε τὸ διαρκὲς Μικτὸν Συμβούλιον θέλει πράξει πρῶτον ἐξ ἑαυτοῦ, καὶ ἔπειτα μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὡς ἄνω, ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παύσεως τοῦ πατριάρχου, δέον νὰ συμφωνήσωσι τὰ δύο τρία ἐξ ἑκάστου σώματος.

SISMANOGLIO ARCHIVE

Β΄.

Σχέσεις τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον καὶ τἀνάπαλιν.

Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὡς ἀνώτατος πνευματικὸς ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ ἅπαντος τοῦ ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ὑποκειμένου κλήρου, ὀφείλει :

Α΄. Νὰ δεικνύῃ τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα προσφερόμενος φιλαδέλφως καὶ εἰλικρινῶς πρὸς πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἄνευ διαστολῆς προσώπου καὶ ἀτομικῶν συμπαθειῶν.

Β΄. Νὰ προστατεύῃ μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὅλαις δυνάμεσι τοὺς ἀδίκως κατατρεχομένους ἐκ τῶν τοῦ κλήρου.

Γ΄. Νὰ ἐπιτηρῇ καὶ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῆς διαγωγῆς καὶ τοῦ πολιτεύματος τοῦ κλήρου, καὶ τὰ μὲν καλὰ καὶ ἀξιέπαινα νὰ ἐνθαρρύνῃ διὰ προσφόρων μέσων, τὰ δὲ ἀξιόμεμπτα καὶ ἀπάδοντα τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἀξιοπρεπείᾳ νὰ περιστέλλῃ καὶ κατὰ δέον νὰ παιδεύῃ, τῇ συμπράξει τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Δ΄. Νὰ τιμᾷ καὶ περιποιῆται τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὸ δέον, φερόμενος πρὸς πάντας ἀνεξαιρέτως μετὰ ἡπιότητος φιλαδέλφου, πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς σκανδάλου καὶ ὑπονοίας.

Ε΄. Νὰ ἐπιβάλλῃ ἐντὸς τῆς ἱερᾶς Συνόδου τὴν πρέπουσαν εὐταξίαν ἀναλόγως τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς θέσει, πρὸς εὔκλειαν τῆς Ἐκκλησίας, μηδόλως συγχωρῶν νὰ προφέρωνται ἐν ταῖς συνεδριάσεσι πρὸ πάντων λόγοι ἀπρεπεῖς καὶ σκανδαλώδεις, μὴ ἀνήκοντες τῷ ἀρχιερατικῷ χαρακτῆρι, γενόμενος ὁ ἴδιος παράδειγμα τῆς τάξεως ταύτης.

ΣΤ΄. Νὰ συμπράττῃ καὶ συνεργάζηται μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἁπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως καὶ ἄνευ ἰδιοτελείας, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰ κοινὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους συμφέροντα καὶ προστατεύων αὐτὰ ὅλαις δυνάμεσι.

Ζ΄. Νὰ ἔχῃ ἐντὸς τῶν Πατριαρχείων δωμάτιόν τι κατάλληλον ἵνα συνέρχηται ἐν αὐτῷ ἐκτάκτως, ὁσάκις δεήσῃ, ἡ Σύνοδος, τῇ

εἰδήσει τοῦ Πατριάρχου, καὶ σκέπτηται κατ' ἰδίαν περὶ παντὸς πράγματος, ἅτε δὴ μὴ συγχωρουμένου ἐκτὸς τῶν Πατριαρχείων συγκροτεῖν συνεδριάσεις τὴν Σύνοδον.

Γ΄.

Καθήκοντα τῶν Ἀρχιερατικῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὰ ἀρχιερατικὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὀφείλουσι :

Α΄. Νὰ σέβωνται καὶ τιμῶσι κατ' ἀξίαν τὸν Πατριάρχην, ὡς ἀνώτερον πνευματικὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους, ὑπείκοντες καὶ πειθόμενοι εἰς τὰς ἔμφρονας αὐτοῦ εἰσηγήσεις καὶ ὁδηγίας, καὶ μὴ παρεκτρεπόμενοι τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων, καὶ νὰ προσφέρωνται ἐντός τε καὶ ἐκτὸς τῆς Συνόδου μετὰ τῆς ἀνηκούσης εὐσχημοσύνης καὶ σεμνοπρεπείας, ἀποφεύγοντες πᾶν κίνημα καὶ πάντα λόγον, προξενοῦντα σκάνδαλον, καὶ προσβάλλοντα τὸν Πατριαρχικὸν χαρακτῆρα.

Β΄. Ὁσάκις τις τῶν Ἀρχιερέων, εἴτε συνοδικῶν εἴτε μὴ, λάβῃ ἀνάγκην ν' ἀπέλθῃ εἰς ἐπίσκεψιν ὑπεροχικῶν προσώπων, ἡ ἐπίσκεψις αὕτη θέλει γίνεσθαι τῇ συνήθει ἀδείᾳ τοῦ Πατριάρχου· ἂν δέ τις φανῇ ἄνευ ἀδείας ἀπερχόμενος, πρῶτον νὰ συμβουλεύηται κατ' ἰδίαν φιλαδέλφως παρὰ τοῦ Πατριάρχου, δεύτερον δὲ, ἂν ἀπειθήσῃ, νὰ ἐπιπλήττηται συνοδικῶς, καὶ τρίτον νὰ λαμβάνωνται τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, ὅσα δύνανται νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν εὐπείθειαν.

Γ΄. Οὐδεὶς τῶν ἀρχιερέων, εἴτε συνοδικῶν εἴτε μή, δύναται νὰ καταλέγῃ κατὰ τοῦ Πατριάρχου, διασύρων αὐθαδῶς τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ προσβάλλων τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ· ἂν δέ τις φανῇ οὕτω πράττων, πρῶτον νὰ συμβουλεύηται ἡπίως παρὰ τοῦ Πατριάρχου, δεύτερον νὰ ἐπιπλήττηται συνοδικῶς, καὶ τρίτον, ἐὰν παρακούσας δὲν ἤθελε συνέλθει, νὰ παιδεύηται κατὰ τὸ ἀνῆκον.

Δ΄. Οὐδεὶς τῶν Ἀρχιερέων δύναται μεταβῆναι εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν καὶ διαμεῖναι πλέον τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν, ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τοῦ Πατριάρχου, καὶ εἰδήσεως τοῦ Κυριάρ-

χου τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, εἰμὴ μόνον εἰς τὰ Σαντζάκια τῶν ἐγιαλετίων, ἐν κατεπειγούσῃ ἀνάγκῃ, εἰς τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀπέρχωνται καὶ διατρίβωσιν ὀλίγας τινὰς ἡμέρας, μέχρι τῆς διεκπεραιώσεως τῆς ὑποθέσεώς των, δηλοποιοῦντες τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τὴν ἀπέλευσιν καὶ ἐπάνοδον αὐτῶν.

Ε΄. Τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θέλουσι συνεργάζεσθαι μετὰ τοῦ Πατριάρχου πάντοτε ὁμοφώνως ἐπὶ πασῶν τῶν συμπιπτουσῶν ὑποθέσεων· ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας, προτιμᾶται τὸ μέρος, τὸ ἔχον τὴν ψῆφον τοῦ Πατριάρχου· οὐδεμία δὲ ὑπερτέρησις μεταξὺ τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ὑπάρχει, ὡς ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῆς τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τάξεως, ἥτις διατηρηθήσεται ἐν μόνῃ τῇ ἕδρᾳ καὶ τῇ χοροστασίᾳ, κατὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν Συνταγμάτιον, ὅπερ ἡ συγκροτηθησομένη Σύνοδος, ἐν τῇ ἀμεροληψίᾳ καὶ εὐθύτητι αὐτῆς, θέλει τακτοποιήσει διὰ τῶν εὐλογωτέρων καὶ ἀναγκαιοτέρων διορθώσεων.

ΣΤ΄. Πᾶσα προσβολή, γενομένη παρὰ τοῦ Πατριάρχου κατά τινος τῶν Συνοδικῶν μελῶν, ἕνεκα γνώμης ἢ ψήφου, δοθείσης παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδριάσει, θεωρεῖται προσβολὴ κατὰ πάντων τῶν μελῶν τῆς Συνόδου· ἀλλὰ καὶ ἡ Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν ὀφείλει νὰ ἀπονέμῃ τὸ τακτικὸν σέβας εἰς τὸν Πατριάρχην.

Ζ΄. Ἡ Σύνοδος θέλει ἔχει πρῶτον καὶ δεύτερον γραμματέα, κληρικοὺς, διοριζομένους ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου· ὁ Α΄ γραμματεὺς, καὶ τούτου κωλυομένου, ὁ Β΄ διευθύνει τὰ τοῦ γραφείου, εἰσάγει τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναφορὰς καὶ λοιπὰ ἔγγραφα ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, καὶ κρατεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν συνοδικῶν συνεδριάσεων· δὲν ἔχει δὲ οὐδεμίαν γνώμην, οὐδὲ ψῆφον, οὔτε λαμβάνει μέρος εἰς τὰς συζητήσεις, εἰμὴ ὁσάκις ἐρωτᾶται περί τινος ἀντικειμένου· τῶν δὲ γραφέων τὰς ἐργασίας προσδιορίζει ἑκάστοτε ὁ Α΄ γραμματεύς· οὗτος δὲ δὲν θέλει θεωρεῖσθαι ἐκλέξιμος δι' ἀρχιερατείαν, πρὶν ἢ ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν θέσιν ταύτην πέντε ἔτη, ὡς καὶ ὁ Β΄

ἑπτὰ ἔτη, ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰσόδου του εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν γραφεῖον.

Η΄ Ἡ ἱερὰ Σύνοδος συνεδριάζει τρὶς τῆς ἑβδομάδος· εἰς ὅλα δὲ τὰ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην διαπεμπόμενα ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα θέλει τίθεσθαι σφραγὶς ἑξαμελής· τὰ δὲ τμήματα θέλουσι λαμβάνει κατ' ἔτος τὰ μένοντα ἓξ ἄτομα· πᾶν δὲ ἔγγραφον πρὸ τῆς ἀποστολῆς του καταχωρεῖται εἰς τὰ πρακτικά, καὶ συνυπογράφεται παρὰ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου· ἡ δὲ κλεὶς τῆς σφραγῖδος ταύτης θέλει μένει πάντοτε παρὰ τῷ Πατριάρχῃ.

Θ΄. Οἱ εἰς ἐπαρχίαν διοριζόμενοι Ἀρχιερεῖς δὲν δύνανται νὰ διαμένωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει πλέον τῶν δύο μηνῶν, ἀλλὰ ν' ἀπέρχωνται εἰς τὰς ἐπαρχίας των· ἐν δὲ τῷ διαστήματι τῆς διαμονῆς των θέλουσι χοροστατεῖ μόνον καὶ συλλειτουργεῖ.

Ι΄. Οἱ δι' ὑποθέσεις, ἢ σωματικὴν ἀσθένειαν, τῇ ἀδείᾳ τοῦ πατριάρχου καὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς Συνόδου ἐπὶ ῥητῇ προθεσμίᾳ παρεπιδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερεῖς χοροστατοῦσι μὲν καὶ συλλειτουργοῦσιν (ἐκτὸς τῶν ἐγκαλουμένων), οὐ συνεδριάζουσι δέ. Ληξάσης δὲ τῆς προθεσμίας των, θέλουσιν εὐθὺς ἀπέρχεσθαι εἰς τὰς ἐπαρχίας των· ἂν δὲ ἀναφανῇ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη τῆς περαιτέρω διαμονῆς των, θέλει ἀποφασίζει ὁ πατριάρχης, τῇ γνώμῃ τῆς ἱερᾶς Συνόδου· ἂν δέ τις φανῇ ἐνεργῶν τὸ νὰ παρατείνῃ τὴν προθεσμίαν τῆς διαμονῆς του, παρέχων ἀνησυχίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὁ τοιοῦτος νὰ στέλληται ἀμέσως εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἐὰν δὲ τοῦτο δύσκολον, τότε νὰ ἀποπέμπηται ἀλλαχοῦ, ἕως οὗ διευκολυνθῇ ἡ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἀποστολή.

ΙΑ΄. Ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου θέλει λαμβάνει τὴν ἀνήκουσαν πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν περὶ τῶν διαθεσίμων καὶ τῶν πρὸς ζωάρκειαν στερουμένων Πατριαρχῶν πρὸς ἄνετον συντήρησιν αὐτῶν, ἐπίσης δὲ καὶ περὶ τῶν διαθεσίμων Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων, καὶ τιτουλαρίων Ἀρχιερέων, ὅπως περιθάλπωνται δι' ἀναλόγων σιτηρεσίων. Ὅσοι δὲ τῶν Ἀρχιερέων παραιτοῦν-

ISMANOGLIO MEGARO

ται οἰκειοθελῶς, δύνανται νὰ ἐκλέξωσι τὸν τόπον τῆς ἑαυτῶν ἡσυχίας καὶ ἐγκαταβιώσεως, τῇ γνώσει τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, πλὴν τῆς ἐπαρχίας, εἰς ἣν διετέλουν ἀρχιερατεύοντες, ὅτε παρητήθησαν· ἐὰν δέ τις τῶν Ἀρχιερέων ἤθελε παυθῇ κατὰ τὸ Η΄ ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων κανονισμοῦ, τότε, ἐὰν τὸ ἔγκλημά του εἶναι θρησκευτικόν, ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου θέλουσιν ἀποφασίζει περὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς του· εἰ δὲ καὶ τὸ ἔγκλημά του εἶναι κοσμικόν, τότε ὁ τόπος τῆς διαμονῆς του θέλει προσδιορίζεται κατὰ συνεννόησιν τῆς Ὑψ. Πύλης μετὰ τοῦ Πατριαρχείου.

ΙΒ΄. Ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου διορίζει Ἐκκλησιαστικὴν ἐπιτροπήν, συγκειμένην ὑπὸ λογίων ἱερωμένων, τῆς ὁποίας καθήκοντα ὑπάρχουσι τὸ νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς εὐκοσμίας καὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κλήρου, ἵνα μὴ χειροτονῶνται κληρικοὶ ἄνθρωποι ἀμαθεῖς καὶ ἀνάξιοι.

ΙΓ΄. Συμφώνως τοῖς κανονισμοῖς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς, δέον νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ Ἐκκλησιαστικὴ ἐπιτροπή.

ΙΔ΄. Ἕκαστος τῶν Ἀρχιερέων ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του ἕνα ἱεροκήρυκα, ὅστις, περιοδεύων ἐν αὐτῇ, νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀμοιβῆς. Αἱ ἐπισημότεραι δὲ τῶν ἐπαρχιῶν θέλουσι διατηρεῖ καὶ ἓν ἱερατικὸν σχολεῖον, δαπάνῃ μὲν τῶν χριστιανῶν ἐπαρχιωτῶν, ἐπιστασίᾳ δὲ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν προκρίτων χριστιανῶν, ἐν ᾧ θέλουσι διδάσκεσθαι οἱ ποθοῦντες ἱερατεῦσαι, καὶ ἰδίως οἱ παῖδες τῶν ἱερέων, καὶ ὅσοι τῶν ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων ἀκόμη ἔχουσι τὴν τοιαύτην ἀνάγκην· ὅσοι δὲ ἐκ τῶν μαθητευόντων εἰς τὰς τοιαύτας σχολὰς ἔχουσιν ἀγχίνοιαν καὶ ἐπιθυμοῦσι νὰ προαχθῶσιν ἔτι περισσότερον καὶ παιδευθῶσιν ἐντελέστερον, οὗτοι θέλουσι στέλλεσθαι εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερατικὴν σχολὴν διὰ τοῦ Ἀρχιερέως των.

ΙΕ΄. Ἐγκύκλιοι ἐπιστολαὶ νὰ στέλλωνται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πρὸς πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς, ὅπως φροντίζωσι μετὰ τῶν προκρίτων ἐπαρχιωτῶν των καὶ στέλλωσι νέους χρηστοήθεις καὶ εὐφυεῖς, διὰ νὰ εἰσάγωνται εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερατικὴν σχολήν.

ΙΣΤ΄. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος θέλει διατηρεῖ ἴδιόν της ταμεῖον, διά τινας ἀναποφεύκτους δαπάνας· οἷον, δι' ἀποστολὰς γραμμάτων, καὶ ἄλλας μικρὰς ἀνάγκας, χορηγουμένων τῶν ἀναγκαίων τούτων χρημάτων ἀπὸ τοῦ ταμείου τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.

ΙΖ΄. Τὰ κατὰ τόπους σταυροπήγια μοναστήρια, ὡς καὶ τὰ κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἐνοριακά, καθὼς ἀνέκαθεν, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι, κυριαρχικῶς ἐξηρτῶντο τὰ μὲν παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὰ δὲ παρὰ τῶν μητροπολιτῶν, ἀπαραλλάκτως καὶ τοῦ λοιποῦ θέλουσιν ἐξαρτᾶσθαι καὶ διοικεῖσθαι κατὰ τὸν ἰδιαίτερον περὶ μοναστηρίων κανονισμόν.

ΙΗ΄. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος θέλει λαμβάνει ὑπὸ ὥριμον σκέψιν καὶ ἐφιστᾷ τὴν προσοχήν της εἰς τὰ παρὰ τῶν Βουλγάρων κατὰ καιροὺς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν γινόμενα παράπονα περὶ τῶν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ψαλλομένων ἱερῶν ἀκολουθιῶν, καὶ ἐρευνῶσα καὶ εὑρίσκουσα, κατὰ πόσον ἔχονται ἀληθείας τὰ παράπονά των, ἐπιφέρῃ τὰς δεούσας θεραπείας, πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν αὐτῶν.

ΙΘ΄. Ἓν τῶν οὐσιωδῶν καθηκόντων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν προκρίτων τοῦ ἔθνους ὑπάρχει τὸ νὰ λάβωσι πρόνοιαν περὶ συστάσεως καταλλήλου ἐθνικοῦ Παρθεναγωγείου εἰς ὅποιον μέρος ἐγκριθῇ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Πατριάρχου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, διὰ νὰ ἔχωσι καταφύγιον τὰ ἄπορα τῶν ὁμογενῶν κοράσια· πρὸς δὲ καὶ περὶ ἑνὸς ὀρφανοτροφείου, ἐν ᾧ θέλουσιν ἐνδιαιτᾶσθαι τὰ οὐδεμίαν προστασίαν, ἢ κηδεμονίαν ἔχοντα ὀρφανὰ παιδία, ὡς καὶ τὰ δι' ἄλλας αἰτίας χρῄζοντα περιορισμοῦ καὶ κατηχήσεως.

Κ΄. Ἐπίσης θέλει καταβάλλεσθαι ἡ δέουσα πρόνοια περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐθνικῶν κοινωφελῶν καταστημάτων,

ἡγουν τῶν νοσοκομείων, τῆς ἐν Φαναρίῳ ἐθνικῆς σχολῆς, τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ ἐνοριακῶν σχολείων καὶ λοιπῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ γίνηται ὁμοιόμορφος.

ΚΑ΄. Πρὸς διατήρησιν ἀσφαλῆ τῶν ἱερῶν ἀμφίων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ, θέλει ὑπάρχει σκευοφύλαξ, διοριζόμενος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα κρατῇ ταῦτα ἐν καταλόγῳ τακτικῷ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἑνὸς τῶν συνοδικῶν Ἀρχιερέων· ὡσαύτως καὶ εἷς βιβλιοθηκάριος, ἐποπτευόμενος καὶ αὐτὸς ὑφ' ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Συνόδου.

§ 4.

Ἐπίσης περὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου παρατιθέμεθα ἐκ τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν τάδε :

Α΄.

Σχηματισμὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Διαρκοῦς Μικτοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. Α΄. Τὸ Ἐθνικὸν διαρκὲς Μικτὸν Συμβούλιον σύγκειται ἐκ δώδεκα μελῶν, τῶν μὲν τεσσάρων Ἀρχιερέων, τῶν δὲ ὀκτὼ λαϊκῶν· προεδρεύεται δὲ ὑφ' ἑνὸς τῶν ἀρχιερατικῶν αὐτοῦ μελῶν, τοῦ πρώτου τῇ τάξει μεταξὺ τῶν τεσσάρων, διὰ διπλώματος Πατριαρχικοῦ. Ὁσάκις δὲ ὑποθέσεις οὐσιώδεις ἀναδεικνύουσιν ἀναγκαίαν τὴν παρουσίαν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὸ Συμβούλιον, τότε, ἢ αὐτόκλητος, ἢ κατὰ πρόσκλησιν παρευρισκόμενος ἐν τῷ Συμβουλίῳ, θέλει προεδρεύει· τὸ Συμβούλιον θέλει ἔχει καὶ δύο γραμματεῖς, πρῶτον καὶ δεύτερον, δυναμένους νὰ μεταφράζωσιν εἰς τὰς ἀκολούθους διαλέκτους : Ἑλληνικήν, Ὀθωμανικήν, Βουλγαρικήν, καὶ Γαλλικήν.

ΑΡΘΡ. Β΄. Ἡ περίοδος τῆς ὑπηρεσίας τῶν μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ διαρκοῦς Μικτοῦ Συμβουλίου προσδιορίζεται εἰς δύο ἔτη, τοῦ ἡμίσεως τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ κατ' ἔτος ἀνανεουμένου.

ΑΡΘΡ. Γ΄. Τὰ τέσσαρα ἀρχιερατικὰ μέλη τοῦ εἰρημένου Συμβουλίου, λαμβάνονται ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκλεγόμενα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Συνοδικῶν μελῶν.

ΑΡΘΡ. Δ΄. Ἡ ἐκλογὴ τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ εἰρημένου Συμβουλίου γίνεται ὡς ἑξῆς. Ἐν τακτικῇ ἡμέρᾳ εἰδοποιεῖ ὁ Πατριάρχης τοὺς κατοίκους τῶν ἐνοριῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Καταστένου, ἵνα, κατὰ τὸ ἑξῆς διάγραμμα, ἐκλέξωσιν ἑκάστη ἀντιπροσώπους, ὡς ἀκολούθως. Αἱ ἐνορίαι Φαναρίου καὶ Τζιπαλίου, δύο· αἱ ἐνορίαι Παλίνου, Ταξιαρχῶν καὶ Ξυλόπορτας, δύο· αἱ ἐνορίαι Μουχλίου καὶ Φωτηρᾶ, ἕνα· αἱ ἐνορίαι Ἐδιρνεκαπίου, Σαλματομπρουκίου, Σαρμασικίου, Ἐγρικαπίου καὶ Τοπκαπίου, ὁμοῦ καὶ Τεκὶρ Σεραγίου, δύο· ἡ ἐνορία Ἓξ Μαρμάρων ἕνα· ἅπασαι αἱ ἐνορίαι τῶν Ὑψωμαθείων μετὰ τοῦ Βελιγρα, δίου, δύο· αἱ ἐνορίαι Ἁγ. Κυριακῆς καὶ Ἐλπίδος, ἕνα· ἡ ἐνορία Χάσκιοϊ, ἕνα· αἱ ἐνορίαι τῶν Ταταούλων, δύο· αἱ ἐνορίαι τοῦ Σταυροδρομίου, δύο· ἡ ἐνορία Βλάγκας, ἕνα· αἱ ἐνορίαι τοῦ Γαλατᾶ, δύο· ἡ ἐνορία Ὀρτάκιοϊ, ἕνα· ἡ ἐνορία Βεσίκτασι, ἕνα· αἱ ἐνορίαι Κουρούτσεσμε, Ἀρναούτκιοϊ καὶ Βεβεκίου, δύο· ἡ ἐνορία Μπογιατσίκιοϊ ἕνα· αἱ ἐνορίαι Στένης καὶ Νεοχωρίου, δύο· ἅπαντας ἄνευ ἐθνικῆς διακρίσεως, ἄνδρας τιμίους καὶ εὐθεῖς, κοινὴν τὴν ὑπόληψιν μεταξὺ τοῦ Ἔθνους χαίροντας, καὶ ἀνέκαθεν ὑπηκόους τοῦ βασιλείου κράτους, καὶ ἐν τῇ ὁρισθείσῃ ἡμέρᾳ ἀποστείλωσιν αὐτοὺς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, οἵτινες καὶ συνερχόμενοι ἐντὸς τῶν Πατριαρχείων θέλουσιν ἀπαρτίζει μετὰ καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν, ἥτις θέλει ὁρίζει πρῶτον τοὺς ὑποψηφίους ἐκ συμφώνου. Ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ προτείνειν ὑποψηφίους, οὓς ἂν κρίνωσιν ἔχοντας τὰ ἀνήκοντα ἐπὶ τούτῳ προσόντα, ὧν τὰ ὀνόματα καταγράφονται ἐν ἰδιαιτέρῳ καταλόγῳ, καὶ ἐξ αὐτῶν διὰ μυστικῆς πλειοψηφίας ἀναδεικνύονται τὰ μέλη τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου. Ἅπασα δὲ ἡ περὶ τούτου πρᾶξις θέλει καταστρωννύεσθαι τακτικῶς ἐπὶ πρωτοκόλλου.

ΑΡΘΡ. Ε΄. Τῆς ἐκλογῆς ἅμα λαβούσης πέρας, ὁ Πατριάρχης θέλει γνωστοποιεῖ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην τὰ ὀνόματα τῶν τε ἀρχιερατικῶν καὶ λαϊκῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, πρὸς ἐπιδοκιμασίαν καὶ ἐπικύρωσιν.

ΣΗΜ. Πρὸς εὐχερῆ ἐφαρμογὴν τῶν ὑπὸ τῆς παρούσης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κανονισθέντων, διὰ πρώτην καὶ μίαν μόνην φορὰν τὸ ἥμισυ τοῦ προσωπικοῦ τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου θέλει ληφθῇ ἐκ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς ταύτης συνελεύσεως, τῶν ἀντιπροσωπευόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατὰ πλειονοψηφίαν ἀπόλυτον ἐκλεχθησομένων ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς, ἅτινα θέλουσιν ἀντικατασταθῇ παρ' ἄλλων ἐν τῇ λήξει τοῦ πρώτου ἔτους.

ΑΡΘΡ. ΣΤ΄. Ἡ ἀνωτέρω διάταξις ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας τῶν δύο ἐτῶν ἑκάστου μέλους δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ἀρχιερατικὰ μέλη, ἀλλ' εἶναι φυσικῶς ἐπόμενον νὰ ἀνανεῶνται καὶ ἀντικαθιστῶνται παρ' ἄλλων ἐν τῇ λήξει τῆς προθεσμίας αὐτῶν, ὡς μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

ΑΡΘΡ. Ζ΄. Ἕκαστον τῶν εἰρημένων μελῶν, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν δύο ἐτῶν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐκλέξιμον αὖθις, ἐὰν δὲν παρέλθωσιν ἄλλα δύο ἔτη.

ΑΡΘΡ. Η΄. Τὰ μέλη τοῦ εἰρημένου Μικτοῦ Συμβουλίου ὀφείλουσι νὰ ὦσι ἐκ τῶν σταθερῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπήκοα ἀνέκαθεν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, ἡλικίας πλέον τῶν τριάκοντα ἐτῶν, ἔχοντα ἐμπειρίαν εἰς τὰ πράγματα, καὶ γενικῆς ἀπολαύοντα ὑπολήψεως καὶ ἐμπιστοσύνης παρὰ τῇ Κυβερνήσει καὶ παρὰ τῷ Ἔθνει.

ΑΡΘΡ. Θ΄. Οὐδὲν μέλος, ἀφ' οὗ ἅπαξ παραδεχθῇ τὸν διορισμόν του καὶ ἐγκατασταθῇ δύναται νὰ παραιτηθῇ πρὸ τῆς λήξεως τῆς διετίας, ἐκτὸς λίαν δεδικαιολογημένης αἰτίας.

ΑΡΘΡ. Ι΄. Τὸν ἐν τῇ πορείᾳ τῶν ἐργασιῶν παραιτούμενον ἕνεκα δεδικαιολογημένης αἰτίας, καὶ τὸν θανόντα ἐκ τῶν μελῶν, θέλουσιν ἀντικαθιστᾷ ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἐλλείποντος χρόνου, ἀναφέροντες τοῦτο εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην· ὁ τοιοῦτος δὲ δύναται νὰ ἦναι ἐκλέξιμος καὶ διὰ τὴν ἑπομένην περίοδον.

ΑΡΘΡ. ΙΑ΄. Οὐδενὶ τῶν μελῶν παραχωρεῖται ἄδεια ἀποδημίας πλέον τῶν δύο μηνῶν· ὁ δὲ πλέον τῶν δύο μηνῶν ἀπὼν θέλει ἀντικαθίστασθαι παρ' ἄλλου, ἐκλεγομένου, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, τὸ ὁποῖον καὶ θέλει ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην πρὸς ἐπικύρωσιν.

ΑΡΘΡ. ΙΒ΄. Ἀπαγορεύονται αἱ ἀπουσίαι τῶν μελῶν ἐν ταῖς τακτικαῖς συνεδριάσεσιν· ἐὰν δέ τις ἤθελε κωλύεται πλέον τοῦ ἑνὸς μηνός, ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ τοῦτο τῷ Προέδρῳ τοῦ Συμβουλίου· ὁ δὲ ἄνευ εἰδοποιήσεως πλέον τοῦ μηνὸς ἐλλείπων ἢ πρέπει νὰ παραιτηθῇ, ἤ, κατὰ τὸ Ι΄ ἄρθρον, ἀντικαθίσταται δι' ἄλλου.

ΑΡΘΡ. ΙΓ΄. Ἐὰν μέλος τι τοῦ Συμβουλίου ἤθελεν ἐγκαλεσθῇ ὡς δωροδοκηθέν, εἰ μὲν Ἀρχιερεύς, ἐνεργεῖται τὸ ὄγδοον Ἄρθρον τοῦ περὶ Ἀρχιερέων κανονισμοῦ· εἰ δὲ λαϊκός, τότε θέλει εἰδοποιεῖται τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, διὰ νὰ δικασθῇ καὶ ἐπενεχθῇ ἡ ἀπόφασις, κατὰ τὸν Βασιλικὸν ποινικὸν Κώδικα.

ΑΡΘΡ. ΙΔ΄. Τὸ Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον θέλει ἔχει γραφεῖον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὅπου θέλουσι γίνεσθαι καὶ αἱ τακτικαὶ αὐτοῦ συνεδριάσεις, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ Α΄ Γραμματέως, κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. ΙΕ΄. Τὰ λαϊκὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου δὲν θέλουσι λαμβάνει οὐδένα μισθόν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑπηρετεῖ δωρεάν.

Β΄.

Καθήκοντα τῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. Α΄. Τὸ Ἐθνικὸν διαρκὲς Μικτὸν Συμβούλιον συνέρχεται τακτικῶς δὶς τῆς ἑβδομάδος.

ΑΡΘΡ. Β΄. Ἐπὶ τῶν ἀνατιθεμένων τῷ εἰρημένῳ Συμβουλίῳ ἐγγράφων θέλει ἐπιτίθεσθαι ἀριθμὸς καὶ ἡ ἡμερομηνία τῆς ἀφίξεως αὐτῶν, καὶ θέλουσι θεωρεῖσθαι κατὰ τάξιν, ἐκτὸς κατεπειγουσῶν ὑποθέσεων, αἵτινες θέλουσι προτιμᾶσθαι πάσης ἄλλης.

ΑΡΘΡ. Γ΄. Τὸ εἰρημένον Συμβούλιον θέλει ἐπιτηρεῖ καὶ ἐποπτεύει εἰς τὴν καλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐθνικῶν σχολείων καὶ νοσοκομείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν ἐθνικῶν καταστημάτων, ὡς καὶ εἰς τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιῶν· θέλει ἐξετάζει τὰς περὶ προσόδων τῶν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ προσηρτημένων Μοναστηρίων, ὡς καὶ τὰς περὶ διαθηκῶν, ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων (βακφιγέ), τραχώματος καὶ προικὸς συμβαινούσας διαφοράς, καὶ θέλει θεωρεῖ ὅσας ὑποθέσεις μὴ πνευματικὰς παραπέμπει ἡ Ὑψ. Πύλη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Αἱ δὲ τοὺς βακουφικοὺς κανόνας, τὰς γαίας καὶ λοιποὺς γενικοὺς Κανονισμοὺς τῆς Κυβερνήσεως ἀφορῶσαι ὑποθέσεις, αὗται φυσικῶς θέλουσι θεωρεῖσθαι εἰς τὰ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διωρισμένα δικαστήρια καὶ συμβούλια, ὡς καὶ πρότερον.

ΑΡΘΡ. Δ΄. Ὁσάκις παρουσιάζεται ἀγωγὴ ἐκ μέρους τῶν χριστιανῶν ἐπαρχίας τινὸς κατὰ τοῦ ἀρχιερέως των, ἐὰν αὕτη περιστρέφηται εἰς ἀντικείμενα κοσμικά, θέλει ἐνεργεῖται τὸ πρέπον, κατὰ τὸ Η΄ ἄρθρον τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων κανονισμοῦ.

ΑΡΘΡ. Ε΄. Πρὸς διεύθυνσιν τῶν ἐθνικῶν σχολείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν καταστημάτων, τὸ εἰρημένον Συμβούλιον θέλει διορίζει ἐπιτρόπους καὶ ἐφόρους, τῇ γνώμῃ καὶ ἐγκρίσει τοῦ Πατριάρχου, ἄνδρας ἱκανοὺς καὶ τιμίους ἐκ τῶν ὁμοδόξων, καὶ ὑπηκόους τῆς κραταιᾶς Βασιλείας.

ΑΡΘΡ. ΣΤ΄. Θέλει θεωρεῖ καὶ ἐξελέγχει ἐτησίως τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ῥηθέντων ἐπιτρόπων, καὶ θέλει καταχωρεῖ ἐν περιλήψει, διὰ τοῦ Α΄ γραμματέως του, τοὺς ἰσολογισμοὺς τῶν ἐτησίων προσόδων καὶ ἐξόδων, ἐν ἰδιαιτέρῳ γενικῷ Κώδικι.

ΑΡΘΡ. Ζ΄. Ἐν τῇ λήξει ἑκάστου ἔτους θέλει θεωρεῖσθαι ὁ λογαριασμὸς τοῦ ταμείου ὑπὸ τῶν νέων μελῶν ἐνώπιον τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως, παρουσιάζοντος τοῦ ταμίου τὰς ἐγγράφους διαταγὰς τοῦ Συμβουλίου διὰ πᾶσαν πληρωμὴν, αἱ ὁποῖαι σφραγίζονται ἐντὸς φακέλλου καὶ κατατίθενται εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. Η΄. Τὸ εἰρημένον Συμβούλιον θέλει συντάξει διάγραμμα (ταρίφαν) τῶν γραφικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, καὶ θέλει καθυποβάλει αὐτὸ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, διὰ νὰ γένῃ παραδεκτόν· καὶ πρὸς παραλαβὴν τῶν δικαιωμάτων τούτων, θέλει διορίζει κατὰ διετίαν ἕνα ταμίαν ἀξιόπιστον ὑπὸ ἐγγύησιν, ὅστις, ἄνευ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ Συμβουλίου, δὲν δαπανᾷ οὐδὲ ὀβολόν. Τὰ δὲ καθήκοντα τόσον τοῦ ταμίου, ὅσον καὶ τοῦ γραμματέως καὶ λοιπῶν ὑπαλλήλων, θέλει προσδιορίζει τὸ Συμβούλιον.

ΑΡΘΡ. Θ΄. Πᾶσα συνεδρίασις, ἔχουσα τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν εἶναι πλήρης. Εἰς δὲ τὰς συζητήσεις του, ἐὰν δεήσῃ, κάμνει χρῆσιν τῆς ψηφηφορίας, ἰσχυούσης τῆς πλειοψηφίας, ὡς πρὸς τὴν διαίτησιν τῆς ὑποθέσεως· ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας, νικᾷ τὸ μέρος, τὸ ἔχον τὴν ψῆφον τοῦ προέδρου.

ΑΡΘΡ. Ι΄. Τὸ διαρκὲς Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον, ἅμα τῇ συστάσει του, μεταχειρίζεται τριμερῆ σφραγῖδα, ἧς τὰ τμήματα θέλουν κρατεῖ τὸ μὲν ἓν τὰ τέσσαρα ἀρχιερατικὰ μέλη, τὰ δὲ ἄλλα δύο τὰ ὀκτὼ λαϊκὰ μέλη, τὴν δὲ κλεῖδα ὁ πρόεδρος· διὰ τῆς σφραγῖδος ταύτης θέλουν σφραγίζεσθαι τὰ ἀφιερωτικὰ ἔγγραφα (βακφιγέδες), διαθῆκαι, ὁμόλογα ἐκκλησιῶν καὶ λοιπῶν ἐθνικῶν χρεῶν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τούτου ὑπογραφόμεναι ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ, θέλουσι σφραγίζεσθαι καὶ διὰ τῆς σφραγῖδος ταύτης. Ἅπαντα δὲ τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα θέλουσιν ἐπικυροῦσθαι ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου· πᾶν δὲ ἔγγραφον, συνταττόμενον ἐν τῷ Συμβουλίῳ τούτῳ καὶ ἐξερχόμενον, θέλει γράφεσθαι ἐπὶ χαρτοσήμου, καταχωρούμενον προηγουμένως εἰς τὸν Κώδικα.

ΑΡΘΡ. ΙΑ΄. Τὰς περὶ κληρονομίας μεταξὺ δύο χριστιανῶν συμπιπτούσας διενέξεις θέλει θεωρεῖ τὸ εἰρημένον Συμβούλιον, ὅταν, κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων, ἀνατεθῶσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

ΑΡΘΡ. ΙΒ΄. Ἐπειδὴ παντὸς ὀρθοδόξου χριστιανοῦ διαθήκη, συνάδουσα τοῖς νόμοις καὶ κανονισμοῖς τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως,

καὶ σύμφωνος μὲ τὸν περὶ χριστιανικῶν περιουσιῶν δι' ὑψηλῶν ἐπισήμων ὁρισμῶν καὶ ἤδη ἐκδοθέντα κανονισμὸν, θέλει εἶσθαι ἐπίσημος καὶ ἰσχυρὰ παρὰ πάσῃ ἐπιτοπίῳ ἀρχῇ, τὸ εἰρημένον Μικτὸν Συμβούλιον θέλει φροντίζει περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις διαθήκαις περιεχομένων ὅρων.

ΑΡΘΡ. ΙΓ΄. Πᾶν ἔγγραφον, ἐκδιδόμενον ὑπὸ ἀρχιερέων περὶ προσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἐθνικοῦ σχολείου καὶ νοσοκομείου, καὶ ἄλλων κοινωφελῶν καταστημάτων, καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων, ὡς καὶ περὶ διαθηκῶν, ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων (βακφιγέδων), περὶ χρημάτων τραχώματος καὶ προικός, θέλει θεωρεῖται ἐπίσημον ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Συμβουλίου.

ΑΡΘΡ. ΙΔ΄. Οἱ ἐνάγοντες εἰς δίκην δι' ὑπόθεσιν (οἷαι ἐν τῷ Γ΄. ἄρθρῳ ὡρίσθησαν) ὀφείλουσι, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας, νὰ δίδωσιν ἐγγύησιν διὰ τὰ ἐν τῇ διαρκείᾳ αὐτῶν προκύψοντα ἔξοδα.

ΑΡΘΡ. ΙΕ΄. Τὰ μέλη τοῦ εἰρημένου Συμβουλίου ὀφείλουσι νὰ προσέχωσιν ὅπως ὁ Πατριάρχης καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν καὶ ζῆλον εἴς τε τὴν καλὴν τακτοποίησιν πάντων τῶν ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ κειμένων, καὶ τοῖς ὀρθοδόξοις ἀνηκόντων προσκυνημάτων, καὶ εἰς τὴν καλὴν διαχείρισιν τοῦ χρηματικοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν χρυσοβούλλων, διαθηκῶν, προνομίων καὶ ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων, συνεννοούμενος, χρείας τυχούσης, καὶ μετὰ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῶν προσκυνημάτων.

ΑΡΘΡ. ΙΣΤ΄. Ἕκαστον τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, ὡς καὶ πᾶς ὀρθόδοξος χριστιανός, πληροφορούμενος περὶ παρεκτροπῶν τυχὸν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ὀφείλει νὰ γνωστοποιῇ αὐτὰς πρὸς τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, διὰ νὰ λαμβάνωνται τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

§ 5.

Τὰ ἐπαρχιακὰ δικαστήρια, ἤτοι τὰ ἐν ταῖς ἕδραις τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν ἑδρεύοντα, συγκροτοῦνται κατὰ τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα ἢ κατὰ τοὺς ἐπιτοπίους κανονισμούς. Καὶ τῶν μὲν πνευματικῶν δικαστηρίων τὰ μέλη διορίζονται ὑπὸ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, ἐκ τῶν μᾶλλον εὐπαιδεύτων κληρικῶν τῆς ἐπαρχίας.

Τῶν δὲ μικτῶν δικαστηρίων τὰ μὲν λαϊκὰ μέλη ἐκλέγονται συνήθως ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας, τὰ δὲ κληρικὰ ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως.

Ἐκ τῶν ῥηθέντων ἀρκούντως καταφαίνεται ὅτι σπουδαίως προσκόπτει παρ' ἡμῖν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἡ τῆς δικαιοσύνης ἀπονομὴ, πολλῶν ἕνεκα λόγων, ὧν σπουδαιότεροι εἶναι ἡ μὴ νομικὴ μόρφωσις τῶν δικαστῶν, ἡ ἐξάρτησις τῶν μελῶν τῶν δικαστηρίων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων, ἡ ἔλλειψις ἀμεταβλήτου καὶ ὁμοιομόρφου ὀργανικοῦ τῶν δικαστηρίων νόμου, τὸ πολυσύνθετον τῶν δικαστηρίων, ἡ συχνὴ ἀλλαγὴ τῶν μελῶν αὐτῶν κλπ.

§ 6.

Περὶ προέδρων καὶ μελῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἐλέχθησαν τὰ δέοντα ἀνωτέρω· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν δικαστικῶν προσώπων παρατηρητέον εἰδικώτερον τάδε:

Γραμματεύς. Πρὸς νόμιμον τοῦ δικαστηρίου συγκρότησιν ἀπαιτεῖται ἀπαραιτήτως ὁ γραμματεὺς (Παρ. Ἐμπ. Ν. 53), οὗτινος κύρια καθήκοντα εἶναι ἡ ἀναγραφὴ τῶν οὐσιωδεστέρων γεγονότων, τῶν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἢ ἐπὶ δικαστηρίων γινομένων καὶ ἡ φύλαξις τῶν διαφόρων ἐγγράφων αὐτοῦ. Παρ' ἑκάστῳ δικαστηρίῳ ὑπάρχουσιν εἷς ἢ δύο γραμματεῖς ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ἐκλε-

γόμενοι συνήθως παρὰ τῶν προέδρων τῶν δικαστηρίων. Ἔργα τοῦ γραμματέως εἶναι νὰ παρίστανται ἐν τῷ δικαστηρίῳ, νὰ τηρῇ καὶ συντάττῃ τὰ πρακτικὰ [1] καὶ τὰς ἀποφάσεις, νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου πράξεις, διεξαγωγὰς μαρτυρικῶν ἀποδείξεων κλπ., νὰ ὑπογράφῃ πάσας τὰς πράξεις ταύτας, αἵτινες ἄνευ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ θεωροῦνται ἄκυροι. Ἕτερα καθήκοντα τοῦ γραμματέως εἶναι ἡ τήρησις τῶν βιβλίων τοῦ δικαστικοῦ γραφείου, ἡ ἀδεία τοῦ προέδρου ἔκδοσις ἀντιγράφων ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ φυλαττομένων πρωτοτύπων, [2] ἡ ἐγγραφὴ τῶν ὑποθέσεων εἰς τὸ πινάκιον κλπ.

---

1. Παράρτ. Ἐμπ. Νομ ἄρθρ. 53 καὶ 54.

Ἄρθρ. 53ον. Εἰς ἣ ἐν ἀνάγκῃ δύο τῶν ἱκανωτέρων γραμματέων ὀφείλουσιν ἀφεύκτως νὰ παρίστανται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων εἰς τὸ ἀκροατήριον.

Κρατοῦσι, διαρκούσης τῆς συνεδριάσεως, εἰδικὸν βιβλίον ὅπως ἐγγράφωσιν ἀκριβῶς ἐν αὐτῷ ἀλληλοδιαδόχως τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως.

Ἄρθρ. 54ον. Τὰ πρακτικὰ ταῦτα πρέπει νὰ περιέχωσι :

1ον. Τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου.

2ον. Τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον τῶν παρόντων εἰς τὴν ἐκδίκασιν ἑκάστης ἀγωγῆς δικαστῶν.

3ον. Τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὴν ἐθνικότητα, τὴν ἰδιότητα τῶν διαδίκων καὶ περίληψιν τῶν ἰσχυρισμῶν, τῶν λόγων καὶ τῶν προτάσεων αὐτῶν.

4ον. Τὸν προσδιορισμὸν τῶν προσαγομένων ἐγγράφων.

5ον. Τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὴν ἐθνικότητα καὶ καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ἂν ἠκούσθησαν τοιοῦτοι.

6ον. Σύντομον ἔκθεσιν τῶν παρεμπιπτόντων κατὰ τὴν συνεδρίασιν νέων γεγονότων χρῃζόντων ἐκδικάσεως.

7ον. Τέλος τὸ διατακτικὸν τῶν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων.

2. Παράρτ. Ἐμπ. Νομ. ἄρθρ. 63—65.

Ἄρθρ. 63ον. Οἱ γραμματεῖς δὲν δύνανται νὰ δώσωσιν ἀντίγραφα ἢ νὰ ἐπιτρέψωσι νὰ λάβωσι γνῶσιν τοῦ περιεχομένου τῶν κατατεθειμένων εἰς τὸ γραφεῖον δικογράφων καὶ δικαιογράφων, εἰμὴ εἰς τὰ ὁριζόμενα ὑπὸ τοῦ προέδρου πρόσωπα δι' ἐπισημειώσεως αὐτοῦ, γραφομένης ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων, ἢ τῶν ὁμοδίκων αὐτῶν καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ προστίμου οὐχὶ κατωτέρου τῶν ἑκατόν, οὔτε ἀνωτέρου τῶν χιλίων γροσίων, ἐπιφυλαττομένου τοῦ δικαιώματος ἀποζημιώσεως τῶν διαδίκων, οἵτινες ἤθελον ζημιωθῇ ἐκ τούτου. Ἐν περιπτώσει ἐπαναλήψεως, ὁ παραβάτης γραμματεὺς παύεται προσέτι τῶν καθηκόντων του.

Συμβολαιογράφος. Συνήθως καθήκοντα συμβολαιογράφων ἐν ταῖς μητροπόλεσι καὶ ἐπισκοπαῖς τελοῦσιν οἱ γραμματεῖς τῶν δικαστηρίων, ἀλλ' εἰς πλείστας ἐπαρχίας ὑπάρχουσι καὶ συμβολαιογραφεῖα δημογεροντικὰ ἀνεξάρτητα τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν, ἐν δὲ τοῖς Πατριαρχείοις χρέη συμβολαιογράφου ἐκτελεῖ ὁ πρῶτος γραμματεὺς τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου. Καθῆκον τοῦ συμβολαιογράφου εἶναι ἡ σύνταξις καὶ φύλαξις ἐγγράφων πιστοποιούντων νομικὰς πράξεις ἰδιωτῶν, ἡ θεώρησις ἰδιωτικῶν ἐγγράφων μὴ ἐχόντων βεβαίαν χρονολογίαν, καθισταμένην τοιαύτην διὰ τῆς θεωρήσεως καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἄλλων τινῶν νομικῶν πράξεων, ὡς ἡ σύνταξις δικαστικῶν ἀπογραφῶν, ἡ κοινοποίησις διαμαρτυρήσεων καὶ ἄλλων τοιούτων ἐγ-

---

Ἄρθρ. 64ον. Τὰ παρὰ τοῦ γραμματέως παραδιδόμενα ἀντίγραφα ὑπογράφονται ἢ σφραγίζονται παρ' αὐτοῦ ὡς ἀπαράλλακτα τῷ πρωτοτύπῳ, καὶ ὅπως ὦσιν ἐπίσημα, σφραγίζονται προσέτι διὰ τῆς σφραγῖδος τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ γραμματεὺς εἶναι ὑπεύθυνος περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς ἐννοίας τῶν δικογράφων, ἐγγράφων καὶ ἀποδεικτικῶν, ὧν ἤθελε δώσῃ ἀντίγραφον, ἐπὶ ποινῇ ἀποζημιώσεως τῶν ζημιουμένων.

Ἄρθρ. 65ον. Ὁ γραμματεὺς οὐδὲν δικόγραφον ἢ δικαιόγραφον ἐμπιστευθὲν αὐτῷ δύναται νὰ παραδώσῃ ἄνευ ἀδείας τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου, μεθ' ἣν ὀφείλει προηγουμένως νὰ συντάξῃ ὁμοιότυπον ἀντίγραφον τῶν ἐγγράφων τούτων, ἀφοῦ δὲ ἐνεργήσῃ νὰ τεθῇ ἡ ὑπογραφὴ ἢ ἡ σφραγὶς τοῦ ἀντιγράψαντος αὐτὸ ὑπογραμματέως, ἐπιθέτει καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπογραφὴν ἢ σφραγῖδα.

Τὸ ὁμοιότυπον τοῦτο ἀντίγραφον ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ γίνεται χρῆσις αὐτοῦ, φυλαττομένου ἀντὶ τοῦ πρωτοτύπου μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ.

γράφων (Νόμ. τῆς 15 Σαπὰν 1296 ἢ 22 Ἰουλίου 1295, ὃν ὅρα ἐν τόμ. Β΄ σ. 2030 Ὀθωμ. Κωδ. Νικολαΐδου).

Τὰ τέλη τῶν πράξεων τούτων κανονίζονται ἑκάστοτε ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων, τὰ δὲ τοῦ συμβολαιογραφείου τῶν Πατριαρχείων ἐκανονίσθησαν τελευταίως ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτοῦ τῆς 23 Φεβρ. 1896. [1]

Δικηγόρος. Ἡ διὰ πληρεξουσίου παράστασις ἐν τοῖς

---

1. Ἡ διατίμησις αὕτη ἔχει ὡς ἑξῆς·

	Γρόσια.		
Ἐπικύρωσις συμφωνητικοῦ διδασκάλου μέχρι γροσ. 500			10
ἀπὸ 500—1000			20
„ 1000 καὶ ἀνωτέρω.			40
Ἐπικύρωσις πτυχίων, ἐνδεικτικῶν καὶ λοιπῶν παρομοίας φύσεως σχολικῶν ἐγγράφων			20
Σύνταξις ἢ ἐπικύρωσις ἐξωτερικῆς πράξεως μυστικῆς διαθήκης παρακατατιθεμένης	600	300	200
Ἐπικύρωσις ἐξωτερικῆς πράξεως μυστικῆς διαθήκης μὴ παρακατατεθησομένης	400	200	100
Σύνταξις ἢ ἐπικύρωσις διαθήκης καὶ προικοσυμφώνου μέχρι τῶν 100 χιλιάδων		1	%
ἀπὸ 100 χιλιάδων—300 χιλιάδων		3/4	%
ἀπὸ 300 χιλιάδων—500 χιλιάδων		1/2	%
καὶ διὰ τὸ ἐπέκεινα τῶν 500 χιλιάδων ποσόν. . . .		1/4	%
Ἐπικύρωσις διαθήκης ἢ προικοσυμφώνου ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τὸ 1/2 τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ τελῶν.			
Σύνταξις ἢ ἐπικύρωσις πληρεξουσίου			50
Ἐπικύρωσις πιστοποιητικοῦ γάμου, ἀρραβῶνος, γεννήσεως, βαπτίσεως καὶ ἐλλείψεως κωλύματος πρὸς σύναψιν γάμου δηλωτικοῦ.	150	100	50
Ἐπικύρωσις πιστοποιητικοῦ συγγενείας	300	100	50
Ἐπικύρωσις μαρτυρικοῦ οἱασδήποτε ὑποθέσεως		80	40
Ἐπικύρωσις δηλωτικοῦ θανάτου		50	30
Ἀντίγραφον οἱουδήτινος τῶν ἀνωτέρω ἐγγράφων . . .		50	30

Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις νῦν εἶναι γενικῶς ἐπιτετραμμένη, εἰ καί, οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἦν ἀπηγορευμένη ἐν τοῖς Πνευματικοῖς Δικαστηρίοις. Ὡς πληρεξούσιος δύναται πᾶς τις νὰ παρίσταται ἀντὶ τοῦ διαδίκου ἐπὶ παντὸς δικαστηρίου, ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου, οὐδεμιᾶς ἀδείας πρὸς τὸ δικηγορεῖν ἀπαιτουμένης οὐδὲ προσόντος.

Ἡ σχέσις τοῦ πληρεξουσίου πρὸς τὸν διάδικον εἶναι ἡ τῆς ἐντολῆς, αἱ ἀρχαὶ τῆς ὁποίας κανονίζουσι τὰ δίκαια καὶ τὰ καθήκοντα ἀμφοτέρων. [1]

Δικαστικὸς κλητήρ. Ἔργα τῶν δικαστικῶν κλητήρων εἶναι ἡ ἐπίδοσις τῶν δικογράφων καὶ ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων κατ' ἐντολὴν τῶν προέδρων τῶν δικαστηρίων. Περὶ πάσης αὐτῶν πράξεως οἱ κλητῆρες ὀφείλουσι νὰ συντάττωσι, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 13—18 Ἐμπ. Δικον., ἔγγραφον ἔκθεσιν, ἐν ᾗ ἀναφέρουσι τὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν καὶ ἥτις καλεῖται ἐπιδοτήριον.

Καὶ οἱ κλητῆρες διορίζονται ἐπίσης ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἀρχιερέων, κατ' ἰδίαν αὐτῶν ἐκλογήν. Αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν ἔχουσι δύναμιν δημοσίων ἐγγράφων, ὡς πρὸς τὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ὑπέπεσαν εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν.

§ 7.

Ἡ δικαιοδοσία τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων εὐρυτάτη ἄλλοτε, ὡς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, περιωρίσθη σπουδαίως ἀπό τινων δεκάδων ἐτῶν, μετὰ πολλὰς δὲ διακυμάνσεις καθωρίσθη σαφῶς, ἐπικυρωθέντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν προνομίων διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς

---

1. Περὶ δικηγόρων ὅρα καὶ ἐν Διαδικασίᾳ § 4.

ἀπὸ 23 Τζεμαζῆ οὐλ ἀχὴρ 1308 καὶ 22 Ἰανουαρίου 1306 (1891) βεζυρικῆς ἐγκυκλίου ἐχούσης ὧδε :

Τὸ ῥωμαϊκὸν πατριαρχεῖον ἐπέδωκε τακρίρια περὶ τῶν ἐξῆς, ἤτοι περὶ τῆς ἐκτελέσεως ὡς καὶ πρότερον τῶν ἀποφάσεων τῶν ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου ἐκδιδομένων ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ γάμου καὶ τοῦ διαζυγίου ἀπορρεουσῶν ἀγωγῶν διατροφῆς, τραχώματος καὶ προικός, περὶ τοῦ ζητήματος τῶν διαθηκῶν, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν ῥωμαϊκῶν σχολείων, περὶ τῆς ὁρκωμοσίας τῶν ἱερέων καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἕνεκα ποινικῶν ἀντικειμένων προσωποκρατήσεως καὶ διαδικασίας αὐτῶν, ἐξαιτούμενον τὴν διατήρησιν τῶν ἀρχαίων θρησκευτικῶν αὐτοῦ προνομιῶν.

Συνεπείᾳ τῶν τακριρίων τούτων, γενομένης προλαβόντως καὶ ἐσχάτως ἐξετάσεως καὶ σκέψεως ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων, ἐκοινοποιήθησαν συνῳδὰ διὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων εἰς τὰ πατριαρχεῖα ὑπὸ διαφόρους χρονολογίας ἀποφάσεις, ἐμπεδοῦσαι τὴν διατήρησιν τῶν προνομιῶν, ἃς τὸ εἰρημένον πατριαρχεῖον κέκτηται δυνάμει ὑψηλοῦ βερατίου.

Κατὰ τὰς ἀποφάσεις ταύτας, αἱ ἐκ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου καὶ διαλύσεως αὐτοῦ ἀπορρέουσαι ἀγωγαὶ διατροφῆς, τραχώματος καὶ προικὸς ἀνέκαθεν θεωροῦνται ἐνταῦθα μὲν ἐν τοῖς πατριαρχείοις, ἔξω δὲ ἐν ταῖς μητροπόλεσιν· ἡ ἀρχαία αὕτη τάξις καὶ τοῦ λοιποῦ θέλει τηρεῖσθαι. Ἐκτὸς τούτου, αἱ περὶ προσδιορισμοῦ διατροφῆς εἴτε ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου, εἴτε ὑπὸ τῶν μητροπόλεων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις (καρὰρ ἢ ἰλιὰμ) ἀνέκαθεν ἐξακολουθοῦσιν ἐκτελούμεναι ὑπὸ τῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων, ἐφ' ὅσον δὲν γίνεται ἔνστασις ἐκ μέρους ἐκείνων, ἀφ' ὧν εἰσπραχθήσεται ἡ διατροφή. Τὸ κυρίως ζήτημα τῶν παραπόνων ἦν ἡ ἐξέτασις τῶν ἐνστάσεων τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν προβαλλομένων, ὅτι δηλαδὴ ὡρίσθη πολλὴ διατροφὴ καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου ἀδυνατοῦσι νὰ δίδωσιν αὐτήν· καὶ ἡ ἐξέτασις δὲ τῶν ἐνστάσεων τούτων ἀνατίθεται τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, τὰς δὲ τελειωτικὰς ἀποφάσεις (καράρι-νιχαΐ), ἃς τὸ πατριαρχεῖον συνεπείᾳ τῆς ἀναθέσεως ταύτης μετὰ ἐξέτασιν θέλει ἐκδίδει, εἴτε τροποποιητικὰς τῶν προηγουμένων, εἴτε ἐπικυρωτικάς, θέλουσιν ἐκτελεῖ τὰ ἐκτελεστικὰ τμήματα. διὰ δὲ τοὺς ὀφειλέτας, οἵτινες, συνῳδὰ τῇ περὶ τῶν λοιπῶν ὀφειλετῶν ἐπικρατούσῃ τάξει, δέον νὰ φυλακίζωνται ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν περὶ διατροφῆς τελειωτικῶν ἀποφάσεων, δὲν θὰ λαμβάνηται παρὰ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων δαπάνη τροφοδοτήσεως.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τῶν διαθηκῶν, καίτοι τοῦτο εἶναι ἀστικῆς τάξεως, ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐξέτασις καὶ ἐξομάλισις τῶν εἰς αὐτὰς ἀναγομένων διαφορῶν εἶναι ἀνατεθειμένη, δυνάμει τοῦ 3ου ἄρθρου τοῦ περὶ καθηκόντων τοῦ

Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κεφαλαίου τοῦ πατριαρχικοῦ κανονισμοῦ, εἰς τὸ εἰρημένον συμβούλιον, διὰ τοῦτο ἡ διαθήκη ἡ παρουσιασθησομένη ἐν τῇ περιουσίᾳ χριστιανοῦ ἔχοντος κληρονόμους ἀνήλικας ἢ ἐνήλικας, θέλει εἶναι ἔγκυρος δικαστικῶς, ὅταν ᾖ ἐπικεκυρωμένη ὑπὸ πατριάρχου ἢ μητροπολίτου ἢ ἐπισκόπου· τόσον δὲ τὰ κινητὰ (μὰλ) ὅσον καὶ τὰ ἀκίνητα (μούλκια), ἅτινα ἤθελε περιέχει ἡ διαθήκη, ἐκτὸς δημοσίων γαιῶν (ἐραζῖϊ-ἐμιριγιὲ) καὶ βακουφίων, θέλουσιν ἄνευ ἀναμίξεως ἀφίεσθαι εἰς τὸν κληροδόχον, ἤτοι εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ διετέθησαν. Αἱ δὲ ἐκ τῶν διαθηκῶν τούτων μεταξὺ κληρονόμων ἢ τοῦ κηδεμόνος τῶν ἀνηλίκων ἀναφυησόμεναι, ἢ αἱ περὶ κύρους καὶ αὐθεντίας τῆς διαθήκης προκύψουσαι διαφοραὶ θεωροῦνται κατὰ τὸ 3ον ἄρθρον τοῦ περὶ Μικτοῦ συμβουλίου κεφαλαίου τοῦ πατριαρχικοῦ κανονισμοῦ, ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ συμβουλίῳ τούτῳ, ἐν δὲ ταῖς νομαρχίαις ἐν τοῖς μητροπολιτικοῖς συμβουλίοις, καὶ αἱ ἀποφάσεις (ἰλιαμὰτ) αἱ ὑπὸ τῶν συμβουλίων τούτων ἐκδοθησόμεναι θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι κυβερνητικῶς ὑπὸ τῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ μέτρον τοῦτο ἀφορᾷ εἰς τὴν ὀρθόδοξον ῥωμαϊκὴν κοινότητα, ἐάν τινες τῶν κληρονόμων ἀνήκωσιν εἰς ἑτέραν κοινότητα, ἢ ὦσιν ὑπήκοοι ξένοι, ἢ ἐὰν ἡ ἐπικεκυρωμένη διαθήκη περιλαμβάνῃ βακούφια ἢ δημοσίας γαίας, ἢ ὑπὸ τρίτου, εἴτε ὑπηκόου ὀθωμανοῦ εἴτε ξένου, διαφιλονεικουμένην κινητὴν περιουσίαν ἢ ἀκίνητα μούλκια, ἡ ἐξέτασις τῶν ἐκ τοιούτων διαθηκῶν ἀπορρεουσῶν ἀγωγῶν ἀνήκει εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ κράτους.

Τὰ προγράμματα τῶν σχολείων θέλουσι συντάττεσθαι ἢ ἐπικυροῦσθαι ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου καὶ τῶν μητροπόλεων· ἐπίσης καὶ τὰ διπλώματα καὶ ἐνδεικτικὰ τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν ὑπὸ τῶν ἰδίων θέλουσιν ἐπικυροῦσθαι. Ἐπειδὴ δὲ πρέπει νὰ ὦσι καὶ κυβερνητικῶς γνωστά, ὅταν ὁ ἐπιθεωρητὴς (μουφεττὶς) ἢ ὁ διευθυντὴς (μουδὶρ) τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐξετάζων τὴν ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίαν, ἤθελε παρατηρήσει μάθημά τι ἀπᾷδον, ἢ διδάσκαλον καὶ διδασκάλισσαν μὴ ἔχοντας τοιοῦτον ἐνδεικτικόν, ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας θέλει συνεννοεῖσθαι μετὰ τοῦ πατριαρχείου, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ ἡ τοπικὴ ἀρχὴ μετὰ τῶν μητροπόλεων, καὶ οὕτω δι' αὐτῶν θέλουσι κωλύεσθαι τὰ τοιαῦτα μαθήματα καὶ ἀντικαθίστασθαι οἱ τοιοῦτοι ἄνευ ἐνδεικτικοῦ διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι.

Ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινικῆς δικονομίας οἱ κληρικοὶ οἱ ἕνεκα ποινικῶν ὑποθέσεων ἐρχόμενοι ὡς μάρτυρες ἠρνοῦντο νὰ ὁρκισθῶσιν ὡς οἱ λαϊκοί. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐδυσχέραινε τὴν διαδικασίαν, διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δέον νὰ ἐφαρμόζηται τὸ κατ' αὐτὰς εἰς ἐνέργειαν τεθὲν ἄρθρον νόμου, καθ' ὃ οἱ ἱερεῖς, οἵτινες δέον νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ὁρκωμοσίαν εἴτε ἕνεκα ἀστικῶν εἴτε ἕνεκα ποινικῶν ἀγωγῶν, δέον νὰ ὁρκίζωνται κατὰ τὴν θρησκευτικὴν αὐτῶν τάξιν ἐν τῷ οἰκείῳ πατριαρχείῳ ἢ τῇ μητροπόλει.

SISMANOGLIO MEGARO

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν προσωποκράτησιν καὶ τὴν διαδικασίαν αὐτῶν, ὅταν μὲν πρόκειται περὶ χρέους, καθὼς ἀνέκαθεν οἱ κληρικοὶ κρατοῦνται ἐν τοῖς οἰκείοις πατριαρχείοις καὶ ταῖς μητροπόλεσι, τὸ αὐτὸ θέλει γίνεσθαι καὶ τοῦ λοιποῦ. Ἐν δὲ τῇ ἀνακρίσει καὶ τῇ διαδικασίᾳ τῶν κληρικῶν, τῇ ἕνεκα ποινικῶν ὑποθέσεων ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων γινομένῃ, θὰ ἰσχύῃ ἡ ἑπομένη τάξις : Ἡ κλῆσις (δζὲλπ μουζεκκιρεσή), ἡ ἐκδιδομένη ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ δικαστηρίου, κοινοποιεῖται ἐνταῦθα μὲν διὰ τοῦ πατριαρχείου, ἐν δὲ τῷ ἐξωτερικῷ διὰ τοῦ μητροπολίτου καὶ ἐπισκόπου. Τὸ δὲ πατριαρχεῖον, οἱ μητροπολῖται καὶ οἱ ἐπίσκοποι, ἅμα λάβωσι τὴν κλῆσιν ταύτην, ὀφείλουσι νὰ παραδώσωσι τῇ ἀρχῇ τὸν κατηγορούμενον ἱερέα. Ἐὰν ἡ ὑποχρέωσις αὕτη δὲν ἐκπληρωθῇ, ἢ ἐὰν ὁ κληρικός, δι' ὃν ἐξεδόθη κλῆσις, δὲν συμμορφωθῇ πρὸς αὐτήν, φυσικῷ τῷ λόγῳ θέλει ἐνεργεῖσθαι ὅτι κελεύει ὁ νόμος.

Οἱ κληρικοὶ μέχρι τῆς ἀποδείξεως τῆς ἐνοχῆς καὶ τῆς ἐπιβολῆς ποινῆς δὲν θέλουσι προφυλακίζεσθαι καὶ κρατεῖσθαι ὅπου καὶ οἱ ἰδιῶται, ἀλλ ἐν τῷ διοικητηρίῳ, ἐν δωματίῳ ἀναλόγῳ πρὸς τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν, δηλαδὴ ἐν δωματίῳ ἐξιδιασμένῳ δι' εὐϋπόληπτα πρόσωπα (μερὶ-οὐλ-χατήρ).

Ἀποδειχθείσης δὲ τῆς ἐνοχῆς, ἐὰν μὲν αὕτη περιορίζηται εἰς πλημμέλημα καὶ πταῖσμα, ἐπειδὴ δὲν συνεπάγεται τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος, διὰ τοῦτο τὴν ἐπιβληθησομένην ποινὴν τῆς φυλακίσεως θέλει ὑφίστασθαι ἐν τῷ οἰκείῳ πατριαρχείῳ ἢ ἐν τῇ μητροπόλει. Ἐὰν δὲ ἡ προσαπτομένη πρᾶξις ἢ κακούργημα, μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ καὶ καταδικασθῇ, πάλιν κατὰ τὴν προσωποκράτησιν καὶ ἀνάκρισιν θέλει κρατεῖσθαι ἐν τῷ δωματίῳ τῷ ὁρισθησομένῳ ἐντὸς τοῦ διοικητηρίου· μετὰ δὲ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς καὶ τὴν ἐπιβολὴν ποινῆς καὶ ἀφοῦ ἀφαιρεθῇ τὸ ἱερατικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα, ἐκτίνει τὴν ὁρισθησομένην κατὰ νόμον ποινὴν ἐν ταῖς κοιναῖς φυλακαῖς.

Ἐὰν δ' ἔν τινι μέρει τῆς ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας κηρυχθῇ ὁ στρατιωτικὸς νόμος ἕνεκα ἐμπράκτου διαταράξεως τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας, μέχρι τῆς ἀποσοβήσεως τῆς καταστάσεως καὶ τῶν λόγων τῶν προκαλεσάντων τὸν στρατιωτικὸν νόμον, οἱ ἐγκληματίαι τῶν ἐντὸς τοῦ μέρους ἐκείνου συμβησομένων ἐγκλημάτων δικάζονται μὲν ἀνεξαιρέτως ἐν τῷ στρατοδικείῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ διαδικασίᾳ ταύτῃ τὰ στρατοδικεῖα τηροῦσι τὴν ἀνωτέρω περὶ προσωποκρατήσεως καὶ φυλακίσεως τῶν κληρικῶν καὶ ἱερέων ἐκτεθεῖσαν τάξιν.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀνωτέρω συζητηθέντα καὶ ἐγκριθέντα ἐν τῷ ὑπουργικῷ συμβουλίῳ ὑπεβλήθησαν τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι καὶ ἐπεκυρώθησαν δυνάμει ὑψηλοῦ αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος, διὰ ταῦτα ἀξιοῦται καὶ ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης ἵνα ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῆς ἐνεργῇ κατὰ τὰ ἀνωτέρω.

Συνεπείᾳ τῆς ἐγκυκλίου ταύτης ἐξεδόθη καὶ ἡ ἑπομένη

ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1891 ἐπεξηγηματικὴ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐγκύκλιος :

Ἱερώτατε μητροπολῖτα . . . . . ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε . . . . ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ . . . . καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος κὺρ . . . . χάρις εἴη τῇ αὐτῆς ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐγνώσθησαν καὶ τῇ αὐτῆς ἱερότητι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν πρωτοκόλλου 3900 καὶ ἡμερομηνίαν 28 σεπτεμβρίου π. ἔ. συνοδικῆς ἐγκυκλίου τὰ αἴτια, τὰ προκαλέσαντα τὴν ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου παραίτησιν ἡμῶν. Ἄσμενοι οὖν ἀναγγέλλομεν ὅτι ἐπελθούσης εὐδοκίᾳ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τελείας καὶ ὁριστικῆς τῆς λύσεως τοῦ προνομιακοῦ ζητήματος, ὡς ἐκ τῆς ἐγκλείστου βεζυρικῆς ἐγκυκλίου καταφαίνεται, ἀνελάβομεν τὰ ἱερὰ τῆς πατριαρχείας καθήκοντα, εὐλογοῦντες τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ὅτι ἐξέχεεν ἔτι καὶ νῦν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς ἐπιλάμψας τῇ πατρικῇ καρδίᾳ τοῦ φιλολάου καὶ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν ἄνακτος, οὕτω μεγαθύμως ἐπιπρυτανεύσαντος τὴν εἰρήνην τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ δεήσεις καὶ εὐχὰς ἀναπέμπειν ὑπὲρ αὐτοῦ πᾶσιν ἐπιβάλλεται.

Καὶ δὴ συνιστάντες συνοδικῇ διαγνώσει τῇ αὐτῆς ἱερότητι τὴν μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστασίας μελέτην τῆς αὐτοκρατορικῷ ἰραδὲ κεκοσμημένης ὑψηλῆς ἀποφάσεως προτρεπόμεθα καὶ παραγγέλλομεν, ὅπως αὐστηρὰν τηρήσῃ προσοχὴν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἑκάστου κεφαλαίου.

Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν δικαστικῶν, τὰς μὲν ἐκ μνηστείας καὶ γάμου ἀπορρεούσας (πνευματικὰς) διαφορὰς ὀφείλει διεξάγειν ἐν δικαστηρίῳ, συγκροτουμένῳ κατὰ τὴν ἐν ἐνεργείᾳ δικονομίαν, ἐξ ἱερέων καταλλήλων, ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς ἢ τοῦ ἰδίου ἐπιτρόπου· τὰς δὲ ἐκ τῆς διαλύσεως μνηστείας καὶ τὰς περὶ προικός, τραχώματος, διατροφῆς καὶ διαθηκῶν διαφορὰς ἐν δικαστηρίῳ, καταρτιζομένῳ, ὡς ἀνωτέρω, ἐκ πολιτῶν τιμίων, εὐϋπολήπτων καὶ διακεκριμένων ἐπὶ ἀκεραιότητι χαρακτῆρος, φροντίζουσα ἐγκαίρως τὴν καθ' ἅπασαν τὴν ἐπαρχίαν αὐτῆς ἔκδοσιν ὁμοιομόρφου τύπου προικοσυμφώνου καὶ διαθήκης νομίμου καὶ συνάδοντος τοῖς ἐν τῇ ἐγκλείστῳ ὑψηλῇ ἀποφάσει καθωρισμένοις, μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων ὁδηγιῶν.

Ἐπὶ δὲ τῶν σχολειακῶν ὀφείλει προσέχειν α') ἐν τῇ ἐκλογῇ τῆς ἐφορίας, γινομένῃ ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς ὅπως καταρτίζηται ἐκ προσώπων τιμίων, ἁρμοδίων καὶ ἀπολαυόντων τῆς ἀγαθῆς ὑπολήψεως τῆς κοινότητος καὶ μητροπόλεως, ὑποχρέων ὄντων ἐργάζεσθαι ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῆς ἢ τοῦ ἰδίου ἐπιτρόπου· β') ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ προσωπικοῦ τῶν διδασκάλων, γινομένῃ ἐν συνεδριάσει τῆς ἐφορίας, ὅπως ὦσιν οὗτοι οὐ μόνον εὐπαίδευτοι καὶ δόκιμοι περὶ τὸ διδασκαλικὸν αὐτῶν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ καὶ χρηστοί, φρόνιμοι, τύπον ἠθικότητος καὶ ὑπογραμμὸν ὑγιοῦς μορφώσεως ἑαυτοὺς παρέχοντες καὶ οὕτως

ἐγκρίνειν αὐτοὺς καὶ ἐφοδιάζειν κατ' ἔτος δι' ἰδίου αὐτῆς ἐνδεικτικοῦ· γ') μελετᾶν ὀφείλει τὰ προγράμματα τῶν μαθημάτων λίαν προσεκτικῶς, ἵνα μή τι ὑπάρχῃ τὸ ἀπᾷδον οὐ μόνον τοῖς πολιτικοῖς καθεστῶσιν, ἀλλὰ καὶ τῇ διανοητικῇ ἀναπτύξει καὶ τῇ ἠθικῇ διαπλάσει τῆς μαθητευούσης νεότητος, καὶ ἀκολούθως ἐπικυροῦν ταῦτα, ἀναλογιζομένη τὰς εὐθύνας, ἃς μόνη φέρει ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς σεβαστῆς κυβερνήσεως.

Περὶ δὲ τῶν ἱερέων οὐ χρήζει ὁδηγιῶν, γινώσκουσα πῶς δεῖ καθοδηγεῖν τὸν κλῆρον, ὥστε οὐ μόνον ἀπέχειν τῶν προκαλούντων δίκας καὶ ὅρκους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τῷ ἀγαθῷ αὐτοῦ παραδείγματι διδάσκειν ἀποχήν· ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει τυχὸν εὑρεθῇ τις τῶν ἱερέων ὑποχρεωθεὶς εἰς ὁρκωμοσίαν ἢ ἐναχθεὶς εἰς δίκην, ἡ αὐτῆς ἱερότης ὀφείλει ἐνεργεῖν συμφώνως τοῖς περὶ τούτου διαταττομένοις ἐν τῇ ὑψηλῇ ἀποφάσει μετὰ πάσης ἀκριβείας.

Ταῦτα πάντα ἀπαρεγκλίτως τηρεῖν παραγγέλλεται, καὶ προτρέπεται ὅπως ἀνακοινώσηται καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἐπαρχίαν τοὺς σωτηρίους τούτους θεσμούς, πρὸς οὓς ὀφείλουσιν ἀναντιρρήτως συμμορφωθῆναι πάντες, βέβαιοι ὄντες ὅτι ὁ τἀναντία φρονῶν λογισθήσεται ἀντιστρατευόμενος τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ σεβαστῇ κυβερνήσει τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν ἄνακτος, οὗ τὰ ἔτη εἴησαν ἔνδοξα, ἄνοσα καὶ πανευδαίμονα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς ἱερότητος.

Οὕτω κατὰ τὰ σήμερον ὑφιστάμενα νόμιμα τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἁρμοδίως δικάζουσι περὶ τῶν ἀκολούθων ζητημάτων.

α'. Περὶ μνηστείας.
β'. » συστάσεως καὶ λύσεως γάμου καὶ τῶν τούτῳ συναφῶν νομιμοποιήσεως καὶ υἱοθεσίας.
γ'. » προικὸς καὶ τραχώματος.
δ'. » διατροφῆς.
ε'. » διαθήκης καὶ κωδικέλλου.
ς'. » κληρονομίας.
ζ'. » μοναστηριακῶν διαφορῶν.
η'. » κηδεμονίας καὶ ἐπιτροπείας.
θ'. » δικῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν·
ι'. » δικῶν παραπεμπομένων ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς εἰς ταῦτα.

Περὶ τούτων ῥητέον εἰδικώτερον τὰ ἑπόμενα:

Μνηστεία. Ἡ περὶ διαλύσεως μνηστείας ἀγωγὴ ἐγείρεται ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὅπερ δικάζον ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἀναιτίου ἢ ὑπαιτίου λύσεως αὐτῆς καὶ περὶ τῆς τύχης τῶν δοθέντων καὶ ὑπεσχημένων ἀρραβώνων καὶ μνήστρων. Ἡ δὲ περὶ ἀποζημιώσεως ἀγωγὴ ἕνεκεν ὑπαιτίου λύσεως τῆς μνηστείας, ὡς ὑλική, ἐγείρεται ἐνώπιον τοῦ Μικτοῦ Δικαστηρίου τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾗ τὸ λύσαν τὴν μνηστείαν Πνευματικὸν Δικαστήριον ἐδρεύει.

Γάμος καὶ τὸ τούτῳ συναφῆ. Τὰ περὶ συστάσεως καὶ λύσεως τοῦ γάμου, ὡς καὶ τὰ περὶ διαμονῆς τῶν τέκνων, πνευματικὰ ζητήματα θεωρούμενα, δικάζονται ὑπὸ μόνων τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δικαστηρίων δικάζεται καὶ τὸ περὶ νομιμοποιήσεως ζήτημα, ὅπερ ὅμως παρεμπιπτόντως λόγῳ συναφείας δικάζεται ἐνίοτε ὑπὸ τῶν Μικτῶν Δικαστηρίων, ἀλλ' οὐχὶ ὀρθῶς, διότι ἕνεκα τῆς διακρίσεως τῶν διαφορῶν εἰς πνευματικὰς καὶ ὑλικὰς καὶ τῶν δικαστηρίων εἰς Πνευματικὰ καὶ Μικτά, τὰ τελευταῖα ταῦτα εἶναι ἀπολύτως, ratione materiae, ἀναρμόδια εἰς ἐκδίκασιν τῶν πνευματικῶν διαφορῶν, οἷα καὶ ἡ νομιμοποίησις, γνωστοῦ ἄλλως τε ὄντος ὅτι ἡ λόγῳ συναφείας ἁρμοδιότης δὲν καλύπτει τὴν λόγῳ ὕλης ἀναρμοδιότητα. Κακῶς ἐπίσης διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δικάζουσι τὰ Μικτὰ Δικαστήρια διὰ τῆς ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίας καὶ περὶ υἱοθεσίας, ἥτις ὡς πνευματικὸν ζήτημα ὑπάγεται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων.

Προίξ, τράχωμα, πρόγαμος δωρεά. Τὰ ζητήματα ταῦτα, ὡς καθαρῶς ὑλικά, ἀνάγονται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν τῶν Μικτῶν Δικαστηρίων, τῶν Πνευματι-

SISMANOGLIO MEGARO

κῶν ὄντων ἀπολύτως ἀναρμοδίων διὰ τὴν ἐκδίκασιν αὐτῶν.

Διατροφή. Τὰ περὶ διατροφῆς τῆς συζύγου, συνεστῶτος μὲν τοῦ γάμου, δικάζουσι προσωρινῶς τὰ Πνευματικὰ Δικαστήρια ὡς συναφῆ πρὸς τὰς συζυγικὰς διαφορὰς τὰς ὑπ' αὐτῶν θεωρουμένας· μετὰ τὴν λύσιν δὲ τοῦ γάμου αἱ περὶ διατροφῆς ἀπαιτήσεις τῶν συζύγων διὰ τὸ πρὸ τοῦ γάμου διάστημα, ὡς καθαρῶς ὑλικαί, ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Μικτῶν. Ἀλλὰ περὶ διατροφῆς γονέων καὶ τέκνων δικάζουσι πάντοτε ἀρμοδίως μόνα τὰ Μικτὰ Δικαστήρια.

Διαθήκη καὶ κωδίκελλος. Αἱ ὑπὸ Πατριάρχου, Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου ἐπικεκυρωμέναι διαθῆκαι θεωροῦνται ἔγκυροι ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τοῦ Κράτους καὶ αἱ διατάξεις αὐτῶν, ἐκτὸς τῶν περὶ δημοσίων γαιῶν καὶ βακουφίων, ἐκτελοῦνται ὑπ' αὐτῶν, παραδίδονται τ. ἔ. τὰ κινητὰ καὶ ἐνεργεῖται ἡ μεταγραφὴ τῶν ἀκινήτων, τῆς τοιαύτης διαθήκης παρεχούσης δικαίωμα νομίμου τίτλου.

Αἱ περὶ κύρους καὶ αὐθεντίας τῶν διαθηκῶν προκύπτουσαι ἐν γένει διαφοραί, δικάζονται ἐνταῦθα μὲν ἐν τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ ἐν τοῖς Μ. Δικαστηρίοις· ὁμοίως δὲ καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ σχετικαὶ περὶ διαθηκῶν διαφοραί, αἱ ἀναφυόμεναι μεταξὺ τῶν κληρονόμων ἢ τῶν κηδεμόνων τῶν ἀνηλίκων, δικάζονται ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαστηρίοις, ὧν αἱ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται κυβερνητικῶς διὰ τῶν ἐκτελεστικῶν τμημάτων. Ἀλλ' ἂν α') μεταξὺ τῶν κληρονόμων καταλέγωνται ἀλλοδαποὶ ἢ ὑπήκοοι ὀθωμανοὶ μὲν ἀλλὰ μὴ ὀρθόδοξοι, β') ἂν μεταξὺ τῶν διατιθεμένων ἀκινήτων ὑπάρχωσι βακούφια ἢ γαῖαι δημόσιαι καὶ γ') ἂν διὰ τῆς διαθήκης διατίθηται κινητὴ ἢ ἀκίνητος περιουσία διαφιλονεικουμένη ὑπὸ τρίτου, τότε τὰ Μ. Ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, μὴ ἐξετάζοντα τὰς εἰς τὰς τρεῖς ταύτας κατηγορίας ἀναφερομένας διατάξεις τῆς διαθήκης καὶ τὰς περὶ ταύτας διαφοράς, ἀποφαίνονται μόνον περὶ τοῦ κύρους ἢ μὴ τῆς διαθήκης παραπέμπουσι δὲ τοὺς διαφερομένους εἰς τὰ ἀρμόδια Πολιτικὰ Δικαστήρια, πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ζητημάτων τούτων.

Κληρονομία. Τὰς περὶ κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν διαφορὰς δικάζουσι τὰ Μικτὰ Δικαστήρια, ὅταν κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων παραπεμφθῶσιν ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς Ἀρχῆς εἰς αὐτά.

Μοναστηριακαὶ διαφοραί. Περὶ διαχειρίσεως τῶν προσόδων, μισθώσεως τῶν κτημάτων τῶν Μονῶν καὶ περὶ πασῶν ἐν γένει τῶν μοναστηριακῶν διαφορῶν δικάζουσιν ἐπίσης μόνα τὰ Μικτὰ Δικαστήρια. Καὶ πρωτοδίκως μὲν δικάζουσιν α', τὰ ἐπαρχιακὰ Μικτὰ Δικαστήρια τὰς ἀφορώσας τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐνοριακὰ μοναστήρια καὶ β', τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον τὰς ἀφορώσας πάντα τὰ σταυροπήγια μοναστήρια ἐκτὸς τὰ τοῦ Ἁγ. Ὄρους, περὶ ὧν κατ' ἐξαίρεσιν δικάζει πρωτοδίκως ἡ ἐν Καρυαῖς ἐδρεύουσα Ἱερὰ Σύναξις καὶ κατ' ἔφεσιν ἡ Ἱ. Σύνοδος· ἐφεσίμως δὲ δικάζει μόνον τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον τὰς ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν Μ. Δικαστηρίων ἐκδικασθείσας μοναστηριακὰς διαφοράς.

Ἐπιτροπεία καὶ κηδεμονία. Διορισμοὺς ἐπιτρόπων καὶ κηδεμόνων τῶν ἀνηλίκων, εἴτε ἐκ διαθήκης εἴτε δικαστικῶς, ἐνεργοῦσι τὰ Μ. Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια καὶ ἐνιαχοῦ αἱ Δημογεροντίαι διὰ τῆς ἐπ' ἀναφορᾷ διαδικασίας τῇ αἰτήσει τῶν διαφερομένων.

Δίκαι μοναχῶν καὶ κληρικῶν. Τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀστικὰς δίκας τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν, οἱασδήποτε φύσεως καὶ ἂν ὦσιν, δικάζουσιν ἐξαιρετικῶς τὰ Π. Δικαστήρια,

διότι οὗτοι διὰ πάσας ἐν γένει τὰς δίκας αὐτῶν ὑπάγονται μόνον ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρχαῖς κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κρατοῦντα. Ἀλλὰ τὰς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν λαϊκῶν διαφορὰς δικάζουσι τὰ Μικτὰ Δικαστήρια ἂν ἐναγόμενος ἦναι κληρικός, οὐχὶ δὲ καὶ τἀνάπαλιν, ἐκτὸς ἂν ὁ λαϊκὸς ἐναγόμενος μὴ φέρῃ ἔνστασιν ἀναρμοδιότητος. Περὶ τούτων ἐκτενέστερον ἐν Δωσιδικίᾳ μοναχῶν καὶ κληρικῶν.

Δίκαι κατὰ παραπομπήν. Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια τέλος ἁρμοδίως δικάζουσι πᾶσαν ἐν γένει διαφορὰν τὴν ὁποίαν ἡ Πολιτικὴ Ἀρχὴ παραπέμπει εἰς αὐτά, ἐκτὸς ἂν κατὰ τὴν οὐχὶ ὀρθῶς κρατοῦσαν νομολογίαν ὑπάρχῃ ἀναρμοδιότης λόγῳ ὕλης πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν.

§ 8.

Οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς Δικαστηρίοις ἰσχύοντες νόμοι εἶναι οἱ ἑξῆς:

α΄, οἱ Κανόνες τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων.

β΄, τὸ ῥωμαϊκὸν καὶ βυζαντινὸν δίκαιον, τὸ Ἰουστινιάνειον, τὸ ἐν τοῖς Βασιλικοῖς καὶ τῷ Ἀρμενοπούλῳ.

γ΄, οἱ ὅροι, τόμοι, σιγίλλια, ὑπομνήματα, ἐγκύκλιοι καὶ ἀποδείξεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

δ΄, τὰ ἐπικρατοῦντα τοπικὰ ἔθιμα καὶ αἱ παραδόσεις.

ε΄, ἡ ὀθωμανικὴ ἐμπορικὴ δικονομία, τὸ παράρτημα τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καὶ τὸ περὶ ἀναιρέσεως κεφάλαιον τῆς Πολ. Δικονομίας, ὧν αἱ ἐλλείψεις συμπληροῦνται ἐκ τοῦ Ρωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου. Οἱ νόμοι οὗτοι ἰσχύουσι καὶ ἐν τοῖς ἐπαρχιακοῖς δικαστηρίοις, ἔν τισι τῶν ὁποίων ὅμως ἰσχύει οὐχὶ ἡ ἐμπορικὴ ἀλλ' ἡ πολιτικὴ δικονομία.

ΑΓΩΓΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Τόπος τῆς ἀγωγῆς.
§ 2. Βάσις.
§ 3. Βελτίωσις.

§ 1.[1]

Ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ προκειμένη ἀγωγὴ καθὸ ἐλλείποντος ἐν αὐτῇ τοῦ κυριωτέρου πάσης ἀγωγῆς στοιχείου, τοὐτέστι τοῦ ἀντικειμένου περὶ ὃ στρέφεται ἡ διαφορά.

Μ. Σ. 8 (1873).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου ὅτι ἡ ἀγωγὴ εἶναι ἄκυρος, ὡς χαρακτηριζομένου τούτου ἐν αὐτῇ διὰ μόνου τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, διότι ὁ νόμος ἀπήτησε μὲν ἵνα ἡ ἀγωγὴ περιέχῃ τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον καὶ τὸ ἐπάγγελμα τῶν διαδίκων ὅπως μὴ γίνηται σύγχυσις ἑτέρων προσώπων, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως ὁ ἐναγόμενος χαρακτηρίζεται διά τε τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ

1. Ἐμπορ. Δικ. ἄρθρ. 1—2.

Ἄρθρ. 1. Ἡ ἀγωγὴ ἐκτίθεται δι' ἀναφορᾶς, γραφομένης ἐπὶ χαρτοσήμου. (Παρ. Πολ.. Δικ. ἄρθρον 15).

Ἄρθρ. 2. Ἡ ἀναφορὰ δέον νὰ περιέχῃ τὴν χρονολογίαν τῆς ἡμέρας, τοῦ μηνὸς καὶ τοῦ ἔτους, τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ τε ἐνάγοντος καὶ τοῦ ἐναγομένου, τὴν ὑπηκοότητα αὐτῶν, ἐν ᾗ περιπτώσει εἷς τούτων δὲν εἶναι ὑπήκοος ὀθωμανός, τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς καὶ περίληψιν τῶν ἀποδείξεων καὶ τέλος τὸ εἰς ὃ ζητεῖται νὰ παραπεμφθῇ ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως ἐμποροδικεῖον καὶ νὰ ὑπογράφηται ἢ σφραγίζηται ὑπὸ τοῦ αἰτοῦντος. Ἀγωγή, ἐν ᾗ παρελείφθη τι τῶν ὡς ἀνωτέρω ἀπαιτουμένων, δὲν γίνεται δεκτή. (Παρ. Πολ.. Δικ. ἄρθρ. 16).

ἀξιώματος καὶ τῆς ὑπηρεσίας εἰς ἣν διετέλει, ὅτε συνήφθη ἡ ἐπίδικος νομικὴ σχέσις, ἡγουμενεύων τοῦ ἐν Παλατᾷ Μετοχίου τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Σινᾶ, ὥστε οὐδεμία γεννᾶται ἀμφιβολία περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτοῦ. Ἄλλως οἱ κληρικοὶ οἱ ἔχοντες ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα χαρακτηρίζονται συνήθως διὰ τοῦ κυρίου ὀνόματος καὶ τοῦ τίτλου τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν. Μ. Σ. 20 (1873).

Ἀπορριπτέα ἐπίσης ἐστὶν ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου ὅτι ἡ ἀγωγὴ δέον ν' ἀπορριφθῇ καθὸ μὴ περιέχουσα αἴτησιν, διότι ὁ ἐνάγων προτάσσων τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως ἐξαιτεῖται παρὰ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου νὰ παραπέμψῃ τὴν ἀγωγήν του ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων δικαστηρίων διὰ τὰ περαιτέρω· τὸν σκοπὸν δὲ πρὸς ὃν ἐζήτει νὰ παραπεμφθῇ ἡ ἀγωγή του ἐξηγεῖ σαφέστερον ἐν ταῖς ἐγγράφοις αὐτοῦ προτάσεσι λέγων ῥητῶς ὅτι ἀπαιτεῖ τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων κεφαλαίων καὶ τόκων.

Μ. Σ. 20 (1873).

Ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ 2ου ἄρθρου τῆς ἐγχωρίου δικονομίας, ὅπερ ἐπικαλεῖται ὁ ἐναγόμενος, σκοπεῖ οὐχὶ βεβαίως τὴν πολλαπλασίασιν τῶν ἀγωγῶν, ἀλλὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς τῶν προσώπων συγχύσεως, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ὁ ὁρισμὸς τοῦ ὀνόματος ἄνευ τοῦ ἐπωνύμου, τῆς κατοικίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἐναγομένου οὐδεμίαν καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ ἀγωγὴ αὐτὸν καὶ μόνον ἀφορᾷ.

Μ. Σ. 3 (1877).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ προταθεῖσα ἔνστασις ὅτι μὴ φερομένη ἡ ἰδιότης τοῦ ἐναγομένου ἐν τῇ ἀγωγῇ αὕτη ἐστὶν ἀπορριπτέα, διότι ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγωγῆς τεκμηριοῦται ἡ ἰδιότης ὑφ' ἣν ἐνάγεται ὁ ἐναγόμενος.

Πρ. Μ. Σ. 22 Ἰουνίου 1888.

Ἡ ἐν τῇ ἀγωγῇ παράλειψις τῆς κατοικίας καὶ τῆς ἰδιότητος ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων δύναται ν' ἀναπληρωθῇ προφορικῶς ἐπ' ἀκροατηρίου ὑπὸ τῆς ἐναγούσης.

Πρ. Μ. Σ. 20 Φεβρουαρίου 1891.

Ἡ ἐν τῇ ἀγωγῇ σταυροσημείωσις τοῦ ἐνάγοντος ἐπέχει τόπον ὑπογραφῆς. Μ. Σ. 154 (1891).

§ 2.

Δὲν μεταβάλλουσι τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς των οἱ ἐφεσείοντες, ἀπαιτοῦντες ἐφεσίμως τὴν ἀξίαν τῶν δωρηθέντων ἀντικειμένων, ἐνῷ διὰ τῆς ἀγωγῆς ἐζήτησαν τὰ δωρηθέντα πράγματα· διότι οἱ ρηθέντες διὰ τῆς ἐφέσεως καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν προτάσεων οὐδὲν ἕτερον ζητοῦσιν παρὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐν τῇ ἀγωγῇ δηλουμένων πραγμάτων ἢ τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἐν περιπτώσει δηλονότι, καθ' ἣν ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον ν' ἀποδοθῶσι ταῦτα αὐτοῖς σῶα.

Μ. Σ. 12 (1877).

Σαθρᾶς ἀποδειχθείσης τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς πίπτει ἀφ' ἑαυτοῦ ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα, ἐφ' οὗ ἐβασίσθη ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, διότι κατὰ τὸ γενικὸν ἀξίωμα ὅτε ἡ πρωτότυπος αἰτία οὐκ ἔρρωται οὐδὲ τὰ παρακολουθήματα τὸ ἐπίπαν ἔρρωται. Μ. Σ. 4 (1883).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἐφεσειούσης ὅτι ἡ ἐφεσίβλητος μήτηρ αὐτῆς μετέβαλε τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς, διότι αὕτη διὰ τῆς ἀγωγῆς οὐδὲν ἄλλο ἐξητήσατο εἰ μὴ τὴν συμπλήρωσιν τῆς νομίμου μερίδος, εἴτε διὰ τῆς μέμψεως τῆς διαθήκης τοῦ συζύγου αὐτῆς ὡς ἀφιλοστόργου, εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σχετικῆς τοῦ νόμου διατάξεως, ἣν ἐπικαλεῖται ἡ ἰδία, ὥστε διὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ τῆς μέμψεως μέσου καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῆς διαληφθείσης εἰς τὴν ὑπὸ

τοῦ δικαστηρίου ἐφαρμογὴν τῆς ἐν λόγῳ νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ οὐδόλως μετεβλήθη ἡ βάσις τῆς ἀγωγῆς.

Μ. Σ. 135 (1889).

§ 3.

Ὁ ἐνάγων δύναται νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ διὰ τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ προτάσεων πρὸ πάσης ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως.

Μ. Σ. 21 (1877).

ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Γάμος μετ' ἀλλοδαπῶν.
§ 2. Ἁρμοδιότης Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐπὶ δικῶν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν καὶ ὀθωμανῶν ὑπηκόων.
§ 3. Ἁρμοδιότης Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐπὶ δικῶν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν.

§ 1.[1]

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα κλπ... ὅλως δὲ νὰ προσέχῃς εἰς τὸ περὶ συνοικεσίων κεφάλαιον καθὼς καὶ ἄλλοτε σοὶ ἐγρά-

1. Τὰ μετὰ ὁμοδόξων ἀλλοδαπῶν συνοικέσια τῶν ὑπηκόων ὀθωμανῶν ἡ Ἐκκλησία ἀνέκαθεν ἐπέτρεπε καὶ ἐπιτρέπει κατ' ἀρχήν, ἐπί τινα μόνον ἔτη (1825 -1850 περίπου) ἀπαγορεύσασα αὐτὰ ἕνεκα πολιτικῶν λόγων. Ἡ Ἐκκλησία ἐπιτρέπει ἐπίσης καὶ τελεῖ τοὺς γάμους ὀρθοδόξων ἀλλοδαπῶν πρὸς ἀλλήλους. Ἀλλὰ πρὸς τέλεσιν τῶν γάμων τούτων ἀπαιτεῖ διὰ τὸν ἀλλοδαπὸν πιστοποιητικὸν τῆς οἰκείας αὐτοῦ προξενικῆς ἢ τῆς κατὰ τόπον προϊσταμένης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς περὶ τοῦ ὅτι εἶναι ἐλεύθερος γαμικοῦ κωλύματος. Τὰ πιστοποιητικὰ ταῦτα κυρίως τὰ τῶν προξενείων ἐκ-

φη νὰ μὴν ἤθελε τολμηθῇ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ σου σούδιτος ἢ πατεντᾶτος ἢ ὀρθόδοξος ἢ φράγκος τῷ γένει καὶ τῇ θρησκείᾳ καὶ ἁπλῶς εἰς ἄλλην ἀρχὴν ὑποκείμενος νὰ λάβῃ θυγατέρα ἐπαρχιώτου σου ῥαγιᾶ φανερῶς ἢ κρυφίως, ἐπειδὴ ὡς ἀπαράδεκτον καὶ ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς τὸ τοιοῦτον συνοικέσιον ἀφοῦ διαλυθῇ καὶ καταργηθῇ μὲ τὰς ἀναλόγους παιδείας θέλει καταντήσει τελευταῖον καὶ εἰς ἀτομικήν σου καιριωτάτην καὶ μεγίστην βλάβην· οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ καὶ μὲ κάθε ξένον καὶ ὕποπτον καὶ διεφθαρμένον ἁπλῶς ἄνθρωπον ὅσον δύνασαι νὰ ἐμποδίζῃς καὶ νὰ ἀποκόπτῃς τὰς σχέσεις τῶν ἐπαρχιωτῶν σου, ἐπειδὴ κατὰ τὸ περιῤῥόμενον φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαὶ καὶ νὰ σπουδάσῃς ἐκ παντὸς τρόπου εἰς τὸ νὰ διαφυλάττῃς τὸ λογικόν σου ποίμνιον ἀλύμαντον. . . .

'Εγκύκλιος Π. καὶ Σ. 20 'Ιανουαρίου 1825.

'Αποκρινόμενοι τοίνυν δηλοποιοῦμεν διασαφηνίζοντες ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτικῆς ἀπαγορεύσεως περὶ τὰ συνοικέσια ἀφορᾷ καὶ περιστρέφεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ νὰ μὴ λαμβάνωσι ξένοι ὑπήκοοι ἄνδρες θυγατέρας ῥαγιάδων εἰς γυναῖκας καὶ τοῦτο ἀπ' ἀρχῆς διακηρύττει ἐμποδίζουσα ἡ 'Εκκλησία καὶ ἡ ἔννοια τῶν προεκδοθεισῶν ἐγκυκλίων ἡμῶν ἐπιστολῶν· ὅταν ὅμως καὶ ὁ μέλλων στεφανωθῆναι ὑπάρχει σούδιτος καὶ ἡ νύμφη κατάγεται ἀπὸ γονεῖς ὑπηκόους ξένης αὐλῆς, περὶ τούτων δὲν ὑπάρχει πολιτικόν τι κώλυμα καὶ ἐμπόδιον.

Γρ. Π. 22 'Ιανουαρίου 1847.

διδόμενα ἐπὶ τῇ βάσει ἐνόρκων καταθέσεων ἀνθρώπων δυναμένων καὶ ν' ἀγνοῶσι τὰς ἀστικὰς σχέσεις τοῦ μέλλοντος ἐλθεῖν εἰς γάμου κοινωνίαν καὶ γινόμενα πλειστάκις πρόξενα πολλῶν ἀτόπων, καλὸν ἤθελεν εἶσθαι ἂν ἀντικαθίσταντο δι' ἑτέρου προσφορωτέρου τρόπου.

ISMEMO ANOGLIO

Προκειμένου περὶ γάμου ἑλλήνων ὑπηκόων ἐνεκρίθη ἵνα λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν τὰ πιστοποιητικὰ τῶν οἰκείων προξενικῶν ἀρχῶν ὡς δυσχεροῦς οὔσης τῆς προσαγωγῆς τοιούτων παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν τῶν μερῶν ἐξ ὧν οὗτοι κατάγονται. Πρ. Ἱ. Σ. 28 Ἰουνίου 1888.

§ 2.[1]

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου περὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ ἑλλ. διερμηνέως αἴρεται, ἅτε δὴ τοῦ ἐνάγοντος ὑποσχεθέντος νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου, οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ καὶ προσκομίσαντος ὡς πρὸς τοῦτο καὶ ἐγγυητικόν. Μ. Σ. 54 (1867).

Εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐπὶ ὑποθέσεων πνευματικῶν ἡ παρουσία διερμηνέως καθίσταται οὐ μόνον περιττὴ ἀλλὰ καὶ ἄσχετος. Πρ. Ἱ. Σ. 20 Αὐγούστου 1870.

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς, τῷ Μητροπολίτῃ Ἰωαννίνων αἰτοῦντι ὁδηγίας ὡς πρὸς τὴν συζυγικὴν διαφορὰν ἕλληνός τινος ὑπηκόου, στεφθέντος κρύφα μετὰ γυναικός τινος ὑπηκόου ὀθωμανίδος, διαγορευούσης ὅτι α΄.) ὀφείλει

1. Κατὰ τὰ ἐν Τουρκίᾳ ὑφιστάμενα διεθνῆ νόμιμα, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια, ὡς δικαστήρια ὀθωμανικά, εἶναι ἁρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν διαφορῶν τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν μεταξὺ ὀθωμανῶν καὶ ἀλλοδαπῶν ὑπηκόων, ἐναγόντων ἢ ἐναγομένων, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς κοινοποιήσεως τῶν δικογράφων διὰ τῆς ἁρμοδίας προξενικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς παραστάσεως ἐν τῇ δίκῃ τοῦ διερμηνέως τοῦ οἰκείου τοῦ ἀλλοδαποῦ προξενείου. Ἡ παράστασις τοῦ διερμηνέως ἀπαιτεῖται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας, οὐδόλως δυναμένου τοῦ ἀλλοδαποῦ νὰ παραιτηθῇ ταύτης. Ὅρα 3 σχετικὰς ἐγκυκλίους Ὑπουργείου Δικαιοσύνης ἐν Κλειδὶ Καραβοκυροῦ σελ. 111 καὶ 112 καὶ διατριβὴν Ε. Φραγκούλη ἐν Νομικῇ τόμ. Β΄. σελ. 239.

νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν γάμον ὡς ἔχοντα τὸ νόμιμον κῦρος καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἱερέα ὡς μόνον ὑπεύθυνον διὰ τὴν παρανομίαν β΄,) ὀφείλει ν' ἀπαιτήσῃ ὅπως ἀμφότεροι οἱ διάδικοι σύζυγοι ζητήσωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὴν διάζευξιν ἐκτιθέμενοι καὶ τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἀποχρῶντας λόγους καὶ γ΄,) ὀφείλει ὁ ἀνὴρ προηγουμένως νὰ μετρήσῃ τῇ γυναικὶ ἅπασαν τὴν ἣν ἔλαβε χρηματικὴν προῖκα σώαν καὶ ἀνελλιπῆ καὶ ὅταν ἐκπληρωθῶσιν οὗτοι οἱ τρεῖς ὅροι, τότε μόνον δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαζυγίου.

Πρ. Ἱ. Σ. 2 Αὐγούστου 1872.

Καίτοι ἡ προκειμένη ὑπόθεσις ὡς ἀφορῶσα κληρονομίαν προσώπου κληρικοῦ ἀποθανόντος ἐν Σταυροπηγιακῇ Μονῇ ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Πατριαρχείων, ὁ ἐνάγων ὡς ὑπήκοος ἕλλην δὲν ἠδύνατο ἵνα κινήσῃ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ, ἀλλ' ὤφειλεν ἵνα ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν ἁρμοδίαν αὐτοῦ ἀρχὴν καὶ ζητήσῃ διὰ ταύτης τὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως. Μ. Σ. 18 (1875).

Τὸ Συμβούλιον κατιδὸν ὅτι ἐν ταῖς μεταξὺ ὑπηκόων τῆς Ὑψ. Πύλης καὶ ξένων ὑπηκόων διεξαγομέναις δίκαις ἐνώπιον αὐτοῦ, οὔσης ἀπαραιτήτου τῆς παρουσίας τοῦ οἰκείου τῶν τελευταίων διερμηνέως κατὰ τὰς περὶ τούτου διεθνεῖς συνθήκας, ὅτι τὸ κῦρος τῶν γενομένων ἐν ταῖς προλαβούσαις συνεδριάσεσι τῆς παρούσης δίκης ἄνευ παρουσίας ἕλληνος διερμηνέως διὰ τὴν ἐκ τῶν ἐναγομένων Α. Β. δύναται ἵνα διαμφισβητηθῇ ἁρμοδίως καὶ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτό ἐστι δημοσίας τάξεως, ἀπεφήνατο ἐξ ὀφφικίου τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐναγομένην Α. Β.

Μ. Σ. 20 (1878).

Ἐν πάσῃ δίκῃ ξένου ὑπηκόου μετὰ ὑπηκόου ὀθωμανοῦ,

διεξαγομένη ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τοῦ Κράτους, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ παρουσία ἀντιπροσώπου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, δυναμένης ἐν τούτοις νὰ παραιτηθῇ τοῦ δικαιώματος αὐτῆς τούτου. Μ. Σ. 19 (1881).

Ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἀπάντησις τῷ αἰτοῦντι Μητροπολίτῃ, δηλοῦσα ὅτι δέον ἵνα ἐνεργῇ τακτικῶς τὴν δίκην, προκειμένου περὶ συζυγικῆς διαφορᾶς μεταξὺ ἑλλήνων καὶ ὀθωμανῶν ὑπηκόων, κλητεύων τὸν ἐναγόμενον, οὗτινος ἀπολιπομένου δικάζει καὶ ἀποφασίζει ἐρήμην.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Μαΐου 1887.

Τὸ Συμβούλιον μετὰ διάσκεψιν ἀπεφήνατο ὅτι εἰς τὰς δίκας τῶν μικτῶν ὑποθέσεων μεταξὺ ὀθωμανῶν καὶ ξένων ὑπηκόων δικαιοῦνται οἱ διερμηνεῖς τῶν ξένων ὑπηκόων ἵνα παρίστανται ἁπλῶς ἄνευ ψήφου καὶ οἱασδήποτε γνώμης ἐν ταῖς διασκέψεσιν αὐτοῦ.

Πρ. Μ. Σ. 8 Μαΐου 1891 καὶ 24 Μαΐου 1889.

Τὸ Συμβούλιον συμπληροῦν προηγουμένας ἀποφάσεις αὐτοῦ ἀπεφήνατο ὅπως οἱ διερμηνεῖς παρευρίσκωνται εἰς μικτὰς ὑποθέσεις ἐν ταῖς διασκέψεσιν αὐτοῦ ἀλλ' ἄνευ ψήφου καὶ ὑπογραφῆς. Πρ. Μ. Σ. 25 Ὀκτωβρίου 1891.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἐν τοῖς πολιτικοῖς δικαστηρίοις τοῦ Κράτους ἐφαρμοζόμενον μέτρον δύνανται οἱ διερμηνεῖς τῶν πρεσβειῶν παρίστασθαι καὶ ἐν ταῖς ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου δικαζομέναις ὑποθέσεσι μεταξὺ ὑπηκόων ὀθωμανῶν καὶ ξένων, οὐ μόνον κατὰ τὰς συζητήσεις ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς διασκέψεις ἄνευ ψήφου. Πρ. Ἱ.Σ. 16 Μαΐου 1892.

Προκειμένης ἐκδικάσεως συζυγικῶν ὑποθέσεων ἑλλήνων ὑπηκόων ἐνεκρίθη ὅπως προσκαλῆται ὁ διερμηνεὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου κατὰ τὴν ἐν τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ κρατοῦσαν τάξιν. Πρ. Ἱ. Σ. 14 Μαρτίου 1892.

Τοῦ ἐναγομένου ὄντος ὑπηκόου ἕλληνος δέον ἵνα παραστῇ ἐν τῇ διαδικασίᾳ ὁ ἕλλην διερμηνεύς.

Πρ. Μ. Σ. 10 Φεβρουαρίου 1893.

§ 3[1].

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἀπαντήσεως πρὸς τὴν Α. Πανιερότητα, διαγορευούσης ἵνα οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἐκ-

---

1. Κατὰ τὰς διεθνεῖς συνθήκας οἱ ἀλλοδαποὶ ἐν Τουρκίᾳ δικάζονται ὑπὸ τῶν οἰκείων προξενικῶν ἀρχῶν, ἀναρμοδίων ὄντων τῶν ὀθωμανικῶν δικαστηρίων. Κατ' ἐξαίρεσιν τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Πνευματικὰ Δικαστήρια ἐπιλαμβάνονται τῆς ἐκδικάσεως μόνων τῶν περὶ μνηστείας καὶ γάμου διαφορῶν τῶν ἀλλοδαπῶν ὀρθοδόξων, τῶν ὑπαγομένων τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν δικαιοδοσίᾳ, κηρύττοντα ἑαυτὰ ἀρμόδια διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους.

α'. Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια ἀνέκαθεν, ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἰδίᾳ, αἰῶνος ἦσαν καὶ εἶναι τὰ μόνα ἁρμόδια δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν περὶ μνηστείας καὶ γάμου διαφορῶν τῶν εἰς τὸ κλῖμα αὐτῶν οἰκούντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ ἐθνικότητος, τοῦ δικαιώματος δὲ τούτου ποιοῦνται χρῆσιν ἀναμφισβητήτως ἐπὶ ἐννέα ἤδη ὅλους αἰῶνας.

β'. Ἡ Ἐκκλησία βαπτίζουσα καὶ στέφουσα, εὐλογοῦσα καὶ ἐν γένει ἐκκλησιαστικῶς διοικοῦσα τοὺς εἰς αὐτὴν ὑπαγομένους ὀρθοδόξους χριστιανούς, οὐ μόνον δικαιοῦται ἀλλὰ καὶ καθῆκον ἔχει, ὡς κοινὴ αὐτῶν μήτηρ, ἵνα παρέχῃ τὴν ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν αὐτῆς τοῖς διϊσταμένοις συζύγοις καὶ τοῖς τῷ πνευματικῷ αὐτῆς ἰατρείῳ προσερχομένοις καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου νὰ προστατεύῃ.

γ'. Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, ἀναγνωρίσασα πάντα τὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων ἐχορήγησεν αὐτῷ ἀπόλυτον ἐλευθερίαν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων καὶ παντελῆ ἐν τούτοις ἀνεξαρτησίαν, οὐδέποτε οὐδαμῶς περιορίσασα αὐτά.

Τὸ δικαίωμα τοῦτο τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἠμφισβήτησε πρώτη ἡ ἐνταῦθα αὐστριακὴ πρεσβεία διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 108 τῆς

SISMANOGLIO MEGARO

δῷ κυριαρχικῶς καὶ κατὰ νόμους τὸ διαζύγιον τῇ εἰδήσει καὶ τοῦ ἐκεῖσε ἑλληνικοῦ προξενείου, ὡς ὑπιαρχόντων ἀμ-

---

18ης Ἰανουαρίου 1854 ἐγγάφου αὐτῆς, ἐξακολουθεῖ δ' ἔτι ἀμφισβητοῦσα ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1875 περίπου, βαδιζομένη ἐπὶ τῆς χορηγηθείσης αὐτῇ ἑτεροδικίας, στερησάσης πάντα τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκδικάσεως τῶν διαφορῶν τῶν ἀλλοδαπῶν ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων.

Ἕνεκα τῆς ἑτεροδικίας βεβαίως τὰ Πνευματικὰ Δικαστήρια δὲν εἶναι πλέον νομικῶς ἁρμόδια εἰς ἐκδίκασιν τῶν συζυγικῶν διαφορῶν τῶν ἀλλοδαπῶν, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ ταῦτα, παραδεξάμενα τὴν παράστασιν τῶν διερμηνέων ἐν αὐτοῖς, ἐξωμοιώθησαν ἐντελῶς πρὸς τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια ἅτινα, προκειμένου περὶ διαφορῶν ξένων ὑπηκόων πρὸς ἀλλήλους κηρύσσονται αὐτεπαγγέλτως ἀναρμόδια. Ἐν τούτοις οὐχὶ πάντη ἀδικαιολογήτως ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι αἱ διεθνεῖς συμβάσεις, ἀπαλλάξασαι τοὺς ἀλλοδαποὺς τῆς ὑπαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια, οὐδεμίαν ἐπήνεγκον τροποποίησιν εἰς τὴν νόμιμον ὑπαγωγὴν τούτων εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἀρχὴν καὶ τὸ κανονικὸν δίκαιον. Αἱ πράξεις τῆς Πύλης αἱ χορηγοῦσαι δικαιώματα ἢ καὶ ἀνεξαρτησίαν εἰς ὡρισμένα ἄτομα καὶ ἔθνη δὲν ὑποχρεοῦσιν αὐτοδικαίως καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου οὐ μόνον ὑπήκοοι ὀθωμανοὶ ἀλλὰ καὶ ἀλλοδαποὶ ὑπάγονται, ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων καταφαίνεται· ὁ ἀπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀποχωρισμὸς τῆς Ἑλλάδος, Σερβίας καὶ Ρωμουνίας δὲν ἐπήνεγκεν αὐτοδικαίως καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν, ἥτις μόνον δι' ἰδίων ἐκκλησιαστικῶν πράξεων ἐχορηγήθη αὐταῖς· ἀφ' ἑτέρου οἱ Ἴονες καίτοι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας ὑπήγοντο ἐν τούτοις ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἐφ' ὅσον ἄρα ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐστέρησεν ἑαυτὴν τοῦ δικαιώματος τοῦ δικάζειν ἐν τῷ ὡρισμένῳ αὐτῆς κύκλῳ τοὺς εἰς τὸ κλῖμα αὐτῆς ὑπαγομένους ὀρθοδόξους χριστιανούς, ἕπεται ὅτι τὸ δικαίωμα αὐτῆς μένει ἀναφαίρετον· τοῦτο δ' ἄλλως ἀποδείκνυται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐνῷ κατὰ τὰς διεθνεῖς συνθήκας πρὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν οἱ ἀλλοδαποὶ ἀπολαύουσι τῆς ἑτεροδικίας ἐν Τουρκίᾳ, μόλις ἀπὸ 30 καὶ 40 περί-

φοτέρων τῶν συζύγων ὑπηκόων τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου.

Πρ. Ἱ. Σ. 9 Μαΐου 1866.

Ἡ Ἐκκλησία τὰ προσερχόμενα ἀνδρόγυνα δικάζουσα κατὰ νόμους ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος διαζευγνύει ὁσάκις ὑπάρχωσι λόγοι διαζεύξεως.

Γρ. Π. Σ. 11 Δεκεμβρ. 1875.

Νόμιμός ἐστιν ἡ περὶ ἀναρμοδιότητος τοῦ Συμβουλίου τούτου ἔνστασις τῆς ἐναγομένης, διότι κατὰ τὰς διεθνεῖς συνθήκας, αἱ μεταξὺ δύο ὑπηκόων ἀλλοδαπῶν, ἀνηκόντων

που ἐτῶν ἀμφισβητεῖται ἡ ἁρμοδιότης τῶν Ἐκκλησιαστ. Δικαστηρίων, δικαζόντων ἀείποτε ἐν γνώσει καὶ τῇ συναινέσει τῶν οἰκείων προξενικῶν ἀρχῶν τὰς συζυγικὰς τῶν ἀλλοδαπῶν διαφοράς. Οὐχὶ λοιπὸν ἕνεκα τῆς ἑτεροδικίας, ἠδύνατότις νὰ εἴπῃ, ἀλλ' ἕνεκα τῶν διαφορῶν τῶν νομοθεσιῶν περὶ λύσεως γάμου, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν προερχομένων ἀτόπων, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια εἶναι ἀναρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν συζυγικῶν διαφορῶν τῶν ἀλλοδαπῶν. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον ἀμφισβητουμένων ἐν τῷ ἰδιωτικῷ διεθνεῖ δικαίῳ· κατά τινας μὲν συγγραφεῖς ἐν περιπτώσει συζυγικῆς διαφορᾶς ἁρμόδιον εἶναι τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας τῶν διαδίκων συζύγων, διότι ἡ δικαιοσύνη οὐδέποτε πρέπει νὰ κλείῃ τὰς θύρας αὐτῆς εἰς ἀνθρώπους οἰκοῦντας ἐν ᾧ τόπῳ αὕτη ἐδρεύει, καὶ νὰ παραπέμπῃ αὐτοὺς δυναμένους τε καὶ μὴ εἰςτὰ δικαστήρια τῆς πολιτείας αὐτῶν, τῆς τοιαύτης ἀρνήσεως δυναμένης νὰ ἔχῃ σοβαρὰ ἐπιβλαβῆ κοινωνικὰ ἐπακόλουθα, κατ' ἄλλους δὲ μόνον ἁρμόδιον δικαστήριόν ἐστιντὸ τῆς πολιτείας τῶν διαδίκων συζύγων, ἀφοῦ κατ' ἀρχὴν ὁ προσωπικὸς θεσμὸς παρακολουθεῖ τὸν πολίτην ἀναποσπάστως, εἰ καὶ κατὰτὴν ἀγγλικὴν νομοθεσίαν ὁ προσωπικὸς θεσμὸς κανονίζεται ἐκ τῆς κατοικίας.

Πρὸ τοιούτων νομοθετικῶν χασμάτων τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια δὲν εἶναι ἀδικαιολόγητα θεωροῦντα ἑαυτὰ ἁρμόδια ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος, ποιούμενα ἄλλως τε χρῆσιν δικαιώματος παρεχομένου αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ κανονικοῦ δικαίου καὶ ἐξασκουμένου ἐπὶ ἐννέα ὅλους αἰῶνας ἀδιακόπως.

εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κράτος καὶ διαμενόντων ἐν Κωνστ/πόλει διαφοραὶ δὲν ἐκδικάζονται εἰ μὴ ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου προξενείου αὐτῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ὄντες ὑπήκοοι ἕλληνες, ὀφείλουσιν ἵνα δικασθῶσιν ἐνώπιον τοῦ ἑλληνικοῦ προξενείου. Μ Σ. 18 (1875).

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δικάζει ἁρμοδίως τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τῶν ἑλλήνων ὑπηκόων, διότι ναὶ μὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ Ὑψ. Πύλη ἀνεγνώρισε τὴν ἀρχὴν τῆς ἑτεροδικίας εἰς τὰς μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως σχέσεις αὐτῆς, ἀλλ' ἐπίσης εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι πολὺ πρότερον εἶχε παρακεχωρημένον καὶ ἀνεγνωρισμένον εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν Πατριαρχεῖον τὸ δικαίωμα τοῦ διεκδικάζειν πάσας τὰς πνευματικὰς διαφορὰς τῶν ὀρθοδόξων καὶ δὲν ἀφήρεσε τοῦτο ἀπ' αὐτοῦ, ὥστε τὸ ὑπὸ τῆς Ὑψ. Πύλης παραχωρηθὲν δικαίωμα τῆς ἑτεροδικίας δύναται νὰ ἀποβλέπῃ μόνον τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις οὐχὶ δὲ καὶ τὰς πνευματικάς.

Πρ. Ἱ. Σ. 30 Σ(βρίου 1876.

Αἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὀρθόδοξοι κοινότητες ὑπόκεινται ἐκκλησιαστικῶς ἀμέσως τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ κατὰ τὴν ἀνέκαθεν τάξιν, ὁθενδήποτε καὶ ἂν ὁρμῶνται οἱ ἐν αὐτοῖς χριστιανοὶ καὶ οἱ ἐφημέριοι αὐτῶν καὶ ἂν ἔτι ἐξ ἄλλων αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν ὁρμῶνται οὗτοι τούτου μνημονεύουσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις, ὡς τοῦτο δεικνύουσι καὶ τὰ μέχρι τοῦδε παραδείγματα, οἱ ἐν ταῖς κοινότησι δὲ ταύταις χριστιανοὶ καὶ ἐφημέριοι τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν εἴτε κοινὰς εἴτε ἰδιωτικὰς ἀναφέρουσιν εἰς τὸν θρόνον Κ/πόλεως ὡς κέντρον τῶν ὀρθοδόξων. Ἱ. Σ. 27 Φεβρ 1886.

Τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἁρμόδιά εἰσιν εἰς τὴν ἐκδίκασιν διαφορῶν συζυγικῶν μεταξὺ ἑλλήνων ὑπηκόων.

Πρ. Ἱ. Σ. 20 Δεκεμ. 1888.

Συνῳδὰ τῇ κρατούσῃ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξει τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια ἁρμόδιά εἰσι πρὸς ἐκδίκασιν τῶν μεταξὺ ἑλλήνων ὑπηκόων συζυγικῶν διαφορῶν, ὀρθῶς δὲ κατὰ ταῦτα τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον Σμύρνης κηρῦξαν ἑαυτὸ ἁρμόδιον ἐπελήφθη καὶ ἐξεδίκασε τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Ἱ. Σ. 119 (1892).

Ὁ πρῶτος λόγος τῆς ἐφέσεως καθ' ὃν τὸ Πνευματικὸν Δικαστήριον τῆς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος ἦν ἀναρμόδιον ὅπως δικάσῃ τὴν προκειμένην συζυγικὴν διαφορὰν λόγῳ τῆς ἑλληνικῆς ὑπηκοότητος τῶν διαδίκων ἀπορριπτέος ἐστὶν ὡς ἀβάσιμος, καθόσον ἀνέκαθεν συνῳδὰ τῇ ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις τῶν τε Πατριαρχείων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου κρατούσῃ νομολογίᾳ, ταῦτα δικάζουσιν ἁρμοδίως τὰς μεταξὺ χριστιανῶν ὀρθοδόξων ἀνεξαρτήτως ὑπηκοότητος ἀναφυομένας συζυγικὰς διαφοράς. Ἱ. Σ. 174 (1895).

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1 Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπέχουσι τόπον καὶ Ἀκυρωτικοῦ.
§ 2 Ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἀναίρεσιν καὶ προθεσμία ἀναιρέσεως.
§ 3 Τύπος ἀναιρέσεως καὶ ἀπολογία.
§ 4 Λόγοι καὶ ἀποτελέσματα ἀναιρέσεως.

§ 1.[1]

Ἐν ταῖς κατ' ἀναίρεσιν δίκαις ἐφαρμόζεται ἡ πολιτικὴ δικονομία τῆς Ὀθ. Κυβερνήσεως, δι' ἔλλειψιν δικονομικῶν

1. Ὅρα Εἰσαγωγῆς § 2.

SISMANOGLIO MEGARO

διατάξεων ἐν τῇ ἐμπορικῇ δικονομίᾳ, ἥτις ἐξακολουθεῖ ἰσχύουσα παρὰ τῷ Συμβουλίῳ τούτῳ.

Πρ. Μ. Σ. 9 Δ)βρίου 1887.

Οὐκ ἔστιν ἀληθὲς ὅτι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια δικάζουσι μόνον κατὰ συνείδησιν, καθόσον ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐντῇ Ἐκκλησίᾳ νόμοι καὶ Ἱεροὶ Κανόνες, κανονίζοντες τὰς πρὸς ἀλλήλους νομικὰς σχέσεις τῶν ὀρθοδόξων, τὰς εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ὑπαγομένας, ὑφίστανται ἐν ἰσχύϊ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τούτοις καὶ δικονομικαὶ διατάξεις, κανονίζουσαι τὸν τρόπον τῆς ἐν αὐτῆς διαδικασίας, ἑπομένως δύναται ἔχειν χώραν ἐν αὐτοῖς τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναιρέσεως.

Ἱ. Σ. 65 (1887).

Πλὴν τῶν δύο βαθμῶν τῆς διαδικασίας ἤτοι τῆς πρωτοδίκου καὶ τῆς κατ' ἔφεσιν, ὑπάρχει ἀναντιρρήτως παρ' ἡμῖν καὶ τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναιρέσεως, τὸ δὲ Πατριαρχεῖον διὰ τῆς ἀπὸ 27 Ἰανουαρίου 1881 ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἁγίους Ἀρχιερεῖς ῥητῶς λέγει ὅτι διὰ τὰ Πρωτοδικεῖα τῶν Ἐπισκοπῶν Ἐφετεῖα εἰσὶ τὰ δικαστήρια τῶν Μητροπόλεων, δι' ἀμφότερα δὲ ταῦτα ἀνώτατον δικαστήριόν ἐστι τὸ δικαστήριον τῶν Πατριαρχείων.

Ἱ. Σ. 65 (1887).

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἥτις ἐπὶ τοῦ προκειμένου δικάζει ὡς Ἀκυρωτικόν, δύναται, συνῳδὰ τῷ 254 ἄρθρῳ τῆς ἐν ἰσχύϊ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναιρέσεως πολιτικῆς δικονομίας, νὰ δικάσῃ κατ' ἀνακοπὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατατεθειμένων ἐγγράφων, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν κλητευόμενοι οἱ διάδικοι διὰ μίαν μόνην φορὰν δὲν ἐμφανισθῶσι.

Ἱ. Σ. 96 (1891).

Ὁ θεσμὸς τῆς ἀναιρέσεως ἐνώπιον τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμ-

βουλίου κανονισθεὶς διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου τῆς 27 Ἰανουαρίου 1881[1] κοινοποιηθείσης εἰς ἁπάσας τὰς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον διατελούσας Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπὰς ἐξακολουθεῖ ἔκτοτε ἐφαρμοζόμενος.

Μ. Σ. 184 (1892).

Ἡ περὶ τριπλῆς ἰδιότητος τοῦ Συμβουλίου τούτου ἔνστασις τοῦ ἀναιρεσιβλήτου ἀπορριπτέα ἐστὶ διότι, ἀναγνωριζομένου ὑπὸ τῆς Σεβ. Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, διά τε τῶν ὑπ' αὐτῆς κεκυρωμένων Ἐθνικῶν Κανονισμῶν καὶ διὰ τῆς τελευταίας Βεζυρικῆς ἐγκυκλίου περὶ τῶν ἡμετέρων προνομίων, εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τοῦ δικαιώματος ὅπως ταῦτα δικάζωσι τελειωτικῶς ὑποθέσεις τινὰς ἀναγομένας εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, εἰς ταῦτα ἀπέκειτο συνεπῶς καὶ ὁ ὁρισμὸς τῆς ἐκτάσεως τῆς διαδικασίας καὶ ἐπὶ τούτῳ συνῳδὰ καὶ τῷ παραδείγματι τῆς Κρητικῆς Δικονομίας, ἥτις ἐπίσης ὑπάρχει κεκυρωμένη ὑπὸ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐκανόνισαν καὶ ἐφήρμοσαν διὰ τὰς ὑποθέσεις τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ Πατριαρχείου Κων)πόλεως τὸ μέτρον ὅπως τὸ παρὸν Συμβούλιον ἐπέχῃ τόπον Ἀκυρωτικοῦ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἀσφαλεστέρας καὶ μᾶλλον ὁμοιομόρφου ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐγγυήσεως ὅτι ἐνταῦθα θεωρούμεναι τελειωτικῶς ἅπασαι αἱ ὑποθέσεις τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν δικάζονται ὀρθῶς, ὥστε ἡ τριπλῆ αὕτη ἰδιότης οὐ μόνον οὐδένα βλάπτει, ἀλλὰ καὶ ὠφελείας καθίσταται πρόξενος.

Μ. Σ. 244 (1895).

Ἡ ἔνστασις ὅτι ἀναίρεσις κατ' ἀποφάσεως τοῦ Μ. Ε. Δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου δὲν χωρεῖ

1. Τὴν ἐγκύκλιον ταύτην ὅρα ἐν Διαδικασίᾳ ἐν γένει § 2.

ἀπορριπτέα ἐστί, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου κανονισθὲν ἐφαρμόζεται διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων]πόλεως τὸ μέτρον, ὅπως τὸ Συμβούλιον τοῦτο ἐπέχῃ τόπον 'Ακυρωτικοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀσφαλεστέρας καὶ ὁμοιομόρφου ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐγγυήσεως ὅτι ἐνταῦθα θεωρούμεναι τελειωτικῶς ἅπασαι αἱ ὑποθέσεις τῶν Μητροπόλεων καὶ 'Επισκοπῶν δικάζονται ὀρθῶς. Μ. Σ. 302 (1896).

§ 2.[1]

Τὸ Συμβούλιον ὡς ἐξαιρετικὸν δικαστήριον μὴ ὂν ὑπόχρεον εἰς ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς Πολ. Δικονομίας

1. Τὰ 'Εκκλησιαστικὰ Δικαστήρια παραδεχθέντα κατ' ἀνάγκην τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς πολ. δικονομίας ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἔνδικον τῆς ἀναιρέσεως μέσον ὀρθότερον εἶναι νὰ ἐφαρμόζωσι καθ' ὁλοκληρίαν αὐτὰς καὶ οὐχὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν προθεσμίαν τὴν ἐμπορικὴν δικονομίαν ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς λοιπὰς διατάξεις τὴν πολιτικήν.

Πολ. Δικονομ. ἄρθρ. 217 — 220.

"Αρθρ. 217ον· Αἱ κατ' ἀντιμωλίαν ἀποφάσεις τῶν ἐφετείων καὶ αἱ τελεσιδίκως ὑπὸ τῶν πρωτοδικείων ἐκδιδόμεναι, ἢ αἱ ἀνεκκλήτως ἐκδοθεῖσαι ἐρήμην ἀποφάσεις, ὧν ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ἔληξε, καὶ ἐφεσίμως μὲν ἐκδοθεῖσαι, τελεσίδικοι ὅμως καταστᾶσαι ἕνεκα τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικείων ὑπόκεινται εἰς ἀναίρεσιν. (Παράβ. ἄρθρ. 1 τοῦ περὶ τῆς δικονομίας τοῦ ἀκυρωτικοῦ Γαλ. νόμου).

"Αρθρ. 218ον. Αἱ προπαρασκευαστικαί, αἱ προδικαστικαὶ καὶ αἱ περὶ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαδικασίας παρεμπιπτόντων θεμάτων ἀποφάσεις δὲν εἶναι ἐπιδεκτικαὶ ἀναιρέσεως πρὸ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως. Δύναται ὅμως νὰ ζητηθῇ ἡ ἀναίρεσις προδικαστικῆς τινος ἀποφάσεως, ἐὰν εἶναι ἐκ τῶν προτέρων γνωστὸν καὶ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀναιρέσεως αὐτῆς μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως θέλει προξενήσῃ ἀνεπανόρθωτον ζημίαν.

"Αρθρ. 219ον. Ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία εἶναι ἐνενήκοντα ἡμερῶν. Ἡ

ἐξακολουθεῖ τέως παραδεχόμενον κατὰ νομολογίαν ἰδίαν τὰς περὶ ἐφέσεων καὶ ἀναψηλαφήσεων διατάξεις τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, καθ' ἃς χορηγεῖται προθεσμία 120 ἡμερῶν πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων τούτων μέσων, συνεπῶς ἡ αὐτὴ προθεσμία δέον ἵνα τηρῆται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναιρέσεως μέσου. Μ. Σ. 35 (1885).

'Εκεῖ ἔνθα σιγᾷ ὁ 'Αρμενόπουλος, ὅστις ἐστὶν ὁ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν 'Εκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις ἰσχύων νόμος, λαμβάνονται ἐν αὐτοῖς ἐξ ἀναλογίας αἱ διατάξεις τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, ἥτις ὅμως οὐδὲν περιέχει περὶ ἀναιρέσεως· ἑπομένως αἱ ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ διατάξεις περὶ ἀναιρέσεως, αἱ προθεσμίαι καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐνταῦθα, ὥστε ἐπὶ τῇ βάσει τούτων νὰ θεωρηθῇ αἴτησίς τις περὶ ἀναιρέσεως ὡς ἐκπρόθεσμος. Ι. Σ. 65 (1887).

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἀναιρεσιβλήτου περὶ τοῦ ἀπαραδέκτου

προθεσμία αὕτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς νομίμου κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, ἐὰν αὕτη ἐξεδόθη κατ' ἀντιμωλίαν, ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη κατ' ἐρήμην, καὶ ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας, ἐὰν πρόκηται περὶ ἀποφάσεως πρωτοδικείου μὴ ἐκκληθείσης. Οἱ κληρονόμοι ὅμως τοῦ διαδίκου, ὅστις χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἀναίρεσιν ἀποθάνῃ ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας, δὲν στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τῆς ἀναιρέσεως, πρὶν ἢ παρέλθωσιν ἐνενήκοντα μία ἡμέραι ἀπὸ τῆς εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν κηδεμόνα, ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχῃ ἀνήλικος, κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως. (Παράβ. ἄρθρ. 14 τοῦ περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ἀκυρωτικοῦ Γαλ. νόμου ἀπὸ 1 δεκεμβρίου 1790).

"Αρθρ. 220ον. "Οταν τις τῶν διαδίκων ζητήσῃ ἀναίρεσιν, δύναται καὶ ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἦναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκτελέσῃ τὰς λοιπὰς διατάξεις, νὰ ζητήσῃ τοῦτο ἢ δι' ἰδιαιτέρας ἀναφορᾶς, ἢ ἀναφέρων τοὺς λόγους ἐν ταῖς ἀντιπροτάσεσιν αὐτοῦ καὶ ἐὰν ἀκόμη μέχρι τῆς ἐκδικάσεως τῆς πρώτης ἀναιρέσεως παρῆλθεν ἡ προθεσμία.

τῆς ἀναιρέσεως ὡς ἐκπροθέσμου παραδεκτέα ἐστί, διότι ἐνῷ ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ 219 ἄρθρου τῆς πολιτικῆς δικονομίας εἰς 91 ἡμέρας ἀπὸ τῆς νομίμου κοινοποιήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἥτις ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔλαβε χώραν τῇ 2 Μαρτίου, ἡ ἐν λόγῳ ἀναίρεσις ὑπεβλήθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐπρωτοκολλήθη τῇ 13 Ἰουλίου ἐ. ἔ. ἤτοι μετὰ 22 ὅλας ἡμέρας ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς νομίμου προθεσμίας· οὐδεμία κατὰ συνέπειαν ἔνστασις τῆς ἀναιρεσειούσης δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ'ὄψιν. Ἱ. Σ. 86 (1889).

Ἐμπροθέσμως κοινοποιεῖται ἀναίρεσις τῇ 9 Ἰουλίου 1890 κατὰ ἀποφάσεως κοινοποιηθείσης τῇ 9 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐντὸς δηλαδὴ τῆς τριακονθημέρου προθεσμίας τῆς ὁριζομένης ὑπὸ τῆς ἐν Κρήτῃ ἰσχυούσης Εἰδικῆς δικονομίας. Μ. Σ. 211 (1893).

§ 3.[1]

Τὸ ἄρθρον 226 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ὅπερ ἐπικαλεῖται ἡ ἀναιρεσείουσα ὑπὲρ ἑαυτῆς δημιουργεῖ ἕτερον λό-

---

Πολ. Δικονομ. Ἄρθρ. 221—223 καὶ 225—230.

Ἄρθρ. 221ον. Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως γίνεται δι' ἀναφορᾶς, ἥτις ἐν μὲν τῇ πρωτευούσῃ ὑποβάλλεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ πολιτικὸν τμῆμα τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις εἰς τὸ πρωτοδικεῖον ἢ εἰς τὸ κατ' ἔφεσιν δικάζον δικαστήριον. Ἡ ἡμερομηνία τῆς ὑποβολῆς καὶ πρωτοκολλήσεως αὐτῆς εἰς τὰ ὡς ἀνωτέρω ὁριζόμενα μέρη λογίζεται ὡς ἔναρξις τῆς πρὸς ἀναίρεσιν αἰτήσεως. Ἡ ἀναφορὰ αὕτη δέον νὰ περιέχῃ τὴν χρονολογίαν τῆς συντάξεως αὐτῆς, τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τῶν διαδίκων, τὸ δικαστήριον τὸ ἐκδὸν τὴν προσβαλλομένην ἀπόφασιν, τὴν χρονολογίαν τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς καὶ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ ἀπόφασις ἀντίκειται τῷ νόμῳ.

Ἄρθρ. 222ον. Εἰς πᾶσαν ἀναφορὰν ἀναιρέσεως πρέπει νὰ ἐπισυνάπτωνται: 1ον ἀντίγραφον τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως ἐπικεκυρωμένον ὑπό τινος

γον ἀπορρίψεως τῆς ἀναιρέσεως αὐτῆς· διότι ἐνῷ κατὰ τὸ μνημονευόμενον ἄρθρον ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις ὑπο-

---

δικαστηρίου ἢ δικαστικοῦ γραφείου· 2ον προτάσεις γεγραμμέναι κατ' ἄρθρα καὶ περιέχουσαι τοὺς ἰσχυρισμοὺς καὶ τοὺς πρὸς ἀναίρεσιν λόγους, ὡς καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐνστάσεων τοῦ ἀναιρεσειοντος· 3ον ἐγγυητικὸν ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ δημοσίας τινὸς ἀρχῆς καὶ περιέχον ἐγγύησιν πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν νομίμως ἀποδειχθησομένων δικαστικῶν ἐξόδων καὶ ζημιῶν τοῦ ἀντιδίκου ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεως τῆς ἀναιρέσεως καὶ 4ον· ἀντίγραφα τῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ διὰ νὰ κοινοποιηθῶσιν εἰς τὸν ἀντίδικον. (Παράβ. ἄρθρ. 4—28 τοῦ περὶ δικονομίας τοῦ ἀκυρωτικοῦ Γαλ. νόμου).

Ἄρθρ. 223ον. Αἱ αἰτήσεις αἱ μὴ οὖσαι σύμφωνοι πρὸς τὰ ἄρθρα 221 καὶ 222 ἀπορρίπτονται. Ἐὰν ἡ προθεσμία τῆς ἀναιρέσεως δὲν εἶναι συμπεπληρωμένη, ὁ ἀναιρεσείων δύναται νὰ συντάξῃ ἐκ νέου καὶ ὑποβάλῃ αἴτησιν σύμφωνον πρὸς τοὺς διαγεγραμμένους ὅρους, ἐὰν δὲ ἡ προθεσμία εἶναι συμπεπληρωμένη, ἐκπίπτει τοῦ δικαιώματος τῆς ἀναιρέσεως. Μόλον τοῦτο ἐάν, τῆς τοιαύτης αἰτήσεως μὴ ἀπορριφθείσης ἐγκαίρως, παρῆλθεν ἐν τῷ μεταξὺ ἡ προθεσμία παραχωρεῖται δεκαπενθήμερος προθεσμία πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀναγκαίων ὅρων. Ἐὰν καὶ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης μὴ συμπληρωθῶσιν οἱ ὅροι, ἡ αἴτησις ἀπορρίπτεται καθ' ὁλοκληρίαν. (Παρ. ἄρθρ. 25τοῦ περὶ Δικον. τοῦ Ἀκυρωτ. Γαλ. νόμου).

Ἄρθρ. 225ον. Ἐντὸς τὸ πολὺ μιᾶς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Ἀκυρωτικὸν παραδόσεως τῆς πρὸς ἀναίρεσιν αἰτήσεως δέον νὰ κοινοποιηθῶσιν εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον τὰ ἀντίγραφα τῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἐγγυητικοῦ, ἀφοῦ ἐπικυρωθῶσιν. Ὁ δὲ ἀναιρεσίβλητος ὀφείλει ἐντὸς τὸ πολὺ μιᾶς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως νὰ συντάξῃ καὶ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ ἀκυρωτικὸν τὰς ἀντιπροτάσεις αὐτοῦ, περιεχούσας τὰς εἰς τὰς προτάσεις τοῦ ἀναιρεσείοντος ἀπαντήσεις καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ. (Παρ. ἄρθρ. 30 τοῦ περὶ Δικον. τοῦ Ἀκυρωτ. Γαλ. νόμου).

Ἄρθρ. 226ον. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις ὑποβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσείοντος εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ἐφετείου, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως διὰ τοῦ προέδρου τοῦ πρωτοδικείου. Ὁ πρόεδρος τοῦ ἐφετείου, ἀφοῦ ἐπικυρώσῃ τὰ ἀντίγραφα τῶν ἐπισυνημμένων προτάσεων καὶ ἐγγυητικοῦ, ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ ταῦτα ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον, καὶ ἀφοῦ λάβῃ ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος τὰς ἀντιπροτάσεις τοῦ ἀναιρεσιβλήτου καὶ ἀποστείλῃ διὰ τοῦ προσεχεστέρου ταχυδρομείου τὰ ἔγγραφα τῶν διαδίκων ἐσώκλειστα ἐντὸς ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἀκυρωτικόν.

βάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀναιρεσείοντος εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἐφετείου εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως διὰ τοῦ Προέδρου τοῦ

Ἐὰν ἡ περὶ ἀναιρέσεως εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ ἐφετείου ὑποβαλλομένη αἴτησις δὲν φανῇ περιέχουσα πάντας τοὺς ἀναγκαίους ὅρους, παραγγέλλεται ὁ ἀναιρεσείων νὰ συμπληρώσῃ καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ αὐτήν· ἐὰν ὁ ἀναιρεσείων δὲν πράξῃ τοῦτο, ἢ ὁ ἀναιρεσίβλητος δὲν ὑποβάλῃ ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος τὰς ἀντιπροτάσεις αὐτοῦ, ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις ἀποστέλλεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ Ἀκυρωτικόν· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἐν τῇ ἐπιστολῇ (τοῦ προέδρου τοῦ ἐφετείου) δέον νὰ μνημονεύηται ἡ ἡμερομηνία τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως, αἱ γενόμεναι εἰς τὸν ἀναιρεσείοντα παραγγελίαι καὶ ὑπομνήσεις καὶ ἡ χρονολογία τῆς εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον κοινοποιήσεως τῶν προτάσεων. Ὁ ὑπάλληλος ἢ τὸ δικαστήριον, ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν ὁποίων ἐξημιώθη εἷς τῶν διαδίκων, ἕνεκα τῆς μὴ τηρήσεως τῶν ἀνωτέρω ὅρων, ἢ τῆς βραδύτητος τῆς ἀποστολῆς τῆς αἰτήσεως, εἰσὶν ὑπεύθυνοι.

Ἄρθρ. 227ον. — Μίαν ἑβδομάδα μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ παραλαβὴν τῆς περὶ ἀναιρέσεως αἰτήσεως καὶ τὴν εἰς τὸν ἀναιρεσίβλητον κοινοποίησιν αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῆς εἰς τὸ ἰδιαίτερον βιβλίον ἐγγραφῆς, ὁρίζεται ἡ ἡμέρα τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἐμφανίσεως καὶ διαδικασίας τῶν διαδίκων, συντάσσονται κατὰ τοὺς τύπους κλήσεις διατάσσουσαι τὴν κατὰ τὴν ὡρισμένην δικάσιμον αὐτοπρόσωπον ἢ δι' ἐπικεκυρωμένων πληρεξουσίων παράστασιν τῶν διαδίκων καὶ ἀποστέλλονται πρὸς κοινοποίησιν εἰς αὐτοὺς ἢ τὴν κατοικίαν αὐτῶν. Ἡ ἐν τῇ κλήσει ὁριζομένη προθεσμία δὲν δύναται νὰ ᾖ βραχυτέρα μιᾶς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς εἰς τοὺς διαδίκους κοινοποιήσεως αὐτῆς, ἐὰν οἱ διάδικοι εὑρίσκωνται ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐὰν δὲ οὗτοι εὑρίσκωνται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, προστίθενται εἰς τὴν ῥηθεῖσαν προθεσμίαν τόσαι ἡμέραι, ὅσων ἡμερῶν δρόμον ἀπέχει τὸ μέρος τῆς διαμονῆς αὐτῶν, λογιζομένων ἓξ ὡρῶν διὰ μίαν ἡμέραν.

Ἄρθρ. 228ον. — Αἱ εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστελλόμεναι κλήσεις διαβιβάζονται ἐσωκλείστως ἐν ἐπιστολῇ τοῦ προέδρου τοῦ Ἀκυρωτικοῦ πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ κατὰ τόπους πρωτοδικείου, ὅστις ὀφείλει ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς ἐπιστολῆς νὰ κοινοποιήσῃ τὴν κλῆσιν εἰς τὸν κλητευόμενον, ἢ τὴν κατοικίαν αὐτοῦ, καὶ νὰ διαβιβάσῃ ἐσωκλείστως ἐν ἀπαντητικῇ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τὸ ἐπιδοτήριον.

Ἄρθρ. 229ον. — Τὸ Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον δικάζει ἐπὶ τῇ βάσει ἐγγράφων. Ἡ κλήτευσις τῶν διαδίκων γίνεται πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀναπτύξωσι τὰς ἐγγράφους αὐτῶν προτάσεις, ἀντιπροτάσεις καὶ ἐνστάσεις. Ἑπομένως

Πρωτοδικείου, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἀναιρεσείουσα ὑπέβαλε τὴν περὶ ἀναιρέσεως αἴτησιν αὐτῆς ἀπ' εὐθείας τῇ Α. Θ. Παναγιότητι. Ἱ. Σ. 96 (1891).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 34 τῆς ἐπὶ οἰκογενειακῶν καὶ κληρονομικῶν δικαίων τῶν χριστιανῶν Κρήτης Εἰδικῆς Δικονομίας ἡ ἀπολογία τοῦ ἀναιρεσιβλήτου κοινοποιεῖται ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀναιρέσεως, δὲν λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν κοινοποιουμένη βραδύτερον.

Μ. Σ. 174 δὶς (1892).

Ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως δέον ἵνα κατὰ τὸ ἄρθρον 221 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἥτις ἰσχύει κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου, πρὸς τοῖς λοιποῖς περιέχῃ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς κοινοποιήσεως τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἄλλως ἄκυρός ἐστιν. Μ. Σ. 184 (1892).

ἀφοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐμφανισθέντων διαδίκων ἀναγνωσθῶσι τὰ ὑπάρχοντα ἔγγραφα, ἀκούονται οἱ λόγοι αὐτῶν. Ἐὰν δὲ δὲν ἐμφανισθῇ ὁ εἷς τῶν διαδίκων ἢ καὶ ἀμφότεροι, ἐξετάζεται ἡ ἀναίρεσις. Αἱ οὕτως ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις θεωροῦνται ὡς κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδοθεῖσαι. Ἐὰν ὅμως δὲν ἐμφανισθῇ ὁ ἀναιρεσίβλητος καὶ δὲν ὑποβάλῃ ἀντιπροτάσεις, δύναται κατὰ τὰ κατωτέρω ῥηθησόμενα νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἀπόφασιν.

Τῇ 4 Ῥεπ·ηουλεββὲλ 1306, ἢ 27 Ὀκτωβρίου 1304.

Ἄρθρ. 230ον. — Ἐάν, μὴ ἀποπερατουμένης τῆς συζητήσεως καὶ ἐξετάσεως τῆς δίκης κατὰ τὴν δικάσιμον, ἀναβληθῇ ἡ ὑπόθεσις δι' ἄλλην ἡμέραν, ὁρίζεται νέα δικάσιμος καὶ γνωστοποιεῖται εἰς τοὺς διαδίκους ἡ ἡμέρα αὕτη, καθ' ἣν ἂν μὴ ἐμφανισθῶσιν οἱ διάδικοι, ἐξακολουθεῖ κατ' ἐρήμην ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως. Τὸ Ἀκυρωτικὸν δύναται κατὰ τὴν διαδικασίαν νὰ ζητήσῃ τὴν προσαγωγὴν καὶ νὰ μελετήσῃ καὶ ἕτερα ἔγγραφα σχετικὰ πρὸς τὴν δίκην, τῶν ὁποίων θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν μελέτην.

Τὸ Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον δύναται νὰ κλητεύσῃ ἐκ νέου τὸν κλητευθέντα καὶ μὴ ἐμφανισθέντα διάδικον. Ἐὰν ὁ τοιοῦτος διάδικος, ὑποβάλλων ἔγγραφον αἰτησιν εἰς τὸ δικαστήριον, ζητήσῃ τὴν κλήτευσιν καὶ ἀκρόασιν αὐτοῦ, ἐνεργοῦνται τὰ δέοντα.

SISMANOGLIO

§ 4.[1]

Δὲν εἶναι λόγος ἀναιρέσεως κακὴ ἐκτίμησις ὑπὸ τοῦ Ἐφετείου τῶν προσαχθεισῶν ἀποδείξεων. Μ. Σ. 109 (1888).

Καὶ ὁ Ε΄ λόγος τῆς ἀνακοπῆς, καθ' ὃν τὸ ἔγγραφον ὅπερ διϊσχυρίζεται ὁ ἀντίδικος σύζυγος τῆς ἀνακοπτούσης ὅτι ἔδωκεν αὕτη μεταμελουμένη διὰ τὸ διαζύγιόν ἐστι πλαστόν, οὐκ ἔρρωται καθόσον τὸ μὲν ἄρθρον τοῦ νόμου, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἀνακόπτουσα καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ζητεῖ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἀνακοπὴν αὐτῆς ῥητῶς λέγει ὅτι ὁ Δ΄ λόγος δι' ὃν ἡ ἀνακοπὴ ἐπιτρέπεται εἶναι «ἐὰν ὑπάρχῃ δολιότης ἢ νόθευσις ἐν τοῖς εἰς τὸ Ἀκυρωτικὸν προσαχθεῖσιν ἐγγράφοις ἐπηρεάσασαι τὴν ἀπόφασιν τοῦ (Ἀκυρωτικοῦ) δικαστηρίου» πάντως ἐννοεῖ τοιαῦτα ἔγγραφα, ἅτινα δὲν προσήχθησαν μήτε ἐνώπιον τοῦ πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου μήτε τοῦ κατ' ἔφεσιν, ἀλλ' ἐνώπιον μόνον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ καὶ ἐπηρέασαν τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον, οὗτινος τὴν πλαστότητα διϊσχυρίζεται ἡ ἀνακόπτουσα, προσήχθη ἐνώπιον τοῦ τε πρωτοδικείου καὶ ἐφετείου καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς.

Ἱ. Σ. 96 (1891).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐφεσιβαλλομένη ἀπόφασις διότι τὸ πρωτοδίκως ἐρήμην τῆς ἐναγομένης δικάσαν δικαστήριον μὴ παραδεξάμενον ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης προθεσμίας τὴν ἀνακοπὴν τῆς ἐρήμην καταδικασθείσης καὶ στερῆσαν οὕτω ταύτην τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου τοῦ χο-

1. Περὶ λόγων καὶ ἀποτελεσμάτων ἀναιρέσεως πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 224 καὶ 231—254 Πολιτικῆς Δικονομίας.

ρηγουμένου αὐτῇ ὑπὸ τοῦ νόμου παρέβη θεμελιώδη καὶ γενικὸν κανόνα ἀφ' ἑνός, καθ' ὃν οὐδεμία αἴτησις καταλιμπάνεται ἀδίκαστος, ῥητὴν δὲ διάταξιν τοῦ νόμου ἀφ' ἑτέρου, καθ' ὃν πᾶς διάδικος κλητευθεὶς καὶ μὴ ἐμφανισθείς, ἐρήμην καταδικαζόμενος δύναται ν' ἀνακόψῃ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν (ἐμπορ. δικονομ. ἄρθρ. 74).

Ἱ. Σ. 97 (1891).

Καὶ ὁ Β΄ λόγος τῆς ἀνακοπῆς ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ δῆθεν ἐρήμην τῆς ἀνακοπτούσης ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις τῆς Ἱ. Συνόδου περιέχει ἐν ἑαυτῇ διατάξεις ἀντιφατικὰς πρὸς ἀλλήλας, ὡς ἀπορρίπτουσα τὴν ἀναίρεσιν καὶ διότι ἦν ἐκπρόθεσμος καὶ διότι ἦν ἀβάσιμος κατ' οὐσίαν, οὐκ ἔρρωται καὶ οὗτος, καθόσον, ὡς γνωστόν, ἀπόφασίς τις εἶναι ἀπορριπτέα καὶ διὰ τυπικοὺς καὶ διὰ λόγους τῆς οὐσίας, οὐδὲ περιέχει ἀπόφασίς τις ἀντίφασιν ὅταν στηρίζηται ἐπ' ἀμφοτέρων τούτων τῶν λόγων· ὁ δὲ νόμος διαγορεύων ὅτι ἀπόφασίς τις κατ' ἐρήμην ἐκδοθεῖσά ἐστιν ἐπανορθωτέα καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῇ διατάξεις ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας ἐννοεῖ ἐκείνας τῶν διατάξεων, ἐξ ὧν προδήλως ἡ μία τιθεμένη αἴρει τὴν ἄλλην, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου δὲν συμβαίνει τοιοῦτόν τι, ἀλλ' ἀμφότεραι ὁμοῦ μὴ ἀντιπίπτουσαι πρὸς ἀλλήλας συντρέχουσιν ἐπὶ τὸ αὐτό.

Ἱ. Σ. 96 (1891).

ΑΝΑΚΟΠΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Τυπικὰ προσόντα τῆς ἀνακοπῆς.
§ 2. Τίς δικαιοῦται πρὸς ἀνακοπήν.
§ 3. Προθεσμία ἀνακοπῆς.
§ 4. 'Ανακοπὴ ἐπ' ἀνακοπῇ.
§ 5. 'Αποτελέσματα τῆς ἀνακοπῆς.
§ 6. Παραίτησις ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς.

§ 1.[1]

Ἡ ἀνακοπὴ ὑποβάλλεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἐκδὸν τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν δικαστήριον, ζητεῖται δ' ἡ δι' αὐτοῦ κοινοποίησις τῆς ἀνακοπῆς εἰς τὸν ἀντίδικον.

Μ. Σ. 5 (1883).

'Απορριπτέα ἐστὶν ἡ προκειμένη ἀνακοπὴ ὡς μὴ συντεταγμένη κατὰ τύπον, δικαιοῦνται δ' οἱ ἀνακόπτοντες, μὴ

1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 79 'Εμπ. Δικονομίας ἡ ἀνακοπὴ ὑποβάλλεται, μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, δι' ἀναφορᾶς, περιλαμβανούσης τοὺς λόγους δι' οὓς ζητεῖται ἡ ἀνατροπὴ ταύτης, εἰς τὸ ἐκδὸν αὐτὴν δικαστήριον. Ὑποβάλλεται δὲ συνήθως πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν δύναται νὰ ὑποβληθῇ ἂν μὴ παραβιάζωνται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 77 'Εμπορ. Δικον. Ὁ ἐρήμην καταδικασθεὶς ἐπιτασσόμενος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐρήμην ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν πρὶν ἢ ὑποβάλῃ ἀνακοπήν, δύναται ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐκτέλεσιν σημειῶν ἐν τῷ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ἐπιδοτηρίῳ ὅτι προτίθεται νὰ ἀνακόψῃ αὐτήν, ὑποχρεούμενος ὅμως νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἀνακοπὴν αὐτοῦ ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς δηλώσεως, προστιθεμένης ἐν ἀνάγκῃ μιᾶς ἡμέρας ἀνὰ πάντα ἡμερήσιον σταθμὸν ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως τοῦ τόπου.

παρελθούσης τῆς νομίμου προθεσμίας, νὰ ὑποβάλωσιν ἑτέραν δεόντως συντεταγμένην.

Πρ. Μ. Σ. 13 Δβρίου 1889.

§ 2.[1]

Κατὰ τὸ ἄρθρον 74 τῆς 'Εμπορικῆς Δικονομίας πᾶς διάδικος, ὅστις κλητευθεὶς καὶ μὴ ἐμφανισθεὶς κατεδικάσθη ἐρήμην, δικαιοῦται ν' ἀνακόψῃ τὴν καταδικάζουσαν αὐτὸν ἀπόφασιν.

Μ. Σ. 18 (1873).

Κατὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου ἰσχύουσαν δικονομίαν αἱ ἐρήμην ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ἀνακόπτονται.

Μ. Σ. 18 (1873).

Ὁ ἀνακόπτων οὐδόλως ἦν ὑπόχρεως ἵνα κοινοποιήσῃ ἀντίγραφον τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως, ἥτις ἐξεδόθη κατ' αὐτοῦ, εἰς τὸν ἀντίδικόν του· ἐδικαιοῦτο δὲ ἐν πάσῃ περιστάσει ἵνα ὑποβάλῃ ἀνακοπήν.

Πρ. Μ. Σ. 12 Αὐγούστου 1887.

§ 3.[2]

Κατὰ τὸ ἄρθρον 76 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία εἶναι δεκαπενθήμερος ὁσάκις ὁ ἐρήμην

1. 'Εμπορ. Δικ.
'Αρθρ. 74. Πᾶς διάδικος κλητευθεὶς καὶ μὴ ἐμφανισθεὶς, ἐρήμην καταδικαζόμενος, δύναται νὰ ἀνακόψῃ αὐτήν.

2. Ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία ποικίλλει κατὰ τὰς ἀκολούθους περιπτώσεις.

Προκειμένου μὲν περὶ ἀνακοπῆς ἀποφάσεων τῶν Μικτῶν 'Εκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐφαρμόζονται τὰ ἄρθρα 76 καὶ 77 τῆς 'Εμπορικῆς Δικονομίας, καθ' ἃ ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία, α') εἶναι 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφά-

καταδικασθείς, προσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον ἠρνήθη νὰ δικασθῇ, ἄλλως ἡ ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις εἶναι ἀνάκόψιμος μέχρι τῆς ἐκτελέσεώς της.

Μ. Σ. 16, 18 (1873).

Κατὰ τὴν ἰσχύουσαν παρὰ τῷ Συμβουλίῳ νομολογίαν ἡ

σεως ἕνεκεν προσελεύσεως μὲν εἰς τὸ δικαστήριον ἀλλ' ἀρνήσεως ἑνὸς τῶν διαδίκων πρὸς συζήτησιν, καὶ β') παρατείνεται μέχρις ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφάσεως ἕνεκεν παντελοῦς ἀπουσίας ἐκ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων. Θεωρεῖται δ' ἡ ἐρήμην ἀπόφασις ἐκτελεσθεῖσα κατὰ τὸ 77 ἄρθρ. Ἐ.Δ. ἂν συνεπείᾳ αὐτῆς ἐπροσωποκρατήθη ὁ καταδικασθείς, ἢ τούτου ἐν φυλακῇ εὑρισκομένου διετάχθη ἡ περαιτέρω κράτησις αὐτοῦ, ἂν κατασχεθῶσι καὶ πωληθῶσι τὰ κινητὰ αὐτοῦ, ἢ ἐγνωστοποιήθη αὐτῷ κατὰ τὸν νόμον ἡ γενομένη κατάσχεσις ἑνὸς ἢ τινων ἐκ τῶν ἀκινήτων αὐτοῦ, ἂν πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεως καὶ ἐνὶ λόγῳ ἂν ὑπάρχῃ ἔγγραφόν τι καταδεικνῦον ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος διάδικος ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως. Οὕτω, ἀνακοπὴ πλέον δὲν χωρεῖ ἀφ' ἧς ἐξετελέσθη ἡ ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις καὶ ἀφ' ἧς ἔλαβε γνῶσιν ὁ ἐρήμην καταδικασθεὶς ὅτι ἤρξατο ἡ ἐκτέλεσις, καίτοι μὴ περαιωθεῖσα, ἀποδειχθῇ δὲ τοῦτο ἐγγράφως, ἐὰν π. χ. συνελήφθη οὗτος πρὸς φυλάκισιν ἀλλ' ἀπέδρα, ἐὰν ἐνεργηθείσης κατασχέσεως τῶν ἐπίπλων αὐτοῦ ἐδέχθη νὰ γίνῃ θεματοφύλαξ αὐτῶν κτλ.

Προκειμένου δὲ περὶ ἀνακοπῆς ἀποφάσεων τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν ἐστι φυσικῶς ἀδύνατος, ἐφαρμόζεται συνήθως ἐν τοῖς Πνευματικοῖς Δικαστηρίοις τὸ 153 ἄρθρον τῆς Πολ. Δικον., καθ' ὃ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς εἶναι ἐν γένει 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως. Ἡ ἡμέρα τῆς κοινοποιήσεως δὲν ὑπολογίζεται ἐν τῇ προθεσμίᾳ, ὅθεν ὑποτιθεμένου ὅτι ἀπόφασίς τις ἐκοινοποιήθη τῇ 11 Σεπτεμβρίου ἡ ἀνακοπὴ δύναται νὰ ἐπιδοθῇ πρὸς πρωτοκόλλησιν καὶ πρωτοκολληθῇ τὸ βραδύτερον κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον 76 Ἐμπορ. Δικον. τῇ 26 τοῦ αὐτοῦ μηνός, κατὰ δὲ τὸ 153 Πολιτικῆς Δικονομίας τῇ 12 Ὀκτωβρίου.

προθεσμία πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακοπῆς ὑπὸ τοῦ παρισταμένου μὲν ἐν τῇ δίκῃ ἀρνουμένου δὲ λαβεῖν μέρος εἰς αὐτὴν ὁρίζεται δεκαπενθήμερος.

Μ. Σ. 31 (1885).

Ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ ἀνακοπὴ διότι ἡ ἀνακοπτομένη ἀπόφασις θεωρεῖται ὡς ἐκτελεσθεῖσα συμφώνως πρὸς τὸ 77 ἄρθρ. τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, διότι ἐγένετο κατάσχεσις ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἀντιδίκου.

Μ. Σ. 38 (1885).

Εἶναι ἐκπρόθεσμος ἡ ἀνακοπὴ τῆς ἀνακοπτούσης Μονῆς, μὴ ἐπιμεληθείσης τὴν εἰς τὸ πρωτόκολλον ἐγγραφὴν τῆς ἀνακοπῆς ἐντὸς τῆς χορηγουμένης αὐτῇ ὑπὸ τοῦ νόμου 15ημέρου προθεσμίας, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐκδοθείσης δι' ἄρνησιν συζητήσεως οὐχὶ δὲ δι' ἔλλειψιν παραστάσεως. Μ. Σ. 57,58 (1886).

Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐμπορικὴ δικονομία, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ καταδικασθεὶς ἐρήμην εἶχεν ἀπολειφθῆ τοῦ δικαστηρίου, δίδωσι προθεσμίαν ἀνακοπῆς μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφάσεως, ἀλλ' ὅμως ἡ διάταξις αὕτη δὲν δύναται ἵνα ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, ἐφ' ὧν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὐχ ὑπάρχει ἐκτέλεσις, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης περιπτώσεως τῆς διαλύσεως μνηστείας, ἑπομένως ἀντὶ τῆς ἐμπορικῆς δέον ἵνα ληφθῇ ὑπ' ὄψει καὶ ἐφαρμοσθῇ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ὁριζούσης προθεσμίαν πρὸς ἀνακοπὴν ἡμερῶν 31, ὅπως τοῦτο γίνεται ἐν ἄλλαις περιπτώσεσιν ἐν αἷς ἀδύνατός ἐστιν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐμπορικῆς. Ἰ. Σ. 70 (1888).

Κατὰ τὴν ἰσχύουσαν παρὰ τῷ Συμβουλίῳ δικονομίαν, οὐδεμία ὑπάρχει προθεσμία πρὸς ἀνακοπὴν ἀλλὰ παρα-

SISMANOGLIO MEGARO

τείνεται αὕτη μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως. Πρ. Μ. Σ. 27 Σεπτεμβρίου 1889.

Ἐσφαλμένως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐχαρακτήρισεν ὡς ἐκπρόθεσμον τὴν ἀνακοπὴν τοῦ νῦν ἐφεσείοντος ἐπιδοθεῖσαν 22 ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς αὐτὸν κοινοποίησιν ἀντιγράφου τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδοθείσης ἀποφάσεως (4—26 Ἰουλίου) συνεπῶς δ' οὖσαν ἐμπρόθεσμον, ἅτε ἐπιδοθεῖσαν ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, τὸ δ' ἐν τῇ ἀποφάσει ἀναφερόμενον 76 ἄρθρον τῆς ἐμπορ. δικονομίας δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καθόσον ἐν αὐτῷ τάσσεται 15 ἡμερῶν προθεσμία πρὸς ἀνακοπὴν ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἐναγόμενος ἐμφανισθεὶς εἰς τὸ δικαστήριον δὲν θελήσῃ νὰ δικασθῇ μετὰ τοῦ ἐνάγοντος. Ἱ. Σ. 152 (1892).

Ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς συνῳδὰ τῇ ἐν χρήσει τοῦ Συμβουλίου δικονομίᾳ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως. Μ. Σ. 203 (1893).

Οὐδεμίαν ἔχει ἰσχὺν ἡ ἀπόφασις τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου τάξαντος προθεσμίαν 30 ἡμερῶν πρὸς ἀνακοπὴν αὐτῆς, ἐπιτρέπεται δὲ τῷ καταδικασθέντι ν' ἀνακόψῃ αὐτὴν μετὰ ταῦτα διότι κατὰ τὴν ἰσχύουσαν δικονομίαν ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία παρατείνεται μέχρις ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως. Μ. Σ. 246,248 (1895).

§ 4.[1]

Κατὰ τὸν νόμον δευτέρα ἀνακοπὴ κατὰ δευτέρας ἐρήμην ἀποφάσεως δὲν ἐπιτρέπεται Μ. Σ. 2 (1875).

Ἐμπορ. Δικον. ἄρθρ. 84.

Ἄρθρ. 84ον.—Ἂν ὁ ἀνακόπτων δὲν ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν δικάσιμον τὴν

Ἐσφαλμένως ἑρμηνεύει ὁ ἀνακόπτων τὸ 84 ἄρθρον τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας, λέγων ὅτι ἅμα ὁ ἀνακόπτων ἐμφανισθῇ καὶ συζητήσῃ τὴν ἀνακοπήν του, κατόπιν δὲ ἀφήσῃ ἵνα δικασθῇ αὖθις ἐρήμην δικαιοῦται ἐκ νέου ἵνα ἀνακόψῃ τὴν ἐρήμην ἐκδοθεῖσαν δευτέραν ἀπόφασιν διότι ὁ ἀνακόπτων λαμβάνει θέσιν ἐνάγοντος, πᾶσα δὲ ἡ διαδικασία, ἥτις ἤθελε λάβει χώραν ἀπὸ τῆς ἀνακοπῆς ὡς καὶ αἱ ἐπόμεναι συζητήσεις οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰμὴ αὐτὴ ἡ συζήτησις καὶ ἐκδίκασις τῆς ἀνακοπῆς· ἡ δὲ ἑρμηνεία, ἣν δίδωσιν ὁ ἀνακόπτων εἰς τὸ ῥηθὲν ἄρθρον ἤθελεν ἔχει ὀλεθρίους συνεπείας τοῖς τε διαδίκοις καὶ τῇ δικαιοσύνῃ, καθόσον πᾶς διάδικος ἔχων πρὸς τοῦτο συμφέρον ἤθελε διαιωνίζει τὰς δίκας, ἐμφανιζόμενος ἑκάστοτε καὶ συζητῶν τὴν ἀνακοπήν του καὶ κατόπιν ἀφίνων ἵνα δικάζηται ἐρήμην ὅπως ἀνακόψῃ καὶ ἐκ δευτέρου τὴν ἀπόφασιν καὶ οὕτω καθεξῆς. Μ. Σ. 2 (1875).

§ 5.[1]

Γενομένης δεκτῆς τῆς ἀνακοπῆς ἡ μὲν ἐρήμην ἀπόφασις ἀκυροῦται, οἱ δὲ διάδικοι ἐπανέρχονται εἰς ἣν θέσιν εὑ-

---

ὁρισθεῖσαν πρὸς συζήτησιν τῆς ἀνακοπῆς αὐτοῦ, δὲν δύναται πλέον νὰ ἀνακόψῃ τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκδοθησομένην δευτέραν ταύτην κατ' ἐρήμην ἀπόφασιν, ἔχει δὲ μόνον τὸ ἔνδικον τῆς ἐφέσεως μέσον. Ἀπ' ἐναντίας, ἂν ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ δὲν ἐμφανισθῇ, ἐπιτρέπεται κατὰ τῆς ἐκδοθησομένης ἐρήμην ἀποφάσεως ἀνακοπὴ ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας καὶ κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους ὅρους (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 159).

1. Ἐμπορ. Δικονομ. ἄρθρ. 75, 78, 82, 83.

Ἄρθρ. 75ον. — Διὰ τῆς ἀνακοπῆς σκοπεῖται ἡ ἄρνησις τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καὶ ἡ αἴτησις τῆς ἀνακλήσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος δικαστηρίου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 152).

ρίσκοντο πρὸ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καὶ ἡ ὑπόθεσις δικάζεται ἐκ νέου (ἄρθρ. 75 καὶ 83 Ἐμπορ. Δικονομ.)

Μ. Σ. 16 (1873).

§ 6.

Ἡ δήλωσις τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἀναιρεσειόντων ὅτι παραιτοῦνται τῆς ἀνακοπῆς αὐτῶν κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως τοῦ Ἐφετείου δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, εἰ μὴ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου εἰς ὃ ὑπεβλήθη ἡ ἀνακοπή.

Μ. Σ. 110 (1888).

Ἄρθρ. 78ον. — Ἡ ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω προθεσμιῶν καὶ κατὰ τὰς ἐφεξῆς διατυπώσεις γινομένη ἀνακοπὴ ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, ἐκτὸς ἐὰν κατὰ τὸ 71 ἄρθρον διετάχθη ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις. Δύναται ὅμως ὁ διάδικος, ὑπὲρ οὗ ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασις, νὰ λάβῃ συντηρητικὰ μέτρα, ὡς π.χ. νὰ ἐνεργήσῃ κατάσχεσιν. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 154.)

Ἄρθρ. 82ον. — Κατὰ τὴν ταχθεῖσαν ἡμέραν ἐκφωνεῖται ἡ ὑπόθεσις ἐπὶ δικαστηρίου, ἐξετάζεται δὲ πρῶτον ἂν ἡ ἀνακοπὴ ἐγένετο κατὰ τύπους καὶ ἐμπροθέσμως. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 157).

Ἄρθρ. 83ον. — Ἂν ἡ περὶ ἀνακοπῆς αἴτησις εὑρεθῇ νομίμως συντεταγμένη καὶ ἐντὸς τοῦ ὡρισμένου χρόνου ὑποβεβλημένη, οἱ διάδικοι ἐπανέρχονται εἰς ἣν θέσιν εὑρίσκοντο πρὸ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως. Ἑπομένως ἡ ὑπόθεσις δικάζεται ἐκ νέου, κατὰ τὸν νόμον, εἴτε κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν, εἴτε κατ' ἄλλην καὶ οὕτως ἡ προτέρα ἀπόφασις ἐπικυροῦται, ἀνατρέπεται ἢ μεταρρυθμίζεται. Τὸ τέλος ὅμως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καὶ λοιπὰ ἔξοδα, κατὰ τὴν περίστασιν, καταλογίζονται πάντοτε εἰς βάρος τοῦ δι' αὐτῆς καταδικασθέντος. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 158).

ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἀναψηλάφησιν.
§ 2. Λόγοι ἀναψηλαφήσεως.
§ 3. Προθεσμία.
§ 4. Παράβολον.
§ 5. Ἀποτελέσματα ἀναψηλαφήσεως.

§ 1.[1]

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις ἀπαραδέκτου τῆς ἀναψηλαφήσεως τοῦ πρώην ἐνάγοντος καὶ ἐρήμην δικασθέντος κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, διότι οὗτος δὲν δύναται νὰ ποιήσῃ πλέον χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακοπῆς καὶ

---

1. Ἀναψηλάφησις καλεῖται τὸ ἔνδικον μέσον, ὅπερ ἀσκεῖται κατὰ τελεσιδίκου ἀποφάσεως καὶ εἰσάγεται εἰς τὸ ἐκδὸν τὴν προσβαλλομένην ἀπόφασιν δικαστήριον. Ἡ ἀναψηλάφησις ἐπιτρέπεται μόνον κατὰ ὁριστικῶν ἀποφάσεων, αἵτινες κατέστησαν τελεσίδικοι ἤτοι ἀνεπίδεκτοι ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως, εἶναι δ' ἀπαράδεκτος κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀκυρωτικοῦ (Πολ. Δικ. 252) καὶ κατ' ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν κατ' ἀναψηλάφησιν (Ἐμπ. Δικ. Ἄρθρ. 140).

Πολ. Δικ. 252.

Ἄρθρ. 252ον. — Δὲν ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ ἢ ἀναψηλάφησις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀκυρωτικοῦ. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχῃ μία ἐκ τῶν κάτωθι ἀναφερομένων περιπτώσεων, δύναται εἷς τῶν διαδίκων νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς ἀποφάσεως, ὑποβάλλων εἰς τὸ Ἀκυρωτικὸν ἀναφορὰν περιέχουσαν τὰς ἐνστάσεις αὐτοῦ ἐντὸς τὸ πολὺ ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.

Ἐμπ. Δικ. 121—122.

Ἄρθρ. 121ον. Αἱ κατ' ἀντιμωλίαν ἐπὶ τῶν ἐφέσεων ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις

κατὰ συνέπειαν οὐδὲν ὑπολείπεται αὐτῷ ἔνδικον μέσον ἐκτὸς τοῦ τῆς ἀναψηλαφήσεως. Μ. Σ. 8 (1875).

Ἐπιτρέπεται ἀναψηλάφησις κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως, ἥτις προσεβλήθη δι' ἀνακοπῆς, ἀπορριφθείσης ὅμως, καὶ κατέστη ἑπομένως ἀνεπίδεκτος ἀνακοπῆς.

Μ. Σ. 68 (1886).

Τὸ Συμβούλιον κατὰ πλειοψηφίαν ἀπεφήνατο ὅτι κατὰ τὰ ἄρθρα 121 καὶ 122 τῆς ἐν χρήσει δικονομίας ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 48 ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις θεωρεῖται ἀνεπίδεκτος ἀνακοπῆς, ἀφοῦ ἡ κατ' αὐτῆς ὑποβληθεῖσα ἀνακοπὴ ἀπερρίφθη ὡς μὴ γενομένη ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας καὶ ἑπομένως ὑπόκειται εἰς ἀναψηλάφησιν, εἰ καὶ κατὰ τὴν γνώμην τῆς μειοψηφίας, ὅταν ὁ ἡττηθεὶς κατ' ἐρήμην διάδικος ἀφήσῃ καὶ παρέλθῃ ἡ προθεσμία ἄνευ ἀνακοπῆς, τότε ἡ ἀπόφασις καθισταμένη τελεσίδικος συμφώνως πρὸς τὸ 121 ἄρθρον ὑπόκειται εἰς ἀναψηλάφησιν, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὑποβληθείσης ἀνακοπῆς καὶ ἀπορριφθείσης ὡς ἐκπροθέσμου, δὲν δύνανται ἤδη οἱ ἡττηθέντες κατ' ἀνακοπὴν ἵνα ἀναψηλαφήσωσιν ἀπόφασιν μὴ οὖσαν ἀνεπίδεκτον ἀνακοπῆς. Πρ. Μ. Σ. 23 Ἰουλίου 1886.

Τῆς προδικαστικῆς ταύτης ἀποφάσεως περὶ ἀρμοδιότητος

καὶ αἱ ἐρήμην μὲν ἐκδοθεῖσαι, μὴ προσβληθεῖσαι ὅμως δι' ἀνακοπῆς ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, θεωροῦνται ὡς τελεσίδικοι. Ἐπιτρέπεται ὅμως κατὰ τὰς εἰδικὰς περὶ τούτου διατάξεις ἡ τῶν ἀποφάσεων τούτων ἀναψηλάφησις, ἥτις ἐπίσης δικάζεται ἐνώπιον τοῦ ἐφετείου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 200).

Ἄρθρ. 122ον. Κατὰ τῶν ὑπὸ τῶν ἐμποροδικείων ἢ τοῦ ἐφετείου κατ' ἀντιμωλίαν τελεσιδίκως ὡς καὶ τῶν μὴ ἐπιδεκτικῶν ἀνακοπῆς ἐρήμην καὶ τελεσιδίκως ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων δύνανται νὰ ζητηθῇ ἡ ἀναψηλάφησις δι' αἰτήσεως, γινομένης δι' ἀναφορᾶς τῶν διαδίκων ἢ τῶν ἐκπροσωπούντων τούτους διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 201).

ἀπαγγελθείσης τοῖς διαδίκοις, ὁ ἐναγόμενος ἐδήλωσεν ὅτι μὴ παραδεχόμενος ταύτην ἐπιφυλάσσεται ἵνα ποιήσηται χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναψηλαφήσεως μέσου, ἡ δὲ ἐνάγουσα ἀντέταξεν ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη ὡς προδικαστικὴ δὲν δύναται ἵνα ἀναψηλαφηθῇ, ἐμμένοντος δὲ τοῦ ἐναγομένου εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτοῦ, τὸ Συμβούλιον σκεψάμενον ἰδίᾳ καὶ ἰδὸν τὸ ἄρθρον 122 τῆς ἐν χρήσει δικονομίας, καθὸ μόνον αἱ τελεσίδικοι ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς τὸ τῆς ἀναψηλαφήσεως ἔνδικον μέσον, ἀπεφήνατο τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἐν λόγῳ ἐνστάσεως. Πρ. Μ. Σ. 16 Δεκεμ. 1887.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 122 τῆς ἐν ἰσχύϊ Ἐμπορ. Δικονομίας αἱ κατ' ἀντιμωλίαν τελεσίδικοι ἀποφάσεις, ὡς καὶ αἱ μὴ ἐπιδεκτικαὶ ἀνακοπῆς, τελεσιδίκως ἐκδοθεῖσαι ὑπόκεινται εἰς τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀναψηλαφήσεως, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικείων, αἵτινες ἐρήμην μὲν ἐκδιδόμεναι ὑποβάλλονται εἰς ἀνακοπὴν κατ' ἀντιμωλίαν δὲ εἰς ἔφεσιν. Μ. Σ. 210 (1893).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 252 τῆς Πολιτ. Δικονομίας ἥτις ἐφαρμόζεται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τούτου ἐν ταῖς κατ' ἀναίρεσιν διαδικασίαις δὲν ἐπιτρέπεται ἀναψηλάφησις ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἀκυρωτικοῦ. Μ. Σ. 216 (1894).

§ 2.[1]

Δύναται μὲν κατ' ἐξαίρεσιν ἀπόφασίς τις τελεσίδικος

---

1. Ἐμπορ. Δικ. ἄρθρ. 123-124.

Ἄρθρ. 123ον. — Δύναται νὰ ζητηθῇ ἀναψηλάφησις : 1ον ἂν τὸ δικαστήριον ἀπεφάσισε περὶ πραγμάτων μὴ ἐμπεριληφθέντων ἐν τῇ αἰτήσει· 2ον ἂν ἐπεδίκασε πλέον τοῦ ζητηθέντος· 3ον ἂν ἐν τῇ ἀποφάσει δὲν ἔκαμε λόγον περὶ προτάσεώς τινος τοῦ διαδίκου· 4ον ἂν ἐκδοθείσης ἀποφάσεως τελεσιδίκου ὑπὸ

καταστᾶσα ν' ἀναθεωρηθῇ ἕνεκεν ἐγγράφου ἢ ἐγγράφων ἐχόντων σπουδαίαν ἐπὶ τῆς δίκης ἐπιρροὴν καὶ μεταγενεστέρως εὑρισκομένων, ἀλλὰ μόνον ὅταν ταῦτα κατείχοντο ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων τοῦ προσάγοντος αὐτὰ διαδίκου· δικαίως δὲ καὶ λογικῶς τοῦτο, διότι τότε μόνον δύναται ἵνα θεωρηθῇ ὁ ὑπὲρ οὗ ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν τὰ ἔγγραφα

τινος ἐμποροδικείου ἢ ὑπὸ τοῦ ἐφετείου δοθῇ καὶ ἑτέρα ἐπίσης τελεσίδικος, διάφορος τῆς πρώτης, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐμποροδικείου ἢ ὑπὸ τοῦ ἐφετείου, μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων, ἐνεργούντων ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἰδιότητας ἰδίῳ ἢ ἀλλοτρίῳ ὀνόματι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως καὶ χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ τι μετὰ τὴν πρώτην ἀπόφασιν δυνάμενον νὰ τὴν μεταβάλῃ· 5ον ἂν ἐν τῇ ἀποφάσει περιέχωνται διατάξεις ἐναντίαι πρὸς ἀλλήλας, ὥστε ν' ἀποβαίνῃ ἀδύνατος ἡ ἐκτέλεσις ἁπασῶν διὰ μιᾶς· 6ον ἂν κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης ἐνήργησε μετὰ δόλου ὁ ἀντίδικος, ἐπενήργησε δὲ ὁ δόλος ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως· 7ον ἂν τὰ ἔγγραφα, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἡ ἀπόφασις, ἀνεγνωρίσθησαν ἀκολούθως ἢ ἀπεδείχθησαν πλαστά· 8ον ἂν μετὰ τὴν ἀπόφασιν περιῆλθον εἰς χεῖρας τοῦ αἰτοῦντος ἔγγραφα δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως, ἅτινα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἶχεν ἀποκρύψῃ ὁ ἀντίδικος· 9ον ἂν ἐξεδόθη ἀπόφασις κατὰ τῆς κυβερνήσεως, κατὰ κωμοπόλεως ἢ χωρίου ἐναντίον δημοσίων ἢ ἀφιερωμένων καταστημάτων, ἢ ἐναντίον ὀρφανῶν χωρὶς νὰ παρασταθῶσι πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν οἱ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενοι πληρεξούσιοι. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 202).

Ἄρθρ. 124ον. — Ἐπίσης ἐπιτρέπεται αἴτησις ἀναψηλαφήσεως ἐν περιπτώσεσι καθ' ἣν ὑπάρχει ἀκυρότης κατὰ τὸν νόμον· αἱ δὲ περιπτώσεις αὗται εἰσί: 1ον ἂν τὸ ἐκδὸν τὴν ἀπόφασιν δικαστήριον ἢ τὸ ἐφετεῖον δὲν ἦτο συντεθειμένον καὶ συγκεκροτημένον νομίμως· 2ον ἂν ὑπερέβη τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα δικάσαν ἀναρμοδίως ἢ τελεσιδίκως ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου τεθειμένων πρὸς τοιαύτην ἐκδίκασιν ὁρίων, ἢ θεωρῆσαν ἄκυρόν τι κατὰ νόμον μὴ ἄκυρον, ἢ μὴ παραδεξάμενόν τι παραδεκτέον κατὰ τὸν νόμον· 3ον ἂν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαδικαστικῶν διατυπώσεων καὶ τὴν ἕνεκα τούτου σύνταξιν καὶ ἐπίδοσιν τῶν δικογράφων, δὲν ἐτηρήθησαν οἱ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἐπιβαλλόμενοι κανόνες καὶ ὅροι, εἴτε κατὰ τὴν διαδικασίαν εἴτε πρὸ ταύτης, ἐκτὸς ἂν κατὰ τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἀπώλεσαν οἱ διάδικοι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προτείνωσι τὴν γενομένην παρατυπίαν· 4ον ἂν παρελείφθη τὸ αἰτιολογικὸν τῆς ἀποφάσεως· 5ον ἂν ἡ ἀπόφασις ἀντίκηται προφανῶς εἰς τὸ γράμμα τοῦ νόμου. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 202).

ἀδικούμενος ἐκ δόλου ἢ κακοβουλίας τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ἐξ ἰδίας ῥαθυμίας ἢ καὶ ἁπλῆς ἐλλείψεως περὶ τὴν αὐστηρὰν φύλαξιν τούτων τῶν σπουδαίων ἐνδείξεων τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ οὐκ ἠδυνήθη ὑπερασπῖσαι αὐτὰ ἐγκαίρως· διότι ἂν ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα ἤθελεν εἶσθαι ἀνεῳγμένον εὐρὺ στάδιον τῇ στρεψοδικίᾳ καὶ τῇ φυ-

---

Τὰ ἄρθρα ταῦτα εἰ καὶ κατηργήθησαν ῥητῶς διὰ τοῦ τελευταίου ἄρθρου τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἀντικατασταθέντα διὰ τοῦ ἑπομένου 202ου ἄρθρου τῆς αὐτῆς δικονομίας, διατελοῦσιν ἐν ἰσχύϊ ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις, παρ' οἷς ἐφαρμόζεται ἡ ἐμπορικὴ δικονομία.

Πολ. Δικ. Ἄρθρ. 202.

Ἄρθρ. 202ον. — Οἱ λόγοι τῆς ἀναψηλαφήσεως εἰσιν οἱ ἀκόλουθοι: 1ον ἐὰν ἐπεδικάσθη τι μὴ ζητηθέν· 2ον ἐὰν ἐπεδικάσθη πλέον τοῦ ζητηθέντος· 3ον ἐὰν ἐν τῷ διατακτικῷ παρεσιωπήθη τις τῶν γενομένων αἰτήσεων· 4ον ἐὰν ἐκδοθείσης ὑπό τινος πρωτοδικείου ἢ ἐφετείου ἀποφάσεως περὶ δίκης ὑφισταμένης μεταξὺ τῶν διαδίκων, ἐξεδόθη ἐπὶ τῆς αὐτῆς δίκης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ἑτέρα ἀπόφασις ἀντιφάσκουσα πρὸς τὴν πρώτην, χωρὶς νὰ ἐπῆλθε μεταβολή τις εἰς τὰ πρόσωπα καὶ τὴν ἰδιότητα τῶν διαδίκων, ἢ ἐπὶ τέλους χωρὶς νὰ προέκυψε γεγονός τι δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ νομίμως τὴν ἔκδοσιν νέας καὶ ἀντιφασκούσης ἀποφάσεως· 5ον ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει ἀντιφατικαὶ διατάξεις· 6ον ἐὰν συνέβη κατὰ τὴν διαδικασίαν δόλος τις ἐκ μέρους τοῦ κατ' ἀναψηλάφησιν ἐναγομένου, ἐπηρεάσας τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου· 7ον ἐὰν μετὰ τὴν ἀπόφασιν ὡμολογήθη, ἢ ἀπεδείχθη ἡ πλαστότης ἐγγράφων τινῶν, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἡ ἀπόφασις· 8ον ἐὰν προσαχθῶσιν εἰς τὸ δικαστήριον μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἔγγραφά τινα κρίσιμα ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἀρνούμενα ἢ κατακρατούμενα· 9ον ἐὰν τὸ δικαστήριον παρεβίασε δικονομικόν τινα τύπον, ὃς δέον νὰ τηρῆται κατὰ τὴν ἀπόφασιν, ἢ πρὸ αὐτῆς καὶ οὗ ἡ μὴ τήρησις συνεπάγεται τὴν ἀκυρότητα τῆς ἀποφάσεως καὶ ἐὰν ἡ περὶ τούτου ἔνστασις δὲν ἐκαλύφθη ἐγκαίρως διὰ τῆς σιωπῆς τοῦ καταδικασθέντος, καὶ 10ον ἐὰν ἐξεδόθη ἀπόφασις ἐναντίον τοῦ Κράτους, ἢ τῶν κατοίκων πόλεώς τινος καὶ χωρίου, δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων καθιδρυμάτων, ἢ ἀνηλίκων, χωρὶς νὰ ἀντεπροσωπεύθησαν οὗτοι διὰ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων καὶ κηδεμόνων ἢ ἐφόρων. (Παρ. Γαλ., Δικ. ἄρθρ. 480).

© SISMANOGLIO

γοδικίᾳ καὶ οὐδεμία πώποτε ἀπόφασις ἤθελεν ἐκτελεῖσθαι.
Μ. Σ. 8 (1866).

Τὸ Συμβούλιον δικάζαν περὶ πράγματος μὴ ἐμπεριληφθέντος ἐν τῇ αἰτήσει παρεβίασε τὸν νόμον (Ἐμπ. Δικ. ἄρθρου 123) καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς ἀναψηλάφησιν.
Μ. Σ. 8, 14 (1875).

Ὁ ἐν τῇ ἀναψηλαφήσει λόγος περὶ ὀρθῆς ἢ μὴ ἐκτιμήσεως τῶν προσαχθεισῶν ἀποδείξεων, οὐδόλως ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς ἀναψηλάφησιν ὁριζομένων.
Μ. Σ. 32 (1875).

Ὀρθός ἐστιν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναψηλαφῶντος καὶ ἄκυρος ἡ ἀναψηλαφωμένη ἀπόφασις ἡ κηρύξασα τὸ δικαστήριον τοῦτο ἁρμόδιον ἵνα ἐπιληφθῇ δίκης ἀφορώσης διεκδίκησιν κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου, παρὰ ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου ἐπιτρέπουσαν αὐτῷ ἐξαιρετικῶς ἵνα δικάζῃ ἐπὶ διαθηκῶν καὶ προικοσυμφώνων, ἐνῷ τοῦτο μὴ περιορισθὲν ἵνα κηρύξῃ ἄκυρον τὴν προσβαλλομένην διαθήκην ἀλλὰ προχωρῆσαν καὶ εἰς τὴν ἐπιδίκασιν τῶν κτημάτων τῆς διαθέτιδος ὑπερέβη τὰ ἑαυτοῦ καθήκοντα. Μ. Σ. 5 (1877).

Κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἰσχύουσαν δικονομίαν μόνον ὅταν ἐν τῇ ἀποφάσει ὑπάρχωσι διατάξεις ἀντιφατικαί, μὴ δυνάμεναι νὰ ἐκτελεσθῶσιν, ἐπιτρέπεται ἡ ἀναψηλάφησις, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν τὸ διατακτικὸν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀντιφάσκῃ πρὸς τὸ αἰτιολογικόν. Ἱ. Σ. 33 (1885).

Τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον ὅτι ἐναντίον τοῦ περὶ δικηγορικῆς ἀμοιβῆς νόμου τῆς Κυβερνήσεως ἐπεψήφισε τοῖς αἰτοῦσι γρ. 9500, κατὰ δὲ τὸ ἐδάφιον 5ον τοῦ ἄρθρου 124 τῆς δικονομίας ἐπιτρέπεται ἡ ἀναψηλάφησις ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ ἀπόφασις ἀντίκειται προφανῶς εἰς τὸ γράμμα τοῦ νόμου, παρεδέξατο κατὰ πλειοψηφίαν τὴν ἀναψηλάφησιν καὶ ἐνέκρινεν ὅπως τοῦτο καὶ μόνον τὸ κεφάλαιον συζητηθῇ ἐν προσεχεῖ συνεδριάσει, τῆς μειοψηφίας γνωμοδοτούσης, ὅτι γενομένης δεκτῆς τῆς ἀναψηλαφήσεως τοῦ περὶ δικηγορικῆς ἀμοιβῆς κονδυλίου, ἀκυροῦται συνῳδὰ πρὸς τὸ 138 ἄρθρον τῆς ἐν χρήσει δικονομίας ἡ προσβληθεῖσα ἀπόφασις, ἐπανερχομένων οὕτω τῶν διαδίκων εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς θέσιν καὶ δικαιουμένων ἑπομένως ἵνα συζητήσωσιν ἐξ ὑπαρχῆς τὴν ὑπόθεσιν.
Πρ. Μ. Σ. 20 Αὐγούστου 1886.

Ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις οὐδένα ποιουμένη λόγον περὶ οὐσιώδους προτάσεως τῆς νῦν ἀναψηλαφώσης, ὑπόκειται κατὰ τὸν νόμον εἰς ἀναψηλάφησιν.
Πρ. Μ. Σ. 26 Αὐγούστου 1887.

Ἐγκρίνεται κοινῇ ἡ ἀποδοχὴ τῆς προκειμένης ἀναψηλαφήσεως συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 123 § 8 τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας, καθ' ὃ ἂν μετὰ τὴν ἀπόφασιν περιέλθωσιν εἰς χεῖρας τοῦ αἰτοῦντος ἔγγραφα δυνάμενα νὰ ἔχωσι ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως, ἅτινα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἶχεν ἀποκρύψει ὁ ἀντίδικος, δύναται καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον νὰ ζητηθῇ ἡ ἀναψηλάφησις. Πρ. Ἱ. Σ. 19 Ἰουνίου 1891.

Ἀπορριπτέος ἐστὶν ὁ ὑπὸ τῆς ἀναψηλαφώσης διατυπωθεὶς λόγος ἀναψηλαφήσεως ὅτι, κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν τῆς ἐφέσεως, ἐν τῇ συζητήσει παρῆσαν μέλη τοῦ δικαστηρίου, ἅτινα δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὴν διάσκεψιν, οὐ μόνον διότι δὲν προβλέπεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀλλὰ διότι ἀντιπίπτει εἰς τὴν μέχρι τοῦδε νομολογίαν τῆς τε Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Ἱ. Σ. 155 (1894).

Τῆς ἀπορρίψεως τῆς περὶ ἀκυρότητος τοῦ πληρεξουσίου ἐγγράφου ἐνστάσεως μὴ φαινομένης ἠτιολογημένης ἐν τῇ ἀναψηλαφωμένῃ κατ' ἔφεσιν ἀποφάσει, παραδεκτέα ἐστὶν ἡ

αἴτησις ἀναψηλαφήσεως, συνῳδὰ τῷ ἐδ. δ΄ τοῦ 124 ἄρθρ. τῆς ἐν χρήσει Ἐμπορ. Δικονομίας. Ἱ. Σ. 155 (1894).

§ 3.[1]

Κατὰ τὸ ἄρθρον 125 τῆς ἐμπορ. δικονομίας, ἥτις ἐξακο-

---

1. Ἐμπ. Δικ. Ἄρθρ. 125—131.

Ἄρθρ. 125ον.—Ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία εἶναι ἡ αὐτὴ οἵαν ὁρίζουσι τὰ ἄρθρα 100 καὶ 101 διὰ τὴν ἔφεσιν ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως, ἑπομένως ἡ περὶ αὐτῆς αἴτησις πρέπει νὰ ὑποβληθῇ ἐντὸς τῆς ἐν τοῖς ἄρθροις τούτοις ταχθείσης προθεσμίας. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 203).

Ἄρθρ. 126ον. — Ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρθροις διαλαμβανομένων περιπτώσεων, ἡ προθεσμία τῆς πρὸς ἀναψηλάφησιν αἰτήσεως ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῶν κατ' ἀντιμωλίαν ἀποφάσεων πρὸς τοὺς διαδίκους αὐτοὺς ἢ εἰς τὴν κατοικίαν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς λήξεως δὲ τῆς προθεσμίας τῆς πρὸς ἀνακοπὴν τῶν κατ' ἐρήμην ἐκδοθεισῶν. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 204).

Ἄρθρ. 127ον. — Ὡς πρὸς τὰ ὀρφανά, ὧν δὲν παρεστάθη κατὰ τὴν δίκην ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενος ἐπίτροπος ἢ πληρεξούσιος, ἡ ῥηθεῖσα προθεσμία λογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως, γινομένης εἰς αὐτὰ προσωπικῶς, ἢ εἰς τὴν κατοικίαν των μετὰ τὴν ἐνηλικιότητά των. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρ. 205).

Ἄρθρ. 128ον. — Ἂν λόγος ἀναψηλαφήσεως εἶναι πλαστότης τῶν προσαχθέντων ἐγγράφων, ἢ δόλος τοῦ ἀντιδίκου, ἢ ἀνεύρεσις ἐγγράφων κεκρυμμένων καὶ μὴ προσαχθέντων κατὰ τὴν διαδικασίαν, ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀπεδείχθη ἡ πλαστότης τῶν ἐγγράφων, ἢ ὁ δόλος τοῦ ἀντιδίκου, ἢ καθ' ἣν περιῆλθον εἰς χεῖρας τοῦ αἰτοῦντος τὴν ἀναψηλάφησιν τὰ κεκρυμμένα ἔγγραφα. Ἡ ἡμέρα αὕτη δέον ν' ἀποδειχθῇ δι' ἐγγράφων ἀξιοπίστων. (Παράβ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 206).

Ἄρθρ. 129ον. — Ἂν πρόκηται νὰ ζητηθῇ ἀναψηλάφησις ἕνεκα διαφωνίας δύο ἀποφάσεων πρὸς ἀλλήλας, ἡ προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς μεταγενεστέρας ἀποφάσεως.

Ἄρθρ. 130ον. — Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ ἡττημένου διαδίκου, ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία διακόπτεται μέχρι τῆς πρὸς τοὺς κληρονόμους ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως, καθ' ἃ εἴρηται ἐν τῷ 103 ἄρθρῳ περὶ ἐφέσεως. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 207).

λουθεῖ οὖσα ἐν χρήσει τοῦ παρόντος δικαστηρίου, ἀντιστοιχοῦν δὲ πρὸς τὸ 100 ἄρθρον τῆς αὐτῆς δικονομίας, ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία ὁρίζεται τετράμηνος.

Μ. Σ. 28 (1881).

Τῆς πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμίας ὁριζομένης ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς 120 ἡμέρας, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κοινοποιήσεως τῆς κατ' ἔφεσιν ἀποφάσεως (Ἐμπορ. Δικονομ. ἄρθρον 125), τῆς δὲ σχετικῆς ἀποφάσεως κοινοποιηθείσης τῷ ἀντιδίκῳ τῇ 19 Μαΐου ε. ἔ., ἐκπρόθεσμός ἐστιν ἡ ὑποβληθεῖσα αἴτησις ἀναψηλαφήσεως, ἡ τῇ 16 Σ)βρίου ἰ. ἔ. πρωτοκολληθεῖσα. Ἱ. Σ. 140 (1893).

Ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις τυγχάνει οὐχ ἧττον ἀκυρωτέα διότι, παρὰ τὰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ νόμου τὸ πρωτόδικον δικαστήριον παρεδέξατο τὴν ἐν λόγῳ ἀναψηλάφησιν ἐκπρόθεσμον οὖσαν, διότι κατὰ τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν τοῦ τότε ἀναψηλαφῶντος νῦν δ' ἐφεσιβλήτου, ἀναγράφοντος ἐν τῇ ἀναψηλαφήσει αὐτοῦ τῆς 29 Αὐγούστου 1891 ὅτι ἡ καθ' ἧς ἡ ἀναψηλάφησις ἀπόφασις ἐκοινοποιήθη αὐτῷ τῇ 20 Ἀπριλίου ἰ. ἔ., ἤτοι μετὰ 9 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐκπνεύσεως τῆς νομίμου προθεσμίας, καὶ ἐπιδοθεῖσαν κατ' ἀποφάσεως μὴ ὁριστικῆς καὶ ἐπιδεκτικῆς ἐφέσεως (Ἐμπ. Δικ. ἀρ. 122 καὶ 12ə), τὰς ἐνστάσεις δὲ ταύτας καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἤθε-

---

Ἄρθρ. 131ον. — Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμίας, ὁ καταδικασθεὶς δὲν δύναται νὰ ὑποβάλῃ αἴτησιν. Δύναται ὅμως ὁ κατὰ τὴν ἀναψηλάφησιν ἐναγόμενος, ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπόφασις περιέχει διατάξεις εὐνοϊκάς, καίπερ μὴ ὑποβαλὼν ἐγκαίρως αἴτησιν ἀναψηλαφήσεως τῶν ἐν τῇ ἀποφάσει κατ' αὐτοῦ διατεταγμένων, νὰ ζητήσῃ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἀντιδίκου γινομένης διαδικασίας, τὴν ἀναψηλάφησιν τῶν ἐναντίον αὐτοῦ διατάξεων. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 208).

λον προταθῇ ὑπὸ τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀναψηλάφησις, τὸ δικαστήριον ὤφειλεν ἵνα λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ αὐτεπαγγέλτως συνῳδὰ τῷ 37ῳ ἄρθρῳ τοῦ παραρτήματος τῆς αὐτῆς δικονομίας, ὡς οὔσας δημοσίας τάξεως. Μ. Σ. 299 (1896).

§ 4.[1]

Ἡ ἔνστασις τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς αἰτήσεως τῆς ἀναψηλαφήσεως διὰ τὴν μὴ καταβολὴν τοῦ ἐν τῇ δικονομίᾳ ὁριζομένου ποσοῦ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου καλύπτεται μὴ προταθεῖσα ἐγκαίρως. Μ. Σ. 5 (1875).

Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ 133 ἄρθρου τῆς ἐγχωρίου δικονομίας ἐκ τῶν προκαταβληθεισῶν ὑπὸ τοῦ ἀναψηλαφῶντος 15 ὀθωμ. λιρῶν, ἀπορριπτομένης τῆς ἀναψηλαφήσεως, αἱ μὲν 10 ἀνήκουσιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Δικαστηρίου, αἱ δὲ 5 εἰς τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ. Μ. Σ. 22 (1877).

Ὁ ὑποβάλλων αἴτησιν ἀναψηλαφήσεως ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὸ νόμιμον παράβολον μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως τῆς ἀναψηλαφήσεως. Μ. Σ. 65 (1886).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ ἔνστασις ἀπαραδέκτου τῆς ἀναψηλαφήσεως διὰ τὸν λόγον τῆς μὴ ἐγκαίρου δῆθεν καταβολῆς τοῦ παραβόλου, διότι τὸ ἄρθρον 133 δὲν διατάσσει τὴν προκαταβολὴν τοῦ παραβόλου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ἐντὸς τῆς προθεσμίας, ἀλλ' ὅτι ὁ ὑποβάλλων αἴτησιν ἀναψηλαφήσεως ὀφείλει ἵνα προκαταβάλῃ τὸ παράβολον, ὅπερ δικαιοῦται ἵνα πράξῃ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς συζητήσεως, καθ' ἃ ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἄρθρων 125 καὶ 132 συνδυαζομένων, ὅτι ἡ ἀναψηλάφησις ἀπορρίπτεται μόνον ὅταν εἰσαχθῇ ἐκπροθέσμως, ἡ δὲ ὑποσημείωσις τοῦ ἄρθρου 137 δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Πρ. Μ. Σ. 4 Ἰουνίου 1886.

Τὸ Συμβούλιον διασκεψάμενον παρεδέξατο τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀναψηλάφησις, καθόσον ἡ ἀντίδικος Μονή, ὡς μὴ προσβάλλουσα δύο ἀντιφατικὰς ἀποφάσεις, ἀλλὰ δύο ἀποφάσεις, ὅλως διαφόρους πρὸς ἀλλήλας, τὴν μὲν ἐρήμην αὐτῆς ἐκδοθεῖσαν τὴν δὲ κατ' ἀντιμωλίαν τῶν διαδίκων, ὤφειλεν ἵνα προκαταβάλῃ δύο παράβολα, διὰ μὲν τὴν ἐρήμην τὸ ἥμισυ ποσόν, διὰ δὲ τὴν ὁριστικὴν 15 λίρας καὶ ἀπεφήνατο ὅπως ἀπορριπτομένης τῆς ἀναψηλαφήσεως τῆς Μονῆς κατὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, ἐπιτραπῇ αὐτῇ ἵνα συζητήσῃ τὴν ἀναψηλάφησιν τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως. Πρ. Μ. Σ. 11 Ἰουνίου 1886.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος διασκεψαμένη ἐνέκρινεν ἵνα συνῳδὰ τῷ 133 ἄρθρῳ τῆς Ἐμπορ. Δικονομίας διαταχθῇ ἡ ἀναψηλαφῶσα ὅπως καταβάλῃ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας 10 λίρας ὡς πρόστιμον, εἰ καὶ ἡ Α. Θ. Π. διέταξε τὴν ἐπιψήφισιν τῆς αἰτήσεως ἀναψηλαφήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπὶ πιστώσει. Πρ. Ἱ. Σ. 25 Ἰουνίου 1894.

---

1. Ἐμπ. Δικ. Ἄρθρ. 133 καὶ 137.

Ἄρθρ. 133ον. Ὁ ὑποβάλλων αἴτησιν περὶ ἀναψηλαφήσεως, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ δίκης ἀφορώσης εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὀφείλει νὰ προκαταβάλῃ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ δικαστηρίου δέκα μὲν ὀθωμ. λίρας ὡς πρόστιμον, πέντε δὲ λίρας δι' ἀποζημίωσιν τοῦ ἀντιδίκου, μὴ παραβλαπτομένου διὰ τοῦτο τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ζητήσῃ κατόπιν μείζονα ἀποζημίωσιν· ἄλλως ἡ αἴτησις ἀπορρίπτεται· ἀλλ' ἂν ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη ἐρήμην, προκαταβάλλεται τὸ ἥμισυ τῶν δοθέντων ποσῶν. (Παρ. Π. Δ. Ἄρθρ. 210).

Ἄρθρ. 137ον. Ἂν τὸ δικαστήριον ἀπορρίψῃ τὴν περὶ ἀναψηλαφήσεως αἴτησιν καταδικάζει τὸν ὑποβαλόντα ταύτην εἰς τὸ ἀνωτέρω πρόστιμον, εἰς τὴν πρὸς τὸν ἀντίδικον πληρωμὴν τοῦ λόγῳ ἀποζημιώσεως παρακατατεθέντος ἐπίσης ποσοῦ, καὶ ἐν ἀνάγκῃ εἰς ἔτι πλείονα ἀποζημίωσιν. (Παρ. Π. Δ. Ἄρθρ. 213).

§ 5.[1]

Κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου 138 τῆς ὀθωμανικῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, ἐὰν γένηται δεκτὴ ἡ περὶ ἀναψηλαφήσεως αἴτησις ἀκυροῦται ἡ προσβληθεῖσα ἀπόφασις καὶ ἐπανέρχονται οἱ διάδικοι εἰς ἣν πρὸ ταύτης ἦσαν θέσιν.

Μ. Σ. 14 (1875).

Γενομένης δεκτῆς τῆς ἀναψηλαφήσεως ἀκυροῦται καθ' ὁλοκληρίαν ἡ δι' αὐτῆς προσβαλλομένη ἀπόφασις, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἕκαστος τῶν διαδίκων δύναται ἵνα προτείνῃ κατὰ τὴν ἐκ νέου συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ὅσας ἂν ἔχῃ ἐνστάσεις, οἷα ἐστὶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ὑπὸ τοῦ πληρεξουσίου τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου προταθεῖσα ἔνστασις τῆς παθητικῆς νομιμοποιήσεως, δυναμένη ἄλλως

---

1. Ἐμπ. Δικονομ. Ἄρθρ. 135, 136, 138, 139.

Ἄρθρ. 135ον. Ἡ ἀναψηλάφησις δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως. Τὸ δικαστήριον δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἂν ἀκόμη αἰτηθῇ τοῦτο. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 211).

Ἄρθρ. 136. Ἐν τῇ διαδικασίᾳ, τῇ γεννησομένῃ, συνεπείᾳ τῆς περὶ ἀναψηλαφήσεως αἰτήσεως, δὲν συζητοῦνται ἄλλοι λόγοι παρὰ οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 123 καὶ 124 μνημονευόμενοι. (Π. Δ. ἄρθρ. 212).

Ἄρθρ. 137ον. Ἀπ' ἐναντίας ἂν γενῇ δεκτὴ ἡ περὶ ἀναψηλαφήσεως αἴτησις ἀκυροῦται μὲν ἡ προσβληθεῖσα ἀπόφασις, καὶ ἐπανέρχονται οἱ διάδικοι εἰς ἣν πρὸ ταύτης ἦσαν θέσιν, ἀποδίδονται δὲ εἰς τὸν προκαταβαλόντα τὰ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ δικαστηρίου κατατεθειμένα ποσά, ἐπιστρέφονται δὲ καὶ ὅσα εἰσεπράχθησαν παρὰ τοῦ καταδικασθέντος δυνάμει τῆς ῥηθείσης ἀποφάσεως. (Παρ. Πολ. Δικ. Ἄρθρ. 214).

Ἄρθρ. 139ον. Ἂν ἡ παραδεκτὴ γενομένη ἀναψηλάφησις προῆλθεν ἐκ δύο ἀντιφατικῶν ἀποφάσεων, ἐκτελοῦνται καθ' ὁλοκληρίαν αἱ διατάξεις τῆς προηγουμένως ἐκδοθείσης ἀποφάσεως. Ἂν δὲ στηρίζηται ἐπ' ἄλλων λόγων, τὸ αὐτὸ πάλιν δικαστήριον ἐξετάζει ἐκ νέου τὰ ἐπίδικα ἀντικείμενα καὶ ἀποφασίζει ἐπ' αὐτῶν τελεσιδίκως. (Παρ. Πολ. Δικ. Ἄρθρ. 215).

ἵνα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἐξ ἐπαγγέλματος παρὰ τοῦ δικαστηρίου ὡς οὖσα δημοσίας τάξεως, ἤτοι τῆς μὴ ὑπάρξεως παρ' αὐτῷ εἰδικῆς πληρεξουσιότητος ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὴν Μονὴν Σινᾶ, κατ' ἐντολὴν τῆς ὁποίας ἐποίησεν ὁ ἐνάγων ἃς ἀπαιτεῖ δαπάνας.

Ἱ. Σ. 23 (1875).

Ἡ περὶ ἀναψηλαφήσεως αἴτησις οὐδόλως ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δι' αὐτῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως.

Πρ. Μ. Σ. 22 Ἰανουαρίου 1880.

Οὐδεὶς νόμος διαγορεύει ὅτι ἡ εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον ὑποβαλλομένη ἀναψηλάφησις, αἴρει τὴν νομίμως ἐπιδιδομένην ἔφεσιν κατὰ τῆς ἀναψηλαφωμένης ἀποφάσεως.

Πρ. Ἱ. Σ. 5 Ἰουνίου 1893.

Ἡ ἀναψηλαφῶσα δικαιοῦται ἵνα ζητῇ τὴν μεταρρύθμισιν καὶ τροποποίησιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, ἐν ᾧ μέρει θεωρεῖ ἑαυτὴν ἀδικουμένην, ἡ δὲ τοιαύτη αἴτησις ἀναφερομένη εἰς μέρος μόνον τοῦ διασκεπτικοῦ ἀναφέρεται ἅμα εἰς τὴν τροποποίησιν καὶ τοῦ ἀντιστοίχου μέρους τοῦ διατακτικοῦ, τοῦ ἐδραζομένου ἐπὶ τοῦ προσβαλλομένου μέρους τῆς ἀναψηλαφωμένης ἀποφάσεως.

Ἱ. Σ. 190 (1895).

SISWANONO MEGARO

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. 'Εν γένει περὶ ἀποδείξεως.
§ 2. 'Ομολογία.
§ 3. Μάρτυρες.
α'. *Περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις.*
β'. *Μάρτυρες ἀνεπιτήδειοι πρὸς μαρτυρίαν.*
γ'. *Μάρτυρες ἐξαιρετέοι.*
δ'. *Κλήτευσις μαρτύρων.*
ε'. *'Εξέτασις μαρτύρων.*
ς'. *'Εκτίμησις μαρτυριῶν.*
§ 4. "Ορκος.
α'. *Γεγονότα δυνάμενα ν' ἀποδειχθῶσι δι' ὅρκου.*
β'. *"Ορκος κληρικῶν.*
γ'. *"Ορκος δικαστικός.*
δ'. *"Ορκος ἐκτιμητικός.*
ε'. *'Αποτελέσματα δόσεως ἢ μὴ τοῦ ὅρκου.*
ς'. *'Εγκύκλιος περὶ ὅρκου.*
§ 5. "Εγγραφα.

§ 1.[1]

Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς προθεσμίας τῆς ταχθείσης πρὸς προσαγωγὴν ἀποδείξεώς τινος, τὸ ἀποδεικτέον θέμα

1. 'Αντικείμενον ἀποδείξεως δύνανται νὰ γίνωσι μόνον πραγματικὰ περιστατικά, σπουδαίαν ἐπιρροὴν ἀσκοῦντα εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης καὶ ἀμφισβητούμενα· ὅθεν περὶ νομικῶν κανόνων, περὶ παδιδήλων καὶ περὶ γνωστῶν τῷ δικαστηρίῳ ἐκ τῶν ἐγγράφων τῆς δικαζομένης δίκης, ἀπόδειξις δὲν ἐπιτρέπεται· περὶ ἀλλοδαπῶν ὅμως νόμων καὶ περὶ ἐθίμων ἀπόδειξις συγχωρεῖται νὰ διαταχθῇ.

Τὸ ἔθιμον ἀποδεικνύεται δι' ἀποδείξεως τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων καὶ ἐποχῶν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ N. 1 K. 8.53 καὶ N. 3 K. 8.10.

Παδίδηλον καλεῖται πᾶν γεγονὸς τοσοῦτον κοινῶς γνωστόν, ὥστε δὲν ἐπιτρέπεται ἔλλογος ἀμφιβολία περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ.

Κατὰ κανόνα ὁ μὲν ἐνάγων ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τ' ἀναγκαῖα πρὸς

θεωρεῖται ὡς ὡμολογημένον ὑπὸ ἐκείνου τῶν διαδίκων, εἰς ὃν ἐπεβλήθη ἡ ἀπόδειξις. Μ. Σ. 8 (1866).

Κατὰ νόμον ἀπορριπτέα ἡ ἀγωγή, καθόσον τοῦ ἐνάγον-

ὕπαρξιν τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ γεγονότα, 'Αρμ. Α, β', 45, ὁ δ' ἐναγόμενος τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀντιτασσομένων ἐνστάσεων. N. 19 Βασ. (22.1). 'Αλλὰ κατ' ἐξαίρεσιν ὁσάκις ὁ κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον ὀφείλων ν' ἀποδείξῃ ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ νόμιμόν τι τεκμήριον, τὸ βάρος τῆς ἀποδείξεως μετατίθεται εἰς τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ.

Ἡ ἀπόδειξις εἶναι α') κυρία ἀπόδειξις καὶ ἀνταπόδειξις. Κυρία λέγεται ἐκείνη ἣν προσάγει ὁ ὑπόχρεως εἰς ἀπόδειξιν διάδικος, ἀνταπόδειξις δὲ ἡ ἀπόδειξις τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀρνητικῶς τεθειμένου, ἣν προσάγει ὁ ἀντίδικος τοῦ ἀποδεικνύοντος. 'Ανταπόδειξις ἐπιτρέπεται κατὰ πάσης ἀποδείξεως καὶ ἄνευ ἀποφάσεως ἐπιτρεπούσης αὐτὴν ἢ ὁριζούσης τὸ θέμα αὐτῆς, ἐκτὸς ἂν ἡ ἀπόδειξις παράγῃ τεκμήριον juris et de jure ὡς ἡ δικαστικὴ ὁμολογία, ὁ δικαστικὸς ὅρκος (N. 34 § 9 π. 12.2) καὶ ἡ τελεσίδικος ἀπόφασις. 'Αναγκαία ἡ ἀνταπόδειξις δὲν εἶναι, εἰμὴ ἐὰν ὁ ἀποδεικνύων προσήγαγεν ἤδη ἀποδείξεις ἢ ἂν ἕνεκα τεκμηρίου τινὸς ἡ ἀνταπόδειξις λαμβάνῃ χαρακτῆρα κυρίας ἀποδείξεως.

β') τελεία ἢ ἀτελής.

γ') ἔντεχνος ἢ ἄτεχνος.

δ') τακτικὴ καὶ ἔκτακτος. Τακτικὴ εἶναι ἡ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ταχθεῖσαν προθεσμίαν προσαγομένη, ἔκτακτος δὲ ἡ πρὸ αὐτῆς, ὡς ἡ προαπόδειξις καὶ ἡ συντηρητικὴ ἀπόδειξις.

Τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα εἶναι: ὁμολογία, τεκμήρια, αὐτοψία, πραγματογνωμοσύνη, μάρτυρες, ὅρκος καὶ ὑπομνήματα ἤτοι ἔγγραφα καὶ μνημεῖα. Τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα μετὰ τὴν χρῆσιν γίνονται κοινὰ τοῖς διαδίκοις ἀδιάφορον παρά τινος προσήχθησαν, δὲν ἀποκλείουσι δ' ἄλληλα, πολλῶν συνάμα δυνατὸν νὰ γίνῃ χρῆσις.

Πρὸς προσαγωγὴν ἀποδείξεως δέον νὰ προηγηθῇ ἀπόφασις παρεμπίπτουσα διατάττουσα αὐτήν, τὸ ἀποδεικτέον θέμα, τὸν τόπον καὶ τὴν προθεσμίαν τῆς διεξαγωγῆς. Μετὰ τὴν ταχθεῖσαν προθεσμίαν, δὲν ἐπιτρέπεται τῷ ἀποδεικνύοντι νὰ προσαγάγῃ ἀποδείξεις νέας, τῶν ὁποίων ἐγένετο τούτου ἕνεκα ἔκπτωτος.

τος μὴ ἀποδεικνύοντος, ὁ ἐναγόμενος, εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς παράσχῃ, τοὐτέστι μηδὲν ἀποδείξῃ πάντως νικᾷ, Βασιλ. Ν. 17 (7. 18). Μ. Σ. 17 (1869).

Ἀπορριπτέα ἐστὶ κατὰ νόμον ἡ ἀγωγὴ διότι ὁ ἐνάγων οὐδεμίαν προσήγαγεν ἀπόδειξιν τῶν ἀπαιτήσεων αὐτοῦ, δηλώσας ὅτι οὔτε μάρτυρας ἔχει οὔτε ἄλλην ἀπόδειξιν. Μ. Σ. 5 (1878).

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι πασίδηλόν ἐστι τὸ ὅτι ἡ ἐφεσείουσα ἐτέλεσε γάμον κρυφίως πρὸ τῆς ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς διαζεύξεως καὶ ὅτι ἑπομένως ἐπὶ πασιδήλων οὐκ ἐπιβάλλεται ὅρκος, οὐκ ἔστιν ὀρθός, κατὰ συνέπειαν καλῶς ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις ἀπέρριψεν αὐτόν, ἅτε ἀληθοῦς καὶ πραγματικῆς ἀντιφάσεως ὑπαρχούσης μεταξὺ τοῦ κρυφίου γάμου καὶ τοῦ παοιδήλου γεγονότος. Ἱ. Σ. 63 (1887).

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον, ἐπιβαλὸν τῷ μὲν ἐνάγοντι ἀποδείξεις τῆς κατηγορίας αὐτοῦ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου ἀπειλῆς τῆς ζωῆς αὐτοῦ, τῇ δὲ ἐναγομένῃ ἀνταποδείξεις ὅτι τὸ εἰς χεῖρας αὐτῆς πυροβόλον ἦν κενόν, λίαν ἐσφαλμένως κατόπιν ἀνεκάλεσε τὴν περὶ ἀνταποδείξεων ἐκ μέρους τῆς ἐναγομένης ἀπόφασιν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ ἀνταπόδειξις ἐξήρτηται ἐκ τῆς κυρίας ἀποδείξεως, ταύτης δὲ μὴ λαβούσης χώραν πάντη περιττὴ καὶ πλεονάζουσα κατέστη ἡ ἀνταπόδειξις, λίαν δὲ ἐσφαλμένως, διότι ἀφοῦ ἡ ἐναγομένη ὡμολόγησεν ἡ ἰδία ὅτι πράγματι ἐκράτει εἰς χεῖρας αὐτῆς πυροβόλον, ὅτε ἐνεφανίσθη πρὸ αὐτοῦ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, ἰσχυρίσθη δὲ ὅτι τοῦτο ἦν κενὸν καὶ ὅτι ἐποιήσατο αὐτοῦ χρῆσιν πρὸς ἐκφόβησιν ἁπλῶς τοῦ συζύγου αὐτῆς καὶ εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῆς τούτου ἐπεκαλέσατο τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐκεῖ παρισταμένων, καὶ ἀφοῦ ὑπῆρχεν ἀπόλυτος ἀδυναμία τοῦ ἐνάγοντος ὅπως ἀποδείξῃ τὸν

ἑαυτοῦ ἰσχυρισμὸν οὐχὶ δι' ἔλλειψιν μαρτύρων ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν προταθέντων, τὸ πρωτόδικον δικαστήριον πρὸς μόρφωσιν τῆς πεποιθήσεως αὐτοῦ ὤφειλεν ἵνα ἐξετάσῃ καὶ αὐτεπαγγέλτως τοὺς ἐν τῇ εἰρημένῃ σκηνῇ παρευρεθέντας περὶ τοῦ βασίμου ἢ μὴ τῶν ἰσχυρισμῶν τῆς ἐναγομένης, δέον ἑπομένως ὅπως παραπεμφθῇ ἡ προκειμένη ἀπόφασις ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ὅπως μεταρρυθμισθῇ κατὰ τὸ θέμα τοῦτο. Ἱ. Σ. 75 (1888).

Ἄκυρος ἐκτὸς τούτων εἶναι ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις καὶ διότι τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐξήτασε τοὺς μάρτυρας τῆς ἐναγούσης μετὰ τὴν πάροδον τῆς ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας, τῆς ἐπιβληθείσης ὑπ' αὐτοῦ τῇ ἐναγούσῃ μετ' ἀλληλοδιαδόχους ἀναβολὰς εἰς προσαγωγὴν τούτων, ἐνεργῆσαν δ' οὕτω παρεβίασε τὸν στοιχειώδη δικονομικὸν κανόνα καθ' ὃν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας δὲν δύνανται ν' ἀκουσθῶσι μάρτυρες. Ἱ.Σ. 123 (1893).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου, παραδεξαμένου τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἀντιδίκου ἀνεξετάστως· ἐνῷ κατὰ τὸν νόμον ἐκεῖνα τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ δικαιοῦται ὁ δικαστὴς νὰ παραδεχθῇ ὡς ἀληθῆ, ὅσα ἢ συνομολογοῦσιν οἱ διάδικοι ἢ προκύπτουσιν ἐκ τῆς διαταχθείσης παρ' αὐτοῦ ἀποδείξεως, ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, οὔτε ἐκ τῶν πρακτικῶν τοῦ δικαστηρίου οὔτε ἐκ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων τῆς διαδικασίας προκύπτει ὅτι ὁ νῦν ἐφεσείων ὡμολόγησε τὸν ἀνωτέρω ἰσχυρισμόν, ἢ ὅτι ἀπέδειξε τοῦτον ἡ ἀντίδικος παρ' αὐτοῦ ἀμφισβητηθέντα. Ἱ. Σ. 123 (1893).

Κατὰ τὸν νόμον ὁ ἐνάγων βαρεῖται ταῖς ἀποδείξεσι. Ἱ. Σ. 162 (1895).

§ 2.[1]

Πᾶσα ὁμολογία τῶν διαδίκων ἐστὶν ἀδιαίρετος καὶ ἑπομένως δέον ἵνα αὕτη ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς καὶ ἀδιαιρέτως γίγνηται παραδεκτὴ ἢ ἀποκρούηται. Μ. Σ. 81 (1865).

Ἐπὶ ἐγγράφου ὁμολογίας τοῦ ὀφειλέτου ἐν τῷ καταστίχῳ ἡ ἄρνησις αὐτοῦ οὐ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Μ.Σ. 89 (1862).

Ἡ ἐξώδικος ὁμολογία τῶν συζύγων δὲν ἀρκεῖ μόνη πρὸς

---

1. Ὁμολογία εἶναι ἡ ἀναγνώρισις γεγονότος τινός, ὅπερ παράγει ἔννομον συνέπειαν ἐπιζήμιον τῷ ὁμολογοῦντι. Διακρίνεται δὲ κατὰ τὸ ἄρθρ. 69 Πολ. Δικ. εἰς δικαστικὴν καὶ ἐξώδικον, γιγνομένη ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου.

Ἵνα ἡ δικαστικὴ ὁμολογία ἔχῃ κῦρος ἀπαιτεῖται :

α') ἵνα ὁ ὁμολογῶν ἦναι ἱκανὸς πρὸς διάθεσιν τῶν ἑαυτοῦ,

β') ἵνα τὸ ὁμολογούμενον πρᾶγμα ἦναι δυνατὸν φυσικῶς καὶ νομικῶς καὶ μὴ ἐξηρτημένον ἀπὸ τῆς ἰδιωτικῆς αὐτοβουλίας, Ν. 14 Βασ. (43.4). Ὅθεν ἐπὶ συζυγικῶν διαφορῶν ἀνίσχυροί εἰσιν αἱ ὁμολογίαι, ἐσφαλμένη δ' εἶναι ἡ ἄνω ὑπ' ἀριθμ. 94 (1891) ἀπόφασις τῆς Ι. Σ,

γ') προσήκουσα δήλωσις τῆς ὁμολογίας καὶ σπουδαιότης καὶ ἐλευθερία περὶ τὴν κατάθεσιν αὐτῆς.

Ἡ δ' ἐξώδικος ὁμολογία ὅπως ἔχῃ κῦρος δέον ἵνα ἀποδειχθῇ καὶ γίνῃ παρ' αὐτοῦ τοῦ διαδίκου καὶ οὐχὶ τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ.

Ἡ δικαστικὴ ὁμολογία ἀνακαλεῖται μόνον ἐὰν ἐγένετο ἐκ πλάνης περὶ πραγματικὰ γεγονότα, Ν. 2 Βασ. (42.4) καὶ 11 § 8 Βασ. (42.4), ἡ δ' ἐξώδικος πάντοτε μὲν πρὶν γίνῃ ἀποδεκτὴ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, μετὰ δὲ τὴν ἀποδοχὴν μόνον ἐὰν προῆλθεν ἐκ πλάνης περὶ τὰ πράγματα. Ἐὰν ἡ ὁμολογία περιέχῃ ὁλοσχερῆ ἀποδοχὴν τῆς ἀγωγῆς ἡ δίκη περατοῦται· ἐὰν δὲ προτείνωνται συνάμα καὶ ἐνστάσεις, ἡ ὁμολογία ἀποτελεῖ τελείαν ἀπόδειξιν κατὰ τοῦ ὁμολογοῦντος, ὑποχρεουμένου κατὰ τὸ ὀθωμανικὸν δίκαιον εἰς ἀπόδειξιν τῶν ἐνστάσεων αὐτοῦ, ὡς ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγήν, ἀπαιτῶν τόσα γρόσια προερχόμενα ἐκ δανείου καὶ ὁ ἐναγόμενος εἴπῃ, σοὶ ἐπλήρωσα αὐτά, ὀφείλει οὗτος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἔνστασιν αὐτοῦ διὰ παντὸς μέσου.

ἀπόδειξιν. Κατὰ δὲ τὸν νόμον οὐδεὶς εὐχερῶς πιστεύεται ὅταν ποιήσῃ ὁμολογίαν τινὰ καθ' ἑαυτοῦ (Ἀρμ. Α. δ', 25).

Ἱ. Σ. 83 (1889).

Δεκτή ἐστιν ἡ περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴ τῆς αἰτούσης ἀποδειξάσης τὸ ἀντικείμενον τῆς αἰτήσεως αὐτῆς διά τε τῆς ἐνόρκου καταθέσεως ἑνὸς μάρτυρος καὶ διὰ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἰδίου συζύγου αὐτῆς, ῥητῶς περιεχομένης ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ, ἣν κατέθηκεν ἡ ῥηθεῖσα καὶ ἐν ᾗ ὁμολογεῖ οὗτος τὰς ἀθεμίτους σχέσεις, ἃς διετήρει μετ' ἄλλης γυναικός, μολονότι δὲ κατὰ τὸν νόμον ἑνὸς μαρτυρία οὐκ ἔστι δεκτὴ ἐν οἱᾳδήποτε δίκῃ, οὐχ ἧττον ὅμως τὴν ἔλλειψιν ἑτέρων μαρτύρων, πηγάζουσαν οὐχὶ ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως τοιούτων, ἀλλὰ διότι δὲν ἐπετράπη τῇ αἰτούσῃ ἵνα προσαγάγῃ οὓς εἶχε μάρτυρας, ὡς ἀνήκοντας εἰς ξένα δόγματα καὶ ἀποκλειομένους κατὰ νόμον τῆς μαρτυρίας, ὡς ἐγνώσθη ἐκ τῆς συζητήσεως τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ἀναπληροῖ αὐτὴ ἡ ὁμολογία τοῦ ἀντιδίκου συζύγου αὐτῆς

Ἱ. Σ. 94 (1891).

§ 3.

α'. Περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπιτρέπεται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις.[1]

Ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις τότε μόνον εἶναι παραδεκτή, ὅταν ὁ ζητῶν αὐτὴν ἔχῃ εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἀρχὴν ἔγγραφον ἀποδείξεως, ἢ εὑρίσκηται εἰς περίστασιν, καθ' ἣν ἦτο ἀπο-

---

1 Μάρτυρες λέγονται τρίτα πρόσωπα ἐκτὸς τῶν διαδίκων καὶ τοῦ δικαστοῦ, τὰ ὁποῖα καταθέτουσιν ἐπὶ δικαστηρίου ὅ,τι ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γνωρίζουσι περὶ τῶν ἀποδεικτέων περιστατικῶν.

Πᾶς ἄνθρωπος ἄνευ διακρίσεως φύλου ἢ βαθμοῦ ὀφείλει νὰ μαρτυρῇ ἐπὶ δικαστηρίου προσκαλούμενος.

δεδειγμένως ἀδύνατον ἵνα προμηθευθῇ ἔγγραφον ἀπόδειξιν. Μ. Σ. 36 (1862), 108 (1863)

Ἐσφαλμένως ἰσχυρίζεται ὁ ἐκκαλῶν ὅτι τὸ πρωτόδικον δικαστήριον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν ἐπὶ προικὸς ὑπερβαινούσης τὸ ποσὸν τῶν 50 λιρῶν, διότι αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τοῦ δικαίου καὶ ἡ σχετικὴ διάταξις τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἣν ἐπικαλεῖται οὗτος, ἀφορῶσιν ἑτέρας συναλλαγὰς καὶ οὐχὶ τὴν προῖκα, ἥτις κατὰ τὸν νόμον καὶ ἀγράφως δύναται νὰ ἐπιδοθῇ (Ἀρμ. Δ. ι', 14) ἐν περιπτώσει δὲ τοιαύτῃ δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἡ ἐπίδοσις ἢ διὰ μαρτύρων. Μ. Σ. 34 (1885)

Προκειμένου περὶ διαφόρων πληρωμῶν πατρὸς πρὸς θυγατέρα, ὁ πατὴρ δὲν εἶναι δυνατὸν ἵνα λαμβάνῃ ἀποδείξεις παρ' αὐτῆς, ἐπιτρεπτέα ἑπομένως ἐστὶν ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις. Πρ. Μ. Σ. 19 Φεβρουαρίου 1892.

Αἱ περιοριστικαὶ διατάξεις τῶν ἄρθρων 80 καὶ 81 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, καθ' ἃ δὲν ἐπιτρέπεται μαρτυρικὴ ἀπόδειξις ἐπὶ ἀπαιτήσεων ὑπερβαινουσῶν τὰς 5000 γροσίων, δὲν ἰσχύουσιν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Δικαστηρίοις, ἅτινα δικάζοντα ὑλικὰς ἀπαιτήσεις, δυναμένας καὶ ἀγράφως νὰ παραχθῶσιν, ὡς περὶ προικός, μνήστρων κλπ. ἐφαρμόζουσι τὸ ῥωμ. δίκαιον, καθ' ὃ «ἐν ταῖς γυμναζομέναις δίκαις τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύναμιν ἥτε πίστις τῶν συμβολαίων καὶ αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων· εἰ δὲ δημόσιά εἰσιν ὑπομνήματα προτιμῶνται τῆς τῶν μαρτύρων φωνῆς». Ν. 74 Βασ. (22,1). Νεαρ. 73 κεφ. γ' Ἰουστινιανοῦ.

Ὥστε κατὰ κανόνα παρ' ἡμῖν ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις εἶναι ἐπιτετραμμένη.

Κατὰ τὸ βυζαντινὸν καὶ κανονικὸν δίκαιον εἷς μάρτυς θεωρεῖται ἀνεπαρκής, ἀλλὰ δύο πάντοτε ἀρκοῦσιν ἐκτὸς ἐλαχίστων περιπτώσεων. Ν. 11 Βασ. 21.1. Δευτερονομίου κεφ. ΙΘ'.15, «ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα».

β'. Μάρτυρες ἀνεπιτήδειοι πρὸς μαρτυρίαν.[1]

Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ προσκαλεῖσθαι καὶ μαρτυρεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων μάλιστα τῶν πολιτικῶν, ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἀπαγορευτικὴ τοῦ τιθέναι τὰς ὑπογραφὰς αὐτῶν ὡς μαρτύρων, πλὴν ἐκτάκτων περιστάσεων καὶ ἀνάγκης, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχουσι τυχὸν ἕτερα πρόσωπα ἵνα μαρτυρήσωσι, μηδὲ διδόναι ἐγγυήσεις. Πρ. Ἱ. Σ. 8 Ἰουλίου 1885.

Ἐν προικοσυμφώνοις καὶ διαθήκαις δύνανται ἵνα ὑπογράφωσιν οἱ ἱερεῖς, καθόσον πρῶτον δὲν πρόκειται ἐν αὐτοῖς περὶ ἐγγυήσεως καὶ δεύτερον τὰ ἔγγραφα ταῦτά εἰσι καθαρῶς ἐκκλησιαστικῆς φύσεως.

Πρ. Ἱ. Σ. 24 8βρίου 1885.

---

1. Μάρτυρες ἀνεπιτήδειοι πρὸς μαρτυρίαν καὶ ἀνεξετάστως ἀποβαλλόμενοι αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου εἶναι οἱ ἑξῆς:

α') οἱ ἐστερημένοι τοῦ πρὸς ἀντίληψιν τοῦ ἀποδεικτέου γεγονότος ἀναγκαιοῦντος αἰσθητηρίου, ὡς τυφλοὶ καὶ κωφοὶ εἰς βεβαίωσιν ἀντικειμένων ὁρατῶν καὶ ἀκουστῶν,

β') οἱ παράφρονες καὶ οἱ ἄκρως μεθυσκόμενοι,

γ') οἱ κληρικοὶ ὡς πρὸς τὰ περιελθόντα εἰς γνῶσιν αὐτῶν γεγονότα διὰ τῆς ἐξομολογήσεως· τοῖς κληρικοῖς κατὰ τὴν ἀπὸ 10 Σεπτεμβρίου 1885 Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιον ἀπαγορεύεται ἵνα ὑπογράφωσιν ὡς μάρτυρες εἰς ἔγγραφα ἕτερα ἢ διαθῆκαι καὶ προικοσύμφωνα,

δ') οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 20 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἐὰν πρόκηται νὰ μαρτυρήσωσι περὶ πράγματος ἐγκληματικοῦ καὶ οἱ μὴ τὸ 18 ἐὰν ἡ μαρτυρία αὐτῶν ἀφορᾷ πρᾶγμα χρηματικόν, Ἀρμ. Α. ς'. 50.

ε') οἱ ἐσπιλωμένης ὑπολήψεως, οἱ καταδικασθέντες ὡς συκοφάνται ἢ μοιχοὶ ἢ κλέπται ἢ αὐτουργοὶ ἄλλου ἀδικήματος καὶ οἱ παντελῶς πένητες ἔτι δὲ καὶ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ὅμως δύνανται νὰ μαρτυρήσωσιν ὅπου ἐμποδίζεται ἡ τῶν ἀνδρῶν παρουσία, Ἀρμ. Α. στ', 9,42, καὶ 43.

στ') οἱ ἑτερόδοξοι τ. ἔ. πάντες οἱ μὴ ὀρθόδοξοι, Ἀρμ. Α. ς'. 10.

Ἡ παραδοχὴ μαρτύρων ἐσπιλωμένων ἀντιβαίνει εἰς ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου, διαγορεύοντος ὅτι ἐπὶ τῶν μαρτύρων ζητεῖται ἡ ἀξία καὶ ἡ πίστις καὶ τὰ ἤθη καὶ ἡ στερρότης καὶ ἀλλαχοῦ ὅτι ἐπὶ ἑκάστου μάρτυρος ὀφείλει ζητεῖσθαι πότερος τίμιος καὶ ἄμεμπτός ἐστιν ἢ ἄτιμος καὶ ἐπίψογος. Ἱ. Σ. 61 (1887).

Οὐχὶ καλῶς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἐθεώρησε παραδεκτοὺς μάρτυρας ἐσπιλωμένους ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὑπῆρχεν ἀδυναμία εὑρέσεως ἄλλων μὴ ἐσπιλωμένων, καθόσον πρῶτον μὲν τὸ πρᾶγμα οὐκ ἔστι τοιοῦτον ὥστε δέξασθαι μαρτυροῦντα κυνηγὸν ἢ τοὺς ὁμοίους αὐτῷ (προκειμένου περὶ διαζυγίου), δεύτερον δὲ καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ κυνηγοῦ καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ, ἐν τῇ ἐκτάκτῳ περιστάσει καθ' ἣν γίνεται οὗτος δεκτὸς εἰς μαρτυρίαν, λαμβάνεται μετὰ προηγουμένην βάσανον, ὡς λέγει ὁ νόμος, τοῦθ' ὅπερ δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν νῦν, ἄλλως τε οἱ ὑπηρέται τῶν χαμαιτυπείων εἰσὶ πρόσωπα πολλῷ μᾶλλον ἐσπιλωμένα πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀποκλειομένων. Ἱ. Σ. 61 (1887).

Οὐκ ὀρθῶς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον στηρίζει τὴν παραδοχὴν ἐσπιλωμένων μαρτύρων καὶ ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ περὶ τούτου ἔνστασις δὲν προὐτάθη ἐν καιρῷ τῷ δέοντι ὑπὸ τῆς ἀντιδίκου, καθόσον κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον τὰ περὶ παραδοχῆς ἢ μὴ τοιούτων μαρτύρων διακρίνει ὁ δικαστής, ἑπομένως τὸ δικαστήριον αὐτεπαγγέλτως ἔδει ἵνα ἀπορρίψῃ τοὺς τοιούτους μάρτυρας. Ἱ. Σ. 61 (1887).

Κατὰ τὸν νόμον αἱ μαρτυρίαι τῶν γυναικῶν δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν (Ἀρμ. Α΄, ΣΤ΄, 9.).

Πρ. Ἱ. Σ. Ἰουνίου 17 1876.

Οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ δικηγόροι δὲν δύνανται νὰ προσκληθῶσιν ὡς μάρτυρες ἐπὶ πραγμάτων, ὧν λαμβάνουσι γνῶσιν ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν.

Πρ. Μ. Σ. 4 Μαρτίου 1892.

γ΄. Μάρτυρες ἐξαιρετέοι.[1]

Κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν νομοθεσίαν παρεκτὸς ἀτόμων τινῶν τῆς μαρτυρίας ἀποκλεισμένων, οἷοι ἀπολύτως μὲν οἱ ἀνιόντες ὑπὲρ κατιόντων καὶ τἀνάπαλιν (Ἀρμεν. Α. Σ' 35), ἀναφορικῶς δέ, οἷον ὁ ἄνηβος, ὁ ἀφῆλιξ, ὁ ὑπεξούσιος (υἱός, δοῦλος, ὑπηρέτης), ὁ κωφός, ὁ ἄλαλος, ὁ ἄσωτος, ὁ πτωχός, ὁ συνεταῖρος, ἐνόσῳ τοιοῦτοι διατελοῦσι (αὐτόθι κεφ. 32—54), πᾶσαι αἱ λοιπαὶ κατὰ τοῦ προταθέντος καὶ ἀκροασθέντος μάρτυρος ὑποψίαν μεροληψίας παράγουσαι αἰτίαι, ἀφίνονται μετὰ τὴν ἀπόδειξιν εἰς τὴν ἐν συνειδήσει κρίσιν

---

1. Κατ' αἴτησιν τῶν διαδίκων ἀποβάλλονται τῆς μαρτυρίας:

α΄) οἱ συμφέρον τι ἔχοντες ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης, ἤτοι ὅσοι ἔλαβον ἀμοιβὴν ἢ ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς ἐπὶ τῷ μαρτυρῆσαι ἢ προσδοκῶσιν ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης ἢ τῆς μαρτυρίας αὐτῶν ἄμεσον καὶ βεβαίαν ὠφέλειαν ἢ βλάβην Ν. 3 § 5 Βασ. (21. 1).

β΄) οἱ ἐχεμυθίαν ὀφείλοντες ἕνεκα τῆς πρός τινα τῶν διαδίκων σχέσεως αὐτῶν ὡς δικηγόροι, ἰατροὶ κτλ. οἵτινες ὅμως δύνανται νὰ ἐξετασθῶσι καλούμενοι ὡς μάρτυρες ὑπὸ τῶν πελατῶν αὐτῶν Ν. 24. Βασ. (21. 1).

γ΄) συγγενεῖς τινες τοῦ ἀποδεικνύοντος, «οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες κατ' ἀλλήλων οὔτε βουλόμενοι δύνανται μαρτυρῆσαι» (Ἀρμ. Α. Σ'. 35.) καὶ «ἄκων οὐδεὶς μαρτυρεῖ ἐπὶ ἐγκληματικῷ δικαστηρίῳ κατὰ τοῦ ἰδίου πενθεροῦ ἢ γαμβροῦ ἢ προγόνου ἢ πατρῳοῦ ἢ ἀνεψιοῦ ἢ ἀνεψιᾶς ἢ τῶν ἐξ αὐτῶν τεχθέντων ἢ τῶν ἐγγυτέρου βαθμοῦ ὄντων» Ν. 4. Βασ. (21. 1.) προσέτι δὲ καὶ οἱ σύζυγοι κατ' ἀλλήλων.

δ΄) οἱ διατελοῦντες ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀποδεικνύοντος ἢ ἰδιαζόντως ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτώμενοι, Ν. 6. Βασ. (21. 1.), ὡς ὑπάλληλοι, ὑπηρέται κλπ.

καὶ παραδοχὴν ἢ μὴ τοῦ δικαστοῦ, πρὸς ὃν ὡς κανὼν ὑποδείκνυται μόνον τὸ νὰ ἔχῃ ὁ μάρτυς χαρακτῆρα ἀξιόπιστον, ἦθη χρηστὰ καὶ γνώμης καὶ λόγων στερρότητα καὶ νὰ ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἀποκρίσεις πιθανῶς καὶ σύμφωνα πρὸς τὴν φύσιν τῆς ὑποθέσεως. Μ. Σ. 103 (1863).

Ἀπορριπτέα ἐστὶν ἡ περὶ ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου, οὐ μόνον ὡς ἐπ' οὐδενὸς λόγου νομίμου στηριζομένη, ἅτε τοῦ νόμου μὴ ἀπαγορεύοντος τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐκ πλαγίου καὶ ἄλλων ἀπωτέρων συγγενῶν οἵοι τυγχάνουσιν οἱ ῥηθέντες, ἀλλὰ καὶ ὡς καλυπτομένη ἤδη μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν καὶ μετὰ τὴν πρὸ αὐτῆς γενομένην ὑπ' αὐτῶν ὁρκοδοσίαν τῇ αἰτήσει τοῦ ἰδίου.

Μ. Σ. 19 (1875).

Ἐσφαλμένως τὸ πρωτόδικον δικαστήριον ἑρμηνεῦον τὰς περὶ μαρτύρων σχετικὰς διατάξεις τοῦ νόμου ἠρνήθη ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἐγγράφῳ προσυπογεγραμμένων μαρτύρων λόγῳ συγγενείας, διότι ὡς λίαν ὀρθῶς ἰσχυρίσθη ὁ ἐφεσείων ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, οἱ μὲν γονεῖς τῆς ἐφεσιβλήτου ἔμελλον ἵνα προσκληθῶσιν οὐχὶ ὅπως ἐξενέγκωσι μαρτυρίαν κατὰ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα δηλώσωσι κυρίως ἐὰν ἡ ἐν τῷ ῥηθέντι ἐγγράφῳ ὑπογραφὴ τοῦ ἑνὸς καὶ ἡ σταυροσημείωσις τῆς ἑτέρας ὑπάρχωσι τεθειμέναι ὑπ' αὐτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ μάρτυρες βεβαιώσωσιν ἐπίσης εἴγε ἔλαβον γνῶσιν τῆς λύσεως τῆς μνηστείας ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ ὑπέγραψαν ἐν τῷ διαληφθέντι ἐγγράφῳ καθόσον μάλιστα τὸ θέμα τοῦτο δὲν δύναται ἵνα ἀποδειχθῇ ἄλλως. Ἰ. Σ. 79 (1880).

Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου ἐξαίρεσις τῶν προταθέντων μαρτύρων τῶν μὲν ὡς ἀλλοδόξων τοῦ δὲ ὡς ἀνηλίκου βασίζεται ἐπὶ τῆς σταθερᾶς νομολογίας, ἣν ἐξακολουθεῖ

τοῦτο κυροῦν ἐν ὁμοίαις περιπτώσεσι. Ἰ.Σ. 75 (1888).

Ἡ ἐξαίρεσις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος μάρτυρος δὲν εἶναι παραδεκτὴ διότι αὕτη εἶναι συγγενὴς τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων. Πρ. Μ. Σ. 13 Μαΐου 1892.

Ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ προτεινομένη ἐξαίρεσις τῶν τεσσάρων κληρικῶν μαρτύρων ὡς ἐχόντων δῆθεν συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης, διότι οὐ μόνον οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ὡς κληρικὰ πρόσωπα θὰ εἴπωσι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδὲν ἄμεσον συμφέρον ἔχουσιν ἐκ τῆς δίκης, ἂν δὲ ὁ Ἅγιος Τάφος, οὗτινος μέλη εἰσὶν οἱ εἰρημένοι κληρικοί, ὧν κυρίως διὰ τοῦτο ζητεῖται ἡ ἐξαίρεσις, ἤθελεν ἔχει συμφέρον εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης, (διότι αὐτῷ ὡς κληρονόμῳ συμφέρει νὰ μὴ ἐλαττωθῇ ἡ περιουσία τοῦ ἀποβιώσαντος, περὶ οὗ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν θέμα),οὗτοι ἔχουσι πρὸς αὐτὸν ὑποχρέωσιν μόνον ὡς πρὸς πρόσωπον ἠθικὸν καὶ δὲν κληρονομοῦσιν αὐτὸν ἀλλὰ οὗτος κληρονομεῖ αὐτούς.

Πρ. Μ. Σ. 13 Μαΐου 1893.

δ') Κλήτευσις μαρτύρων.[1]

Ἐὰν οἱ δηλωθέντες μάρτυρες ἀρνῶνται νὰ προσέλθωσιν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου, τοῦτο δύναται νὰ κλητεύσῃ αὐτούς. Πρ. Μ. Σ. 31 Ἰουλίου 1891.

---

1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 83 τῆς πολιτ. δικονομίας ὁ ὑποχρεωθεὶς ν' ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων ὀφείλει ἵνα δηλώσῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τῶν ἐξεταστέων μαρτύρων καὶ τὴν ἡμέραν τῆς προσαγωγῆς αὐτῶν. Τὸ δὲ δικαστήριον μετὰ τὴν δήλωσιν ταύτην ὁρίζει τὴν ἡμέραν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐντὸς 3—15 ἡμερῶν, ἐὰν οἱ μάρτυρες κατοικῶσιν ἐν τῇ πόλει, κωμοπόλει ἢ τῷ χωρίῳ ἔνθα

ε') Ἐξέτασις μαρτύρων.[1]

Αἱ καταθέσεις μαρτύρων γενόμεναι ἐνώπιον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, εἴτε προσώπων ἱερατικῶν ἐντεταλμένων ὑπ' αὐτῆς ἵνα ἐνεργήσωσι τοιαύτας, πλῆρες τὸ κῦρος καὶ τὸ ἀξιόπιστον παρέχουσι κατὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, ἀπορριπτέα ἑπομένως ἡ ἔνστασις ἀκυρότητος τῆς ἐναγομένης ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οἱ μάρτυρες δὲν ὑπεβλήθησαν εἰς ὅρκον προηγουμένως περὶ τῆς ἀληθείας τῶν καταθέσεων αὐτῶν. Μ. Σ. 24 (1868).

Τὸ Συμβούλιον τοῦτο οὐκ εἴωθεν ἵνα ὁρκίζῃ τοὺς μάρτυρας, ἀλλὰ λαμβάνει τὰς καταθέσεις αὐτῶν, ἀφοῦ μετὰ προη-

---

ἑδρεύει τὸ δικαστήριον, ἄλλως δ' ὁρίζει προθεσμίαν ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως τῆς κατοικίας αὐτῶν.

Οἱ μάρτυρες δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ προσέλθωσιν ἐνώπιον τῶν Πολιτικῶν ἢ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων προσκαλούμενοιπρὸς μαρτυρίαν, οὐδενὸς νόμου ὑποχρεοῦντος αὐτοὺς πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ κλητεύονται ἁπλῶς, ἀκούονται δὲ συνήθως μετὰ τὴν δόσιν ὅρκου.

1. Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ἡμέραν, οὗτοι παρουσιάζονται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ ἐξετάζει ἐὰν ἦναι ἐκ τῶν δηλωθέντων καὶ τὰς τυχὸν γενομένας ἐνστάσεις περὶ ἐξαιρέσεως αὐτῶν, αἵτινες εἶναι ἀπαράδεκτοι μετὰ τὴν δόσιν τοῦ ὅρκου· εἶτα ὁρκιζόμενοι ἐξετάζονται ἕκαστος κατ' ἰδίαν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διαδίκων, σημειοῦνται δ' αἱ καταθέσεις αὐτῶν ἐν περιλήψει ἢ κατὰ γράμμα ὑπὸ τοῦ γραμματέως· τοὺς μὴ προσελθόντας ἕνεκα δεδικαιολογημένης αἰτίας, τὸ δικαστήριον ἐξετάζει βραδύτερον καθ' ὁρισθησομένην ἡμέραν.

Κατὰ τὰς διατάξεις ἐν τούτοις τῆς τε ἐμπορικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς δικονομίας καὶ τὴν νομολογίαν τῶν ὀθωμανικῶν δικαστηρίων ἐπὶ ἀστικῶν ὑποθέσεων οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἀνωμοτί, μετὰ προηγουμένην πιστοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς, πολιτικῆς ἢ κοινοτικῆς αὐτῶν ἀρχῆς περὶ τῆς τιμιότητος καὶ ἀξιοπιστίας αὐτῶν·

γουμένην ἀκριβῆ ἔρευναν βασισθῇ εἰς τὸ ἀξιόπιστον αὐτῶν.

Μ. Σ. 8,17 (1872).

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς μάρτυρας ἡ Ἐκκλησία ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς τὸν ἀνέκαθεν παρ' αὐτῇ ἐν χρήσει ὄντα ὅρκον, ὅτι δηλ. μαρτυροῦσιν ἐν συνειδήσει καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 30 Σ)βρίου 1876.

Κατὰ τὸν νόμον οἱ μάρτυρες δέον ἵνα ὀμνύωσι πρὶν ἢ μαρτυρήσωσι (Ἀρμ. Α. στ', 21), τούτου δὲ μὴ γενομένου αἱ καταθέσεις αὐτῶν εἰσιν ὅλως ἀνίσχυροι καὶ ἀπαράδεκτοι.

Ἱ. Σ. 90 (1889).

Τὸ Συμβούλιον πρὸς ἐξέτασιν τοῦ εἰρημένου Πατριάρχου καὶ Ἀρχιμανδρίτου, διαμενόντων ἐν Χάλκῃ, διώρισεν ἐπι-

---

μόνον δέ, ἐὰν ὁ ἀντίδικος τοῦ ἀποδεικνύοντος ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ὁρκοδοσίαν τοῦ μάρτυρος, τὰ δικαστήρια διατάσσουσιν αὐτήν. Οὐχὶ ὀρθῶς ἄρα τὰ Ἐκκλ. Δικαστήρια, παρ' οἷς ἰσχύει ἡ ὀθωμανικὴ δικονομία, ὑποβάλλουσι καὶ αὐτεπαγγέλτως τοὺς μάρτυρας εἰς ὁρκωμοσίαν, καθόσον μάλιστα καὶ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ διατάξεις καὶ διάφοροι ἐγκύκλιοι πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ ἀπαγορεύουσι παντελῶς τὸν ὅρκον, ὅρα κατωτέρω § 4, ς'.

Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου ἐξετάζονται μάρτυρές τινες, ὡς ἀσθενεῖς, γυναῖκες καὶ ἀνώτεροι κληρικοί, διορίζεται δὲ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου εἰσηγητής, ὅστις μεταβαίνει παρ' αὐτοῖς μετὰ τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως καὶ ὑποβάλλει αὐτοὺς εἰς ἐξέτασιν γράφων τὰς καταθέσεις, ἃς καὶ ὑπογράφουσιν οὗτοι.

Ἐὰν δ' οἱ μάρτυρες κατοικῶσιν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑτέρου δικαστηρίου δύναται τὸ διατάξαν τὰς ἀποδείξεις δικαστήριον δι' ἐντολῆς ἢ παρακλήσεως ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων εἰς τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας αὐτῶν.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων, ἐὰν μὲν ἡ ἀπόδειξις διεξήχθη ἐπ' ἀκροατηρίου, τὸ δικαστήριον προβαίνει ἀμέσως εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἐὰν δὲ διεξήχθη ἐκτὸς αὐτοῦ βραδύτερον καθ' ὁρισθησομένην δικάσιμον.

τροπὴν συγκειμένην ὑπὸ ἑνὸς τῶν ἀρχιερατικῶν αὐτοῦ μελῶν καὶ τοῦ Α΄ γραμματέως αὐτοῦ, ἵνα κατὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς ὁρισθησομένην ἡμέραν μεταβῇ εἰς Χάλκην καί, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν καὶ τοῦ ἕλληνος διερμηνέως, λάβῃ τὰς μαρτυρίας αὐτῶν, μετὰ τὴν ἐν τῇ ἀρχιερατικῇ καὶ ἱερατικῇ αὐτῶν συνειδήσει διαβεβαίωσιν ὅτι θέλουσιν εἴπῃ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τοῦ ὡρισμένου θέματος.

Πρ. Μ. Σ. 13 Μαΐου 1892.

Τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων προηγεῖται ἡ συζήτησις τῆς ἐξαιρέσεως ἢ μὴ αὐτῶν.

Πρ. Μ. Σ. 29 Ἀπριλίου καὶ 13 Μαΐου 1892.

Κατὰ τὸν νόμον ἡ ἐξέτασις μαρτύρων διαθήκης γίνεται ἐνόρκως (Ἀρμ. Α, στ΄, 21). Μ. Σ. 180 (1892).

Τὰ ἐναντίον τῶν μαρτύρων ὡς ἀναξιοπίστων διατυπούμενα δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, ὡς καλυφθέντα κατὰ τὴν ἐν τῷ πρωτοδίκῳ δικαστηρίῳ συζήτησιν, καθ' ἣν ἐξονομασθέντων τῶν μαρτύρων, ἡ τότε ἐναγομένη νῦν δ' ἐφεσείουσα ἦν παροῦσα καὶ ἠδύνατο τότε ἵνα διατυπώσῃ τὰς ἐναντίον τῶν μαρτύρων ἐνστάσεις αὐτῆς.

Ἱ. Σ. 111 (1892).

Ἀπαράδεκτός ἐστιν ἡ μαρτυρία τοῦ δευτέρου μάρτυρος, ὡς μὴ ἀναφερομένη αὐτολεξεὶ ἢ τοὐλάχιστον κατ' ἔννοιαν, ὡς ῥητῶς ἀπαιτεῖ ὁ νόμος ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς μαρτυρίας ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει (πολ. δικ. ἄρθρον 88), οὐδόλως δὲ δύναται νὰ ὑποτεθῇ ἡ μαρτυρία αὕτη ταὐτόσημος τῆς πρώτης μαρτυρίας διὰ τῆς ἐν τῇ πρωτοδίκῳ ἀποφάσει ἀορίστου φράσεως «τοῦτ' αὐτὸ δὲ περίπου κατέθηκεν ἐνόρκως καὶ ὁ μάρτυς Χ. Ι.», καθόσον, διὰ συγκρίσεως ἀφηρημένων καὶ ἐξ ἀναλογίας λαμβανομένων, οὐδὲν δικαστήριον δικαιοῦται νὰ δημιουργῇ μαρτυρικὰς καταθέσεις καὶ ἐννοίας τούτων, ἄκυρος ἑπομένως τυγχάνει ἡ ἐπὶ τῆς τοιαύτης μαρτυρίας στηριχθεῖσα πρωτόδικος ἀπόφασις.

Ἱ. Σ. 122 (1893).

ϛ΄) Ἐκτίμησις μαρτυριῶν.[1]

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὑπάρχει ἀσυμφωνία μεταξὺ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων, μείζονος προτιμήσεως ἄξιαί εἰσι κατὰ νόμον (Ἀρμεν. Α. ϛ΄. 24) αἱ τῶν ξένων ὅλως πρὸς τοὺς διαδίκους. Μ. Σ. 6 (1877).

Τὸ ἐφετεῖον Ἰωαννίνων μὴ λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς μαρτυρίας μαρτύρων καταθεσάντων ἐνόρκως καὶ καθ' ὧν οὐδεὶς προὐτάθη νόμιμος λόγος ἐξαιρέσεως παρεβίασε τὸν νόμον, ἀναιρετέα ἑπομένως ἐστὶν ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ.

Ἱ. Σ. 65 (1887).

Τὸ πρωτόδικον δικαστήριον, ἐναντίον πρὸς τὸν κείμενον νόμον, παρεδέξατο τὰς μαρτυρίας προσώπων, ἅτινα κατέθηκαν γεγονότα ἀντιφάσκοντα πρὸς τὰς προηγουμένας αὐτῶν πιστοποιήσεις, διότι «οὐκ ἀκούονται οἱ ἐναν-

---

1. Τὸ ἀξιόπιστον τῶν μαρτύρων καὶ ἡ βαρύτης τῶν μαρτυριῶν κεῖται ἐν τῇ κρίσει τοῦ δικαστηρίου, «οὐ δεῖ προσέχειν τῷ πλήθει, ἀλλὰ τῇ πίστει καὶ τῇ ἀκεραιότητι τῶν μαρτύρων» Ν. 21 § 3 Π. (22. 5)· ἀπόδειξιν παρέχουσι μόνον σαφεῖς καὶ ὡρισμέναι μαρτυρίαι εἰς ἰδίαν τοῦ μάρτυρος ἀντίληψιν στηριζόμεναι· κατ' ἐξαίρεσιν δὲ συγχωροῦνται καὶ οἱ ἐξ ἀκοῆς μάρτυρες, ὅταν δηλαδὴ μάρτυρες αὐτήκοοι ἦναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρχωσι.

Αἱ μὴ στηριζόμεναι εἰς ἰδίαν τοῦ μάρτυρος ἀντίληψιν μαρτυρίαι καταβιβάζονται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἁπλῶν τεκμηρίων.

Τοὺς ὁρκισθέντας μάρτυρας τὸ δικαστήριον δέον νὰ πιστεύῃ, οὐχ ἧττον πιστεύονται μᾶλλον οἱ τιμιώτεροι. Ἀρμ. Α. ϛ΄., 21.

τιούμενοι τοῖς ἐν ἐκμαρτυρίῳ ὑφ' ἑαυτῶν εἰρημένοις».
Ἱ. Σ. 92 (1890).

Κατὰ τὸν νόμον ἐπὶ τῆς μαρτυρίας ἑνὸς καὶ μόνον μάρτυρος δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἡ κατὰ τῆς συζύγου κατηγορία. Ἱ. Σ. 111 (1892).

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Α. ς'. 21) ἑνὸς μάρτυρος μαρτυρία οὐκ ἔστι δεκτὴ ἐν οἱᾳδήποτε δίκῃ, κἂν συγκλητικὸς ᾖ.
Ἱ. Σ. 125 (1893).

§ 4.

α'. Γεγονότα δυνάμενα ν' ἀποδειχθῶσι δι' ὅρκου.[1]

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμενοπούλου Α, Ζ, 1, 2) ἐν ἀπο-

1. Ὅρκος εἶναι ἡ πρᾶξις δι' ἧς ἐπικαλεῖταί τις τὸν Θεὸν ὡς μάρτυρα τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων αὐτοῦ καὶ ὑποβάλλει ἑαυτὸν συγχρόνως εἰς τὰς ἐναντίον τῶν ψευδορκούντων ἀπειλὰς τῶν τε ἀνθρωπίνων καὶ τῶν θείων νόμων.

Ὁ ὅρκος εἶναι ἢ ὑποσχετικός, ὁσάκις ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον, ὡς ὁ τῶν πραγματογνωμόνων καὶ τῶν μαρτύρων, ἢ βεβαιωτικὸς ὁσάκις ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν, ὡς ὁ τῶν διαδίκων· ὁ τελευταῖος οὗτος ἐπιβάλλεται εἰς τὰς ἑξῆς περιπτώσεις:

α') Ὁσάκις ὁ ἀποδεικνύων διάδικος ἐξαρτᾷ τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὅρκου τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, ὅτε ὁ ὅρκος λέγεται ἐπακτός.

β') Ὁσάκις αἱ παρὰ τῶν διαδίκων προσαχθεῖσαι ἀποδείξεις δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς μόρφωσιν δικαστικῆς πεποιθήσεως, ὅτε ὁ δικαστής, καθόσον ἐκ τῆς ἀποδείξεως ταύτης προέκυψαν πιθανότητες ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων, ἐπιβάλλει αὐτῷ ὅρκον καλούμενον δικαστικὸν ἢ ἀναγκαῖον καὶ εἰδικώτερον ἀναπληρωτικὸν ἐὰν ἐπιβάλληται εἰς τὸν ἀποδεικνύοντα, ἀπαλλακτικὸν δὲ ἐὰν εἰς τὸν καθ' οὗ ἡ ἀπόδειξις.

γ') Ὁσάκις ἡ μὲν βάσις τῆς ἀπαιτήσεως εἶναι ἀποδεδειγμένη, εἶ-

ρίᾳ τῶν ἀποδείξεων καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ ἐπάγεται ὁ ὅρκος.
Μ. Σ. 59 (1866).

Κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον ὅρκος ἐπιφέρεται μόνον ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐπὶ ἀγωγῶν, αἵτινες ἔχουσιν ἄλλοθεν δήλην τὴν ἀλήθειαν, ἐν ἀπορίᾳ ἀποδείξεων ἢ ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις· ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἡ ἐπαγωγὴ τοῦ ὅρκου ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου οὐκ ἔστι νόμιμος καθόσον ἡ πραγματικότης τῆς ὀφειλῆς ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐναγομένης ὀφειλέτιδος (Ἀρμεν. § 1 περὶ ὅρκου 1) εἰς τρόπον ὥστε οὐδεμία ἀμφιβολία περὶ τούτου δύναται νὰ ὑπάρχῃ.
Μ. Σ. 27 (1867).

Ὁ ἐναγόμενος δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἕτερον ὅρκον εἰ μὴ τὸν τῆς εἰδήσεως, διότι ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως δὲν δύναται

ναι δ' ἀδύνατον νὰ ἐξακριβωθῇ ἄλλως τὸ μέγεθος τῆς ζημίας, ὅτε ἐπιβάλλεται τῷ ἐνάγοντι ὅρκος περὶ τούτου καλούμενος ἐκτιμητικός.

Ὁ ὅρκος κατὰ κανόνα δίδοται περὶ τῆς ἀληθείας ἢ ἀναληθείας τοῦ πράγματος εἰς ὃ ἀναφέρεται· μόνον δὲ ὁσάκις ὁ ὀμόσων δὲν ἔχει ἰδίαν τούτου γνῶσιν, συγχωρεῖται αὐτῷ νὰ ὁρκισθῇ τὸν τῆς εἰδήσεως ὅρκον, τοιοῦτος δ' εἶναι ὁ τῶν κληρονόμων, τῶν κηδεμόνων κλπ. Ν. 10 Βασ. 40.5, Ν. 3. 53 σχολ. 2 Βασ. 22.5, Ἐμπ. Νομ. ἄρθρ. 146.

Ὁ ὅρκος δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ πάσης γενικῶς ἰδιωτικῆς διαφορᾶς καὶ ἐπὶ παντὸς οὐσιώδους γεγονότος, ἐὰν εἰδικοὶ νομικοὶ ὁρισμοὶ δὲν διαγράφωσι ῥητῶς τοὐναντίον. Ν. 3 § 1. 13 § 2 καὶ 34 Βασ. 25.5.

Ὁ ὅρκος κατ' ἀρχὴν ἐπάγεται εἰς τὸν ἐν τῇ δίκῃ διάδικον καὶ νομικὸν πρόσωπον ἂν ἦναι οὗτος, ὅτε ὁ ὅρκος δίδοται ὑπὸ τῶν προϊσταμένων αὐτοῦ.

Ὁ ἄνηβος κατὰ τὸν νόμον, Ἀρμ. Α, ζ', 14, δὲν εἶναι ἀνίκανος πρὸς ὁρκοδοσίαν, ἡ δ' ἑτέρα διάταξις τοῦ Ἀρμενοπούλου «ὅρκος οὐκ ἐπιφέρεται ἀνήβῳ» σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι ὑπόχρεως ὁ ἄνηβος τὸν ἐπαχθέντα αὐτῷ ὅρκον νὰ δεχθῇ, ἀλλὰ δοθεὶς ἔρρωται ὁ ὅρκος τοῦ ἀνήβου.

ἵνα γνωρίζῃ εἴ γε τῷ ὄντι ὀφείλεται τὸ ποσὸν τοῦτο τῷ ἐνάγοντι. Μ. Σ. 1 (1879).

Ἐν ταῖς περιπτώσεσι καθ' ἃς ὑπαρχούσης ἀμφιβολίας περί τινος πράγματος δὲν δύναται νὰ φανερωθῇ ἄλλοθεν ἡ ἀλήθεια, ὁ νόμος ἐπιτρέπει τῷ δικαστῇ ἵνα ἐπιβάλῃ αὐτεπαγγέλτως ὅρκον (Ἀρμεν. Α. Ζ. 1. 2.), ἀπόκειται δ' αὐτῷ οὐ μόνον ὅπως σταθμίσῃ τὰς ὑπαρχούσας ἀποδείξεις, ἀλλ' ἀποβλέψῃ καὶ εἰς τὴν κρείττονα τοῦ πράγματος γνῶσιν. Μ. Σ. 9 (1883).

Τὸ δικαστήριον δὲν παραδέχεται τὴν ἐπαγωγὴν ὅρκου μηδεμίαν δυναμένου νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς δίκης. Μ. Σ. 211 (1893).

β') Ὅρκος κληρικῶν.[1]

Οἱ ἀρχιερεῖς ὁρκιζόμενοι ἐνώπιον τοῦ ὁρισθέντος πρὸς ἐξέτασιν αὐτῶν εἰσηγητοῦ, ἀρχόμενοι λέγουσι: «διαβεβαιῶ ἐπὶ τῇ ἀρχιερατικῇ μου συνειδήσει ὅτι κτλ.»

Μ. Σ. 22 (1877).

---

1. Οἱ κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ ἐν γένει συμφώνως ταῖς εὐαγγελικαῖς διατάξεσι καὶ ταῖς ἱεραῖς καὶ κανονικαῖς παραδόσεσιν εἴθισται καὶ νενόμισται ἀνέκαθεν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἵνα εἴτε ἐτὶ μαρτυρίᾳ εἴτε καὶ ὡς διάδικοι ἐν τοῖς δικαστηρίοις εἰσκαλούμενοι διαβεβαιῶσιν ἐπὶ τῆς ἱερατικῆς καὶ μοναστικῆς αὐτῶν συνειδήσεως περὶ τοῦ προκειμένου πράγματος εἴτε καταφάσκοντες εἴτε ἀποφάσκοντες κατὰ τὴν Π. καὶ Σ. ἐγκύκλιον τοῦ μηνὸς Βρίου 1849, ἣν ὅρα κατωτέρω.

Προσκαλούμενοι δ' ἵνα ὁρκισθῶσιν εἴτε ἕνεκα ἀστικῶν, εἴτε ἕνεκα ποινικῶν ἀγωγῶν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἢ ποινικοῖς δικαστηρίοις, ὁρκίζονται ἐν τῷ οἰκείῳ Πατριαρχείῳ ἢ τῇ] Μητροπόλει κατὰ τὴν Βεζυρικὴν ἐγκύκλιον τῆς 23 Δζεμαδζή-οὐλ-ἀχήρ 1388 καὶ 22 Ἰανουαρίου 1306 (1891).

Ὁ ζητηθεὶς ἵνα μαρτυρήσῃ ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ τοῦ ἑλλ. προξενείου ἱερεὺς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον αὐτοῦ. Πρ. Ἱ. Σ. 15 Μαρτίου 1876.

Ἐπειδὴ ὁ ἱερεὺς ἐβιάσθη νὰ ὁρκισθῇ εἰ μὲν κατὰ συνείδησιν ὡρκίσθη ὑπάρχει ἀνεύθυνος, ἀλλὰ πρὸς τελείαν ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ δέον νὰ ὑποβάλῃ ἑαυτὸν εἰς τεσσαρακονθήμερον νηστείαν καὶ ἀποχὴν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας. Πρ. Ἱ. Σ. 15 Ἀπριλίου 1871.

Ὁ κληρικός, ὡς ὁρκισθεὶς ἅπαξ διὰ παντὸς κατὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ, οὐδέποτε δύναται νὰ δώσῃ ὅρκον, εἴ που δὲ δεήσει ἵνα μαρτυρήσῃ ἐπὶ ὑποθέσεών τινων, πράττει τοῦτο ἐν τῇ Μητροπόλει βεβαιῶν ἐν βάρει τῆς ἱερατικῆς αὐτοῦ συνειδήσεως ὅτι θέλει εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅτι ἐρωτηθῇ. Πρ. Ἱ. Σ. 15 Ἰουνίου 1889.

γ') Ὅρκος δικαστικός.

Ὁ νόμος[1] ἀφῆκεν εἰς τὴν τοῦ δικαστοῦ ἐκτίμησιν ὅπως ἐπιβάλλῃ αὐτεπαγγέλτως τὸν ἀναγκαῖον δικαστικὸν ὅρκον θατέρῳ τῶν διαδίκων, εἴτε τῷ ἀποδεικνύοντι τὸν ἀναπληρωτικόν, ὅταν ὑπάρχωσι πλείονες λόγοι ὑπὲρ τῆς πιθανότητος τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ, εἴτε τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ τὸν ἀπαλλακτικόν. Μ. Σ. 17 (1879) 103 (1867).

Τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων μὴ οὐσῶν ἀντιφατικῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ περιεχουσῶν ἱκανὰ στοιχεῖα, καθιστῶντα λίαν πιθανοὺς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἀποδεικνυούσης,

---

1. «Ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις εἴωθεν ὁ δικαστὴς ὅρκον ἐπιφέρειν καὶ οὕτω ψηφίζεσθαι» Ν. 31 Βασ. (22. 5). «Ἐπὶ τῶν καλῇ πίστει καὶ ἄλλων ἀγωγῶν δύναται ὁ δικαστὴς ἐν ἀπορίᾳ τῶν ἀποδείξεων ὅρκον ἐπιφέρειν» Ν. 45 (Βασ. αὐτόθι).

ἐπιβάλλεται ταύτῃ αὐτεπαγγέλτως ἀναπληρωτικὸς ὅρκος.
Μ. Σ. 87 (1887).

δ΄) Ὅρκος ἐκτιμητικός.

Ὁσάκις πρόκειται περὶ διεκδικήσεως πραγμάτων ἀπολεσθέντων, ὧν τινων ἡ ἀξία οὐκ ἔστιν ἀποδεδειγμένη, ὁ διεκδικῶν δύναται μὲν ὁρίσαι τὴν ἀξίαν αὐτῶν δι' ἐκτιμητικοῦ ὅρκου, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ τὸ δικάζον δικαστήριον δύναται μετριάσαι τὴν ὁρισθεῖσαν ἀξίαν κατ' ἰδίαν ἐκτίμησιν.
Μ. Σ. 57 (1865).

Μὴ οὔσης δυνατῆς ἄλλως τῆς ἐξακριβώσεως τῆς ἀξίας ἐπιδίκου τινὸς ἀντικειμένου, ὁ δικαστὴς ὀφείλει κατὰ νόμον νὰ ἐπιβάλῃ τῷ ἐνάγοντι τὸν ἐκτιμητικὸν ὅρκον, ὁρίζων ἅμα καὶ τὸν ἀνώτατον τῆς ἀξίας ὅρον, Βασίλ. Ν. 4, 2 Ν. 5 (22. 6).
Μ. Σ. 8 (1872).

Κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, ὅπερ διέπει τὰ καθ' ἡμᾶς, ὁ ἐκτιμητικὸς ὅρκος ἐπιβάλλεται ὁσάκις ἡ μὲν ἀπαίτησις εἶναι ἐντελῶς ἀποδεδειγμένη ἢ ἀναμφισβήτητος τὸ δὲ μέγεθος αὐτῆς ἐντελῶς ἀναπόδεικτον Μ. Σ. 17 (1881).

ε΄) Ἀποτελέσματα δόσεως ἢ μὴ τοῦ ὅρκου.[1]

Κατὰ τὸν νόμον (Ἀρμ. Α. ζ΄.) ὁ ὅρκος, ἐπιφερόμενος εἴτε παρὰ τοῦ ἀντιδίκου εἴτε παρὰ τοῦ δικασιοῦ, τέμνει τὴν ἀμφισβήτησιν, ἔοικε γὰρ διαλύσει καὶ μείζων ἐστὶ ψήφου,

1. Ὁ εἰς ὃν ἐπάγεται ὁ ὅρκος ὀφείλει νὰ δηλώσῃ, ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ δικαστηρίου ταχθείσης ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας, ἂν δέχηται, ἀποποιῆται ἢ ἀντεπάγῃ τὸν ὅρκον, διότι ἄλλως τὸ γεγονὸς ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐπήχθη ὁ ὅρκος θεωρεῖται ὡς ὡμολογημένον, «ἀντὶ ἀμολογοῦντός ἐστιν ὁ μὴ ὀμνὺς μηδὲ ἀντεπάγων» Ν. 38 Βασ. 22,5.

Ὁ δικαστικὸς ὅρκος δὲν ἀντεπάγεται, ἀλλ' ἐὰν δοθῇ ὡς ἀναπληρωτικὸς συμπληροῦται ἡ πρότερον ἀτελὴς ἀπόδειξις, ἐὰν δ' ὡς ἀπαλλακτικὸς ἐκμηδενίζεται αὐτη. Ἐὰν ὅμως δὲν δοθῇ τότε θεωρεῖται ὡμολογημένον τὸ ἐναντίον ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ βεβαιωθῇ διὰ τοῦ ὅρκου.

Καὶ ὁ ἐκτιμητικὸς ὅρκος ἐπίσης ἀντεπάγεται.

Κατὰ τοῦ δοθέντος ὅρκου εἶναι ἀπαράδεκτος πᾶσα ἀνταπόδειξις.

διότι ὁ ἐπάγων ὅρκον δὲν ἐξαρτᾶ τὴν λύσιν τῆς διενέξεως ἐκ τῆς δόσεως ὅρκου ἀληθοῦς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐν γένει δόσεως ὅρκου.
Μ. Σ. 13, 9 (1874).

Μὴ δοθέντος τοῦ ὅρκου συμφώνως ταῖς ἐν τῇ ἀποφάσει διατυπώσεσι καὶ ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας, τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται νὰ χορηγήσῃ τῷ αἰτοῦντι νέαν προθεσμίαν πρὸς ὁρκοδοσίαν. Μ. Σ. 22 (1877).

Ὁ δοθεὶς ὅρκος κατὰ τὸν νόμον ἀποτελεῖ πλήρη ἐν τῇ δίκῃ ἀπόδειξιν, διότι τέμνει ἐξ ὁλοκλήρου τὴν μεταξὺ τῶν διαδίκων διαφοράν. Μ. Σ. 87 (1887).

Ἡ μὴ δόσις τοῦ ὅρκου, ὃς ἐπεβλήθη εἰς τὸν ἕτερον τῶν διαδίκων, δὲν ἀπαλλάττει τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ τῆς δόσεως τοῦ ἐπιβληθέντος αὐτῷ ὅρκου. Πρ.Μ Σ. 21 Σ)βρίου 1888.

Ἡ ἄρνησις τοῦ ἐναγομένου ὅπως παραδεχθῇ τὸν ἐπιβληθέντα αὐτῷ ὅρκον ἀποτελεῖ νόμιμον τεκμήριον ὅτι ὁμολογεῖ οὗτος τὴν ἀγωγήν. Μ. Σ. 139 (1889).

ς΄) Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος περὶ ὅρκου τοῦ ἔτους 1849.

.. ..Διὰ ταῦτα ἡ καθόλου τοῦ Χριστοῦ ἁγία ἡμῶν Ἀνατολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τὴν ἀρτίως ἀναφανεῖσαν καὶ δημοσιευθεῖσαν ψυχόλεθρον καὶ κακόφρονα ἑτεροδιδασκαλίαν τοῦ ἐξεῖναι ὀμνύειν ἀπολύτως τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς, ὡς ψυχικῆς διαφθορᾶς τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος παραίτιον διὰ τὴν εἰσαγομένην καταφρόνησιν τοῦ φοβεροῦ χρήματος τοῦ ὅρκου καὶ ὡς ἀντιβαίνουσαν τῇ

θείᾳ ἐντολῇ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς διατάξεσιν ἀντιστρατευομένην καὶ ὅλως πολεμίαν τῇ ὀρθῇ καὶ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ τῆς ἁγίας καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, ἀποκηρύττει ἄρδην καὶ ἀποσκυβαλίζει καὶ μηδεμιᾶς παραδοχῆς καὶ προσοχῆς ἀξίαν τῷ χριστωνύμῳ πληρώματι ἀποφαίνεται. Κοινῇ δ' ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῶν ἁγιωτάτων ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν, καὶ τῶν ἱερωτάτων Ἀρχιερέων, διὰ τοῦδε τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῆς ἐγκυκλίου γράμματος θεσπίζουσα καὶ ὁριζομένη συνῳδὰ τῇ θείᾳ διακελεύσει τοῦ Σωτῆρος, καὶ ταῖς Ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἀποφάσεσιν, ἀθέμιτον ὅλως παρὰ τῇ ἁγίᾳ καὶ ἀμωμήτῳ ἡμῶν πίστει διακηρύττει τὸ ὀρκίζεσθαι τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς εἴτε κατ' ἰδίαν, εἴτε καὶ ἐν δικαστηρίοις. Καὶ πάντας τοὺς ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξους αὐτῆς λαοὺς νουθετεῖ ἀπέχεσθαι ὅλως καὶ φυλάττεσθαι παντὸς ὅρκου· τὰς δὲ προσπιπτούσας διαφορὰς διαλύειν εἰρηνικῶς καὶ μήτε ὅρκον ἐπάγειν τοῖς ἀδελφοῖς μήτε παρ' αὐτῶν ἀντιλαμβάνειν, ἀρκουμένους τῇ ἐν φόβῳ Θεοῦ μαρτυρίᾳ τῆς ἑαυτῶν συνειδήσεως καὶ τὴν ἐν Χριστῷ εἰρήνην πολὺ μᾶλλον προτιμῶντας ἢ διαπληκτίζεσθαι μαχόμενους ἐν τοῖς δικαστηρίοις κατὰ τὸ ἀποστολικόν· «ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ἐν ὑμῖν ἐστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε, διατὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλ' ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε καὶ ταῦτα ἀδελφούς». Πρὸς δὲ τοὺς προβαλλομένους τὴν ἐκ τῆς Ρωμαϊκῆς νομοθεσίας ἔκπαλαι κεκρατηκυῖαν διάταξιν, ὀμνύειν ἐπὶ τῶν θείων εὐαγγελίων τοὺς δικαζομένους ἐν τοῖς δικαστηρίοις πρὸς πίστωσιν τῶν παρ' αὐτῶν λεγομένων, ἔστι μὲν εἰπεῖν, ὅτι καὶ διατάγματα πάλιν τῶν ὀρθοδόξων Βασιλέων κωλύουσι τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τοῦ ὅρκου· οὕτω τὸ διάταγμα τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων Βασιλείου, Κωνσταντίνου καὶ Λέοντος, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῶν εὐαγγελίων ὅρκου, θεσπίζει λέγειν τοὺς χριστιανούς, «μάρτυς Κύριος ὁ Θεὸς καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἵσταμαι» (ὁ θεῖος δηλονότι ναός). Ἡ δ' οὖν Ἐκκλησία τῇ μὲν εἰρημένῃ πολιτικῇ Ρωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ ὑποχωρεῖ ἐξ ἀνάγκης ἀνεχομένη, εἴ γε πρὸς μειζόνων κακῶν καὶ κινδύνων ἀπαλλαγὴν καὶ οἰκονομίαν ἐπιβάλλοιτο παρὰ τῶν πολιτικῶν νόμων ὅρκος, (ὡς μήποτε ὤφειλε)· τούς γε μὴν ἀναγκασθέντας ὑπὸ πολιτικῶν νόμων ὁρκωμοτῆσαι, πρῶτον μὲν παραγγέλλει καὶ εὐορκήσαντας ἐξευμενίζειν τὸ θεῖον καὶ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς καὶ δεήσεις προσάγει πρὸς τὸν μὴ ὀμόσαι ὅλως ἐντειλάμενον Δεσπότην καὶ Κύριον, ἵνα τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας «εἰ ὅρκῳ ὑπήχθησαν»

τύχωσι. Ἔπειτα δὲ τούτοις εὐορκεῖν ἐπιτάττει καὶ τὸν ἴδιον ὅρκον ἀπαράβατον διαφυλάττειν, ἁγνοὺς ἑαυτοὺς καὶ καθαροὺς διατηροῦντας ἀπὸ πάσης ψευδορκίας τε καὶ ἐπιορκίας, ὡς ἀπὸ ἀρνήσεως Θεοῦ. Τὸν δὲ ἱερὸν αὐτῆς Κλῆρον καὶ τοὺς τὸν σωτήριον τῆς μοναδικῆς πολιτείας ζυγὸν ἀραμένους, οὔτε κατ' ἰδίαν οὔτε ἐν τοῖς δικαστηρίοις κἄν τε ὡς μάρτυρες κἄν τε ὡς διάδικοι παραστῶσιν, ὅρκον ὀμνύειν οὔτ' ἐπιτρέπει, οὔτ' ἀνέχεται· δεινὸν γὰρ καὶ πέραν δεινοῦ εἴπερ ὁ τῶν θείων μυστηρίων ἱερουργὸς καὶ τοῦ λαοῦ πνευματικὸς προϊστάμενος καὶ τύπος αὐτῷ καὶ ὑπογραμμὸς τῆς κατὰ Θεὸν ἀληθοῦς πολιτείας εἶναι τεταγμένος καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου πεπιστευμένος παραβαίνει τοῦτο δημοσίως ὁρκωμοτῶν καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν θείων εὐαγγελίων ὀμνύων ἄντικρυ τῆς «μὴ ὀμόσαι ὅλως» Κυριακῆς ἐντολῆς. Πῶς δὲ καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ ποιμαντορία τε καὶ διδασκαλία τὸ ἀξιόπιστον ἕξει εἴ γε ἐν τοῖς βιωτικοῖς πράγμασιν ὁ λόγος αὐτοῦ καὶ τὸ Ναὶ καὶ τὸ Οὔ οὐκ ἔχει τὸ ἀξιόχρεων ἄνευ ὅρκου ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἐπὶ Θεοῦ παρόντος καὶ ἀκούοντος, πανδήμως προφερόμενον;

Μόλις τοῖς αἱρετικοῖς κληρικοῖς ὡς ἔξω τῆς ἐκκλησίας πεπλανημένοις, ὁ τοιοῦτος πολιτικὸς ἐπετίθετο ὅρκος, ὅτε τὸν λίβελλον τῆς ἑαυτῶν ὁμολογίας προσέφερον, ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὴν αἵρεσιν αὐτῶν ἀναθεματίζοντες, ὅπως, ἐὰν πάλιν ἀποσκιρτήσωσιν, ὑπόδικοι ὦσι μὴ μόνον ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἐκ τῆς πολιτικῆς νομοθεσίας κατὰ τῶν ἐπιόρκων ποιναῖς. Διὰ ταῦτα συμφώνως ταῖς εὐαγγελικαῖς διατάξεσι καὶ ταῖς ἱεραῖς καὶ κανονικαῖς παραδόσεσιν, εἴθισται καὶ νενόμισται ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἵνα πάντες οἱ ἱερωμένοι καὶ μοναχοί, εἴτε ἐπὶ μαρτυρίᾳ εἴτε καὶ ὡς διάδικοι ἐν τοῖς δικαστηρίοις εἰσκαλούμενοι, διαβεβαιῶσιν ἐπὶ τῆς ἱερατικῆς καὶ μοναστικῆς αὐτῶν συνειδήσεως περὶ τοῦ προκειμένου πράγματος εἴτε καταφάσκοντες εἴτε ἀποφάσκοντες. Ἔστι δὲ τὸ ἔθος ἀρχαῖον καὶ ἀποστολικόν, εἴγε καὶ ὁ θεῖος Παῦλος λέγει· «ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεως» καὶ «ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, Ναὶ καὶ Οὔ, Οὔ», (Β'. Κορινθ. 12, 17). Καὶ ἐπὶ δικαστηρίου δὲ κρινόμενος ἔλεγεν· «ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ» (Πραξ. κγ'). Ὅθεν καὶ Ἰωάννης ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀθωούμενος πρὸς τὸν πάπαν Κωνσταντῖνον ἔγρα-

φεν. «Αὐτὸ τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅπερ καύχημα ἑαυτοῦ ὁ θεῖος Ἀπόστολος διωρίσατο, προβαλλόμεθα εἰς παράστασιν τῆς ἀληθείας τῶν ἐξ ἡμῶν λεγομένων» (συνοδ. συλλ. Τ. 2 σελ. 707). Τὴν ἐν συνειδήσει ταύτην διαβεβαίωσιν φαίνεται νοῶν καὶ νόμος ἀρχαῖος λέγων περὶ τῶν κληρικῶν, «ἵνα κατὰ τὸ πρέπον ἐνώπιον Θεοῦ εἴπωσιν ἃ γινώσκουσι», (Ἀρμενόπουλος)· καὶ ἄλλος δὲ νόμος βασιλικὸς ῥητῶς διδάσκει ὅτι «ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ τοῦ κανόνος οἱ κληρικοὶ κωλύονται ὀρκωμοτεῖν» (Κωδ. Ἰουστινιανοῦ βιβ. α' τίτλ. γ'., 25) Τοῦτο καὶ ὁ ἀρχαῖος Νομοκάνων βεβαιοῖ· καὶ τοῦτον τὸν τῆς διαβεβαιώσεως τύπον καὶ ἡ πολιτικὴ νομοθεσία τῶν ἁπανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπισημοτάτων δικαστηρίων ἀντὶ ὅρκου διατάττουσιν ἐπὶ τῶν κληρικῶν ἄχραντον καὶ ἀμίαντον τὴν ἱερωσύνην ἀπὸ τῆς δημοσίου παραβάσεως τοῦ εὐαγγελίου διαφυλάττουσαι καὶ τῆς ἐκ τοῦ ὅρκου τικτομένης πολλάκις ἐπιορκίας τὸν ἀρχιερέα καὶ ἱερέα καὶ τὸν διάκονον τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων ἐξασφαλίζουσαι, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐκ τῆς συνειδήσεως αὐτῶν διαβεβαίωσιν ἀντὶ ὅρκου πρὸς πίστωσιν ἰσοδυναμοῦσαν ἀποδεχόμεναι, ὡς ἐνώπιον Θεοῦ προσφερομένην· «ἃ γὰρ ὡς ἐπὶ Θεοῦ παρόντος προσφέρομεν, τοῦτο ἔχομεν ὅρκον ἡμεῖς» καὶ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ἀποφαίνεται. Ἐὰν δὲ ποτέ τις τῶν κληρικῶν ψευδῆ βεβαιώσας ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ συνειδήσεως φωραθῇ, τὴν αὐτὴν τοῖς ἐπιορκοῦσι παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ παρὰ τοῖς πολιτικοῖς νόμοις ὑφέξει ποινήν. Οὐδένα γὰρ ἀδικοῦντα οὔτε θεῖος οὔτε ἀνθρώπινος νόμος ἀτιμώρητον παραβλέπουσι. Διὰ ταῦτα ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, κηδομένη τῆς κοινῆς σωτηρίας τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων, τούς τε λαϊκοὺς χριστιανούς, ὡς προείρηται, νουθετεῖ φυλάττεσθαι παντοίως καὶ ἀποφεύγειν τὰς ὁρκωμοσίας. Ἐὰν δὲ ποτέ τις ἀνάγκη κατὰ τὴν πολιτικὴν νομοθεσίαν τὸν ὅρκον αὐτοῖς ἐπιφέρῃ, εὐορκεῖν γοῦν αὐτοὺς ἀκριβῶς καὶ ἀνωτέρους ἑαυτοὺς ἀπὸ πάσης ἐπιορκίας διατηρεῖν συμβουλεύει· τούς τε φιλοθέους καὶ φιλανθρώπους πολιτικοὺς δικαστὰς προτρέπεται καὶ παραινεῖ διὰ τὸν Κύριον μὴ ταχεῖς μηδὲ συχνοὺς μηδ' ἐπὶ σμικροῖς ἐπάγειν τοῖς δικαζομένοις τοὺς ὅρκους, ἵνα μὴ τὸ φοβερὸν τοῦ ὅρκου χρῆμα εἰς συνήθειαν ἐμπεσὸν καταφρονηθῇ καὶ καταπλημμυρήσῃ τὴν πολιτείαν ἐπιορκία, ἐξ ἧς μοχθηρία παντοία καὶ ψεῦδος καὶ ἀδικία πηγάζει καὶ ἀνομία τὸ τῶν νόμων σθένος ἐξαμαυροῦσα καὶ τὸ πανώλεθρον δρέπανον τῆς θείας ὀργῆς, ὅπερ ὁ Προφήτης

ἑώρακε Ζαχαρίας, κατὰ τῶν ἐπιορκούντων ἐπαγομένης ἰδίως δὲ τοῖς τοῦ βήματος παραγγέλλει καὶ διατάσσει, ἀρχιερεῦσί τε καὶ ἱερεῦσι καὶ διακόνοις καὶ τοῖς μοναχοῖς, ἁγνοὺς πάντῃ ἑαυτοὺς διατηρεῖν καὶ καθαροὺς ἀπὸ παντὸς ὅρκου ἰδίου τε καὶ τοῦ πολιτικῶς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐπὶ τῶν θείων εὐαγγελίων ἐπαγομένου. Πιστοποιεῖν δὲ τοὺς διαδίκους καὶ δικαστὰς περὶ τοῦ προκειμένου πράγματος διαβεβαιοῦντες ἐπὶ τῆς ἱερατικῆς ἢ μοναστικῆς αὐτῶν συνειδήσεως ἐφ' ᾗ καὶ πᾶς ὅρκος ἐστήρικται καὶ προσέχειν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, μήποτε ψυχολέθρου σκανδάλου παραίτιοι γένωνται, δημοσίως περιπεσόντες εἰς τὴν ἀπηγορευμένην ὁρκωμοσίαν. Εἰ δέ τις τῶν ἱερωμένων ἢ μοναστῶν, ἐναντία τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς διατάξεως ποιῶν, καὶ ὅρκον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐπάγων ἢ ἀναδεχόμενος φωραθείη, ὑπόδικος ἔσται βαρυτάτης ἐπιτιμίας ὡς ἐναντίον τῷ θείῳ Εὐαγγελίῳ, ὃ καταπεπίστευται, πανδήμως ἀντιφερόμενος καὶ τὰς ἱερὰς καὶ κανονικὰς παραδόσεις καταπατῶν καὶ τὸ μέγα τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα ἐνώπιον πάντων τῶν πιστῶν, ὡς οὐκ ἀξιόπιστον φέρον τὴν συνείδησιν, καθυβρίζων, καὶ θύραν εἰς ἐπιορκίαν καὶ κατ' αὐτὸ τὸ θεῖον τάγμα δημοσίως διανοίγων, ἐφ' ᾗ τοὺς ἐμπεπτωκότας ὁ ἀποστολικὸς Κανὼν παντελῶς ἀπογυμνοῦσθαι τῆς ἱερωσύνης καὶ καθαιρεῖσθαι θεσπίζει. Ἐπὶ τούτοις καὶ τὸ παρὸν ἐξεδόθη ἐκκλησιαστικὸν ἐγκύκλιον, ἀποφαντικόν τε καὶ παραινετικὸν γράμμα πρὸς κοινὴν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ὠφέλειαν καὶ πνευματικὴν ὁδηγίαν.

Ἐν ἔτει 1819ῳ κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, ἐπινεμήσεως Ηης.

† Ὁ πατριάρχης Κωνστ[πόλεως **Ἄνθιμος** ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀποφαίνεται
† Ὁ „ Ἀλεξανδρείας **Ἱερόθεος** „ „ „
† Ὁ „ Ἀντιοχείας **Μεθόδιος** „ „ „
† Ὁ „ Ἱεροσολύμων **Κύριλλος** „ „ „

Ἕπονται ὑπογραφαὶ 12 Ἀρχιερέων.

§ 5.[1]

Κατὰ τὰς νομικὰς διαγορεύσεις ἵνα ἔχῃ κῦρος ἰδιωτικὸν

1. Ὁ τύπος τοῦ ἐγγράφου κανονίζεται κατὰ τοὺς ἐν ᾧ τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐξεδόθη ἰσχύοντας νόμους, N. 114 § 1 Πανδ. de reg. juris.

ἔγγραφον, ἀπαιτεῖται ἡ ὑπογραφὴ ὅλων ἐκείνων, οἵτινες ὑποχρεοῦνται δι' αὐτοῦ. Μ. Σ. 36 (1862).

Παντὸς ἐγγράφου ἄμεσον σχέσιν ἔχοντος πρὸς τὴν δικαζομένην ὑπόθεσιν καὶ προσαγομένου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, δέον ἵνα τὸ περιεχόμενον λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἀδιαρέτως καὶ ἐν τῷ συνόλῳ καὶ εὐσυνειδότως ἐκτιμᾶται ἡ ἐσωτερικὴ οὕτως εἰπεῖν αὐτοῦ ἀξία. Μ. Σ. 52 (1865).

Ἐπειδὴ τὸ δικαστήριον συνεπείᾳ τῶν ἀναφορῶν τοῦ

Τὰ ἔγγραφα διακρίνονται εἰς δημόσια καὶ ἰδιωτικά πρωτότυπα καὶ ἀντίγραφα, ἀναφέροντα καὶ ἀναφερόμενα.

Δημόσιά εἰσι τὰ ἀπὸ τῶν ἁρμοδίων διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν προερχόμενα, ἰδιωτικὰ δὲ τὰ συνταττόμενα ὑπὸ ἰδιώτου καὶ δι' ἑαυτόν, ἄτινα ἵνα ἔχωσι κῦρος ἀπαιτεῖται νὰ φέρωσι μόνον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδόντος αὐτά· «κἂν μὴ σχῇ τὸ συμβόλαιον ὕπατον ἢ ἡμέραν ἔρρωται», Ν. 34 § 1 Βασ. 25.2, καὶ κατὰ τὴν ΟΒ' νεαρὰν Λέοντος τοῦ Σοφοῦ «πᾶν ἔγγραφον ἐν ᾧ ἐπιγέγραπται ὁ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ τύπος διὰ χειρὸς τοῦ συνθεμένου αὐτὸ ἔχει τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἀμετάπτωτον», Σύντ. Γ' 328.

Τὰ ἔγγραφα, τά τε δημόσια καὶ τὰ ἰδιωτικὰ προσηκόντως καὶ ἐγκύρως συντεταγμένα, καθιστῶσι δικανικῶς ἀληθὲς τὸ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον, δύνανται ὅμως νὰ προσβληθῶσιν ὡς εἰκονικὰ ἢ ἐκ βίας καὶ δόλου προελθόντα. Ἰδίᾳ δὲ τὰ δημόσια ἔγγραφα ἀποτελοῦσι πλήρη ἀπόδειξιν ὡς πρὸς πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναφερόμενα, ἅπερ ἡ συντάξασα δημοσία ἀρχὴ ἀναφέρει ὡς ὑπ' αὐτῆς ἐνεργηθέντα ἢ ἐνώπιον αὐτῆς γενόμενα· ταῦτα ἔχουσι βεβαίαν χρονολογίαν καὶ κατὰ τρίτων, ἐνῷ τὰ ἰδιωτικὰ δὲν ἔχουσι πλὴν ἂν ἐπιθεωρηθῶσι συμβολαιογραφικῶς, ἢ ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἐν αὐτοῖς ὑπογεγραμμένος ἢ ἂν ἀναφέρωνται ἐν δημοσίῳ ἐγγράφῳ.

Ἵνα ἔχῃ κῦρος ἰδιωτικὸν ἔγγραφον περιέχον ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν, δέον ἵνα φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς τῶν ὑποχρεουμένων καὶ συνταχθῇ εἰς τοσαῦτα πρωτότυπα, ὅσα εἶναι τὰ συμβαλλόμενα μέρη, τὰ διάφορον πρὸς ἄλληλα ἔχοντα συμφέρον, καὶ δ' ἵνα σημειωθῇ ἀκριβῶς ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδοθέντων πρωτοτύπων.

Τὰ ἐκ τῶν γραφείων τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν ἐξερχόμενα ἔγγραφα δέον ἵνα γράφωνται ἐπὶ τοῦ ἀναλόγου χαρτοσήμου συμφώνως τῇ ἑπομένῃ Π. καὶ Σ. ἐγκυκλίῳ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου 1880·

..... Τὸ Αὐτοκρατορικὸν ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀπηύθυνεν ἡμῖν τεσκερὲν αὐτοῦ, δι' οὗ ἀξιοῖ ἵνα ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς γραφείοις τῶν Μητροπόλεων αὐτῶν συντασσομένων ἐγγράφων, ὅπως ταῦτα συνῳδὰ τῷ ἐν ἰσχύϊ νόμῳ τῆς Σ. Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως συντάσσωνται ἐπὶ χαρτοσήμου, ὅπερ οὐκ ἐγίνετο συνήθως ἄχρι τοῦδε, ἡ δὲ παράβλεψις τῆς νομικῆς ταύτης διατάξεως πολλάκις ἤδη συνεπήγαγε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων διὰ προστίμου ποινῶν πρὸς ζημίαν τῶν ἐνδιαφερομένων. Ληφθέντος τοίνυν τοῦ πράγματος τούτου ὑπ' ὄψιν, ὥσπερ καὶ τῶν ἐπιζημίων αὐτοῦ συνεπειῶν ἐν συνεδριάσει τῶν περὶ ἡμᾶς δύο σωμάτων, τῆς τε Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἐνεκρίθη ὅπως δι' ἡμετέρας Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς συστήσωμεν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς ἁγίοις Ἀρχιερεῦσι τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν καὶ τήρησιν τοῦ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου Αὐτοκρατορικοῦ νόμου ἐν τῇ συντάξει καὶ τῇ ἐπικυρώσει τῶν παρὰ τῶν χριστιανῶν αὐτῶν προσαγομένων διαφόρων ἐγγράφων. Καὶ δὴ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης προτρεπόμεθα συνοδικῶς καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτῆς ὅπως φροντίζῃ ἵνα τὰ ὡς ἄχρι τοῦδε συντασσόμενα ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μητροπόλεως αὐτῆς ἔγγραφα συντάσσωνται εἰς τὸ μέλλον ἐπὶ χαρτοσήμου, ὥσπερ καὶ τὰ προσαγόμενα αὐτῇ πρὸς ἐπικύρωσιν προσέχῃ ἵνα ὦσιν οὕτω συντεταγμένα, παριστῶσα ἑκάστοτε τοῖς ἐνδιαφερομένοις τὸ ἐπιζήμιον τῆς νομικῆς ταύτης παραλείψεως εἰς τὰ συμφέροντα αὐτῶν.

ἀναφερομένου ἐπελήφθη τῆς ἐκδικάσεως τῆς δίκης ταύτης, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπ' αὐτοῦ προσαχθέντων μαρτυρικῶν ἐγγράφων σταθμίσαν τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, ἐξέδοτο ἀπόφασιν τελεσίδικον καταστᾶσαν ἤδη, τὰ εἰρημένα ἔγγραφα ὀφείλουσι διὰ παντὸς μένειν μετὰ τῆς λοιπῆς δικογραφίας ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς ἀρχείοις καὶ μόνον ἐὰν θέλῃ ὁ ἀναφερόμενος δύναται νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἀντίγραφα αὐτῶν. Μ. Σ. 64 (1865).

Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀρμενοπούλου ἀπαιτουμένη ἐν τοῖς ἐγγράφοις σφράγισις προσώπων ἀγραμμάτων πρὸ πολλοῦ ἐν

ἀχρηστίᾳ περιέπεσε, διὰ τῆς κατὰ τὸ μέγιστον μέρος καταργήσεως τῆς ὑπάρξεως καὶ χρήσεως ἐν γένει σφραγίδων.
Μ. Σ. 24 (1868).

Μὴ ὑπαρχόντων εἰδικῶν τύπων περὶ τῶν ἐκδιδόντων ὁμόλογα ἀγραμμάτων, ἐξ ἀνάγκης δέον ἀναγνωρισθῆναι πᾶν ὁμόλογον, ἅμα ἀποδειχθῇ ἡ γνησιότης αὐτοῦ.
Μ. Σ. 24 (1868).

'Απορριπτέος ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου ὅτι προσφέρεται ἵνα ἀποδείξῃ τὴν γενομένην ἐν τῇ συντάξει τῆς προκειμένης διαθήκης, συνταχθείσης δημοσίᾳ ἐνώπιον τοῦ ἑλλ. προξενείου, βίαν διὰ μαρτύρων, διότι κατὰ τὸν νόμον «τὰ δημόσια ὑπομνήματα προτιμῶνται τῆς τῶν μαρτύρων φωνῆς» (Βασιλ. 74 [2.21]), καὶ «τὰ συμβόλαια χρῆναι πιστεύειν πλέον τῶν μαρτύρων». Μ. Σ. 21 (1872).

'Η ἐπιγραφὴ τοῦ προκειμένου ἐγγράφου ὡς διαθήκης δῆθεν δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ ὄντος δωρητηρίου, διότι ἐν τοῖς συναλλάγμασιν ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια σκοπείσθω μᾶλλον, ἤπερ τὸ ἔγγραφον ('Αρμ. Α. ν', 2). Μ. Σ. 16 (1872).

Πᾶν ἔγγραφον προσαγόμενον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων πρὸς ἀπόδειξιν καθίσταται κοινὸν ἀποδείξεως μέσον.
Μ. Σ. 4 (1874).

Ἔγγραφον κατατεθὲν παρὰ τῇ ἁρμοδίᾳ ἀρχῇ δὲν ἀπαλλάσσει πάσης εὐθύνης τὸν προηγούμενον κάτοχον αὐτοῦ, ἂν μὴ προηγήθη καὶ ἀπόφασις δικαστική, διατάττουσα τὴν παρὰ τῇ ἁρμοδίᾳ ἀρχῇ κατάθεσιν τοῦ ἐγγράφου.
Μ. Σ. 25 (1879).

Τὸ προσαγόμενον ἔγγραφον ὡς ἐκμαρτύριον οὐδεμίαν κατὰ νόμον ἔχει πίστιν καὶ αὐθεντίαν.
Μ. Σ. 1 (1879).

Τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ἵνα βασισθῇ ἐπὶ ἐκμαρτυρίων, ἅτινα ὁθενδήποτε προερχόμενα ἀπορριπτέα εἰσὶ κατὰ τὸν νόμον ('Αρμ. Α. ΣΤ, 14). 'Ι. Σ. 79 (1880).

'Η χρονολογία ἐστὶ στοιχεῖον ἀπαραίτητον παντὸς ἐγγράφου, μὴ ὑπάρχουσα δ' ἐν αὐτῷ καθίστησι τοῦτο ἄκυρον καὶ οὐχὶ ἀτελές. Μ. Σ. 19 (1881).

Τὰ ἑκατέρωθεν προσαχθέντα μαρτυρικὰ ἔγγραφα ὡς ἐκμαρτύρια οὐδόλως εἰσὶ πιστευτὰ καὶ παραδεκτὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ('Αρμ. Α. ϛ', § 14) 'Ι. Σ. 90 (1889).

Οὐχὶ ὀρθῶς τὸ πρωτοδίκως δικάσαν δικαστήριον, ἀντὶ τοῦ διατάξαι τὴν κατὰ νόμον διεξαγωγὴν ἀποδείξεων, στηριζόμενον ἐπὶ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, δι' ἧς ἁπλῶς ἐδίδοντο αἱ ζητηθεῖσαι πληροφορίαι παρὰ τοῦ ἐν τοῖς πατριαρχείοις 'Εκκλησ. Δικαστηρίου περὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ δικαζομένης ὑποθέσεως, ἐξέδοτο τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν, καθόσον ἡ ἐκζήτησις σχετικῶν πληροφοριῶν λαμβάνει μὲν χώραν μεταξὺ τῶν διαφόρων δικαστηρίων, ἀλλ' οὐδέποτε τὸ τοιοῦτον ἐπέχει τόπον τακτικῆς κατὰ τὸν νόμον ἀποδείξεως. 'Ι. Σ. 131 (1893).

Τὰ παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐγγράφως πιστοποιούμενα ἀποτελοῦσι τελείαν ἀπόδειξιν, ἐκτὸς τῆς διὰ τῶν ἐπιτρεπομένων νομίμων μέσων ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.
Μ. Σ. 230 (1894).

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

§ 1. Εἴδη καὶ καταρτισμὸς ἀποφάσεως.
§ 2. Στοιχεῖα ἀποφάσεως, ἱστορικόν, αἰτιολογικόν, καὶ διατακτικόν.
§ 3. Ἀνάκλησις ἀποράσεως.

§ 1.

Ἐν ταῖς συνοδικαῖς ἀποφάσεσιν, ἐν αἷς ὑπάρχει διχογνωμία, ὀφείλει ἡ μειοψηφία νὰ παρακολουθῇ τῇ πλειοψηφίᾳ συνυπογράφουσα. Πρ. Ἱ. Σ. 21 Ἰανουαρίου 1863.

1. Ἀπόφασις καλεῖται ἡ πρᾶξις, ἣν ἐκδίδει τὸ δικαστήριον ἀποφαινόμενον περὶ τῆς ἐπιδίκου διαφορᾶς. Αἱ ἀποφάσεις διακρίνονται εἰς **ἐκκλητάς**, τὰς ὑποκειμένας εἰς ἔφεσιν, καὶ εἰς **ἀνεκκλήτους** τὰς μὴ ὑποκειμένας· εἰς **κατ' ἀντιμωλίαν**, τὰς ἐκδιδομένας μετὰ παράστασιν ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς διαφορᾶς καὶ ὑποβολὴν τῶν προτάσεων αὐτῶν, καὶ εἰς **ἐρήμην**, τὰς ἐκδιδομένας ὅταν παρίσταται ὁ ἕτερος μόνον τῶν διαδίκων, ὁ δ' ἕτερος μηδαμῶς ἐμφανίζηται, ἢ ἐμφανιζόμενος ἀρνῆται νὰ συζητήσῃ· εἰς **τελεσιδίκους**, τὰς ἀνεπιδέκτους ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως καὶ μὴ **τελεσιδίκους** τὰς ὑποκειμένας εἰς τὰ ἔνδικα ταῦτα μέσα· τέλος εἰς **προπαρασκευαστικάς, προδικαστικάς, προσωρινὰς** καὶ **ὁριστικάς**. Προπαρασκευαστικαὶ λέγονται ἐκεῖναι, δι' ὧν ὁ δικαστὴς προπαρασκευάζει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως μὴ εἰσερχόμενος εἰς τὴν οὐσίαν, ὡς αἱ δεχόμεναι ἀναβολὴν τῆς συζητήσεως λόγῳ ἀνετοίμου τῶν διαδίκων κλπ., προδικαστικαὶ δ' ἐκεῖναι δι' ὧν ὁ δικαστὴς ἀναμιγνύεται εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, ἐπιλαμβάνεται αὐτῆς καὶ ὑποδεικνύει τὴν ἔκβασιν ἐν γένει τῆς διαφορᾶς, διατάσσων ἀποδείξεις ἢ ἐπιβάλλων ὅρκον· προσωρινὰι δ' ἀποφάσεις εἶναι αἱ ἀφορῶσαι προσωρινὰ μέτρα λαμβανόμενα ἐν τῇ δίκῃ, ὡς αἱ διατάσσουσαι μεσεγγύησιν πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἐπιδίκου πράγματος καὶ τέλος ὁριστικαὶ λέγονται αἱ ἀποφάσεις, αἱ θίγουσαι τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, δεχόμεναι ἢ ἀπορρίπτουσαι τὴν ἀγωγὴν καὶ ἀπεκδύουσαι τὸν δικαστὴν πάσης περαιτέρω ἐξουσίας.

Αἱ ἀποφάσεις καταρτίζονται διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων δικαστῶν, τῶν παραστάντων κατὰ τὴν τελευταίαν συζήτησιν τῆς ὑπὸ δίκην διαφορᾶς· ἀποτελεῖται δ' ἡ πλειοψηφία ἐκ τοῦ ἡμίσεος τῆς ὁλομελείας τῶν συνεδριασάντων πλέον ἑνός. Ἐπὶ ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ μερὶς ἡ ἔχουσα τὴν ψῆφον τοῦ προέδρου, ἢ τοῦ προεδρεύοντος· ἀλλ' ἂν ἐξεδηλώθησαν πλείονες τῶν δύο γνῶμαι, οὐδεμία δὲ συγκεντροῖ τὴν νόμιμον πλειοψηφίαν, ἡ ἀσθενεστέρα γνώμη ὀφείλει νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ἰσχυροτέραν· ἐν δικαστηρίῳ, ὅπου ἑπτὰ οἱ δικασταί, ἂν αἱ γνῶμαι διαιρεθῶσιν ἀνὰ 3. 3 καὶ 1, δέον ἡ τελευταία αὕτη ὡς ἀσθενεστέρα νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς μίαν τῶν δύο πρώτων· ἀλλ' ἂν ἐξεδηλώθησαν πλείονες τῶν δύο γνῶμαι ἰσόψηφοι π.χ. 2. 2. 2, τότε κατὰ τὸν N. 38 Βασ. (9. 3) «ἐπὶ μὲν ἐλευθερίας τὰ ὑπὲρ αὐτῆς κρατεῖ, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων κἂν ἐγκλήματα ὥσι τὰ ὑπὲρ τοῦ φεύγοντος, εἰ δὲ εἰς διαφόρους ποσότητας κατεδίκασαν ἡ ἐλάττων κρατεῖ».

Καταρτίζονται δ' αἱ ἀποφάσεις μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως εἰ δυνατόν, ἢ κατά τινα ἐπομένην δικάσιμον μετὰ διάσκεψιν μυστικήν,

Ἑκάτερος τῶν διαδίκων δικαιοῦται ἵνα παραλαμβάνῃ ἀντίγραφα κεκυρωμένα τῶν ἀποφάσεων, εἴτε ἑλληνιστὶ εἴτε τουρκιστί. Μ. Σ. 14 (1867).

Τὸ Συμβούλιον οὐκ εἴωθεν ἐκδιδόναι προδικαστικὰς ἀποφάσεις, ἀλλ' ἀπαγγέλλει ταύτας προφορικῶς τοῖς διαδίκοις. Μ. Σ. 27 (1873).

Τελεσίδικος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἐκείνη, ἥτις δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ δι' οὐδενὸς ἐνδίκου μέσου. Μ. Σ. 18 (1873).

Δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ἀνακοπτομένης, ὅτι ἡ μνησθεῖσα ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τούτου κατέστη τελεσίδικος καὶ ὁριστική, μὴ ὑποκειμένη πλέον εἰς ἀνακοπὴν ὡς ἐκτελεσθεῖσα, διότι τὸ ἄρθρον 77 τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονο-

μίας ὁρίζει ὅτι ἀπόφασίς τις θεωρεῖται ἐκτελεσθεῖσα, ὁσάκις λάβωσι χώραν τὰ ἐν αὐτῇ μνημονευόμενα ῥητὰ καὶ ὡρισμένα γεγονότα, ὧν οὐδὲν συνέβη ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς ὁμολογεῖ αὐτὴ ἡ ἀνακοπτομένη ἐν ταῖς ἐγγράφοις αὐτοῖς προτάσεσι, λέγουσα ὅτι ἡ περὶ ἐκτελέσεως αἴτησις αὐτῆς, οὐδὲν ἐπήνεγκε πρακτικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἐπιεικείας αὐτῆς, μὴ θελησάσης νὰ ποιήσῃ χρῆσιν καταναγκαστικῶν μέσων. Μ. Σ. 13 (1873).

Τὸ δικαστήριον τοῦτο οὐκ εἴωθεν ἐκδιδόναι προδικαστικὰς ἀποφάσεις, ἀλλ' ἐν περιπτώσει τοιαύτῃ ἀπαγγέλλει

τοῦ προέδρου συλλέγοντος τὰς ψήφους τῶν δικαστῶν καὶ ἀπαγγέλλοντος τὴν ἀπόφασιν δημοσίᾳ εἰς τοὺς διαδίκους.

Ἐμπορ. Δικον. ἄρθρ. 47 52.

Ἄρθρ. 47ον. Μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως οἱ διάδικοι ἐξέρχονται, ὁ δὲ πρόεδρος συλλέγει τὰς ψήφους τῶν δικαστῶν· ἂν πρὸ τῆς ψηφοφορίας θεωρηθῇ ἀναγκαία μυστικὴ διάσκεψις, τὸ δικαστήριον ἀποσύρεται εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 120).

Ἄρθρ. 48ον. Μετὰ τὴν διάσκεψιν, ἂν τὸ δικαστήριον δυνηθῇ ν' ἀποφανθῇ ἐπανέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ ἀκροατηρίου, ἀπαγγελλομένης τῆς ἀποφάσεως εἰς τοὺς διαδίκους· ἂν δὲν δυνηθῇ, ἀναβάλλεται ἡ ἀπόφασις εἰς μεταγενεστέραν τινὰ δικάσιμον, διασκεπτομένου τοῦ δικαστηρίου ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 121).

Ἄρθρ. 49ον. Αἱ ἀποφάσεις καταρτίζονται τῇ ὁμοφώνῳ ψήφῳ τοῦ τε προέδρου καὶ τῶν δικαστῶν, ἢ διὰ πλειοψηφίας, ἥτις ἀποτελεῖται διὰ τῆς συμφωνίας τοῦ ἡμίσεος τῆς ὁλομελείας πλέον ἑνός. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 123).

Ἄρθρ. 50ον. Ἂν ἐξεδηλώθησαν γνῶμαι πλείονες τῶν δύο, ὑπὲρ οὐδεμιᾶς δὲ ἐδόθη πλέον τοῦ ἡμίσεος ὅλων τῶν ψήφων, γίνεται νέα ψηφοφορία, ἡ δὲ ἀριθμητικῶς ἐλάσσων μερὶς ὑποχρεοῦται νὰ παραδεχθῇ τὴν γνώμην μιᾶς ἐκ τῶν μειζόνων μερίδων.

Ἄρθρ. 51ον. Ἐν ἰσοψηφίᾳ ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου ἢ τοῦ προεδρεύοντος λογίζεται ὡς διπλῆ. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 124).

Ἄρθρ. 52ον. Τὴν καταρτισθεῖσαν ἀπόφασιν ἀπαγγέλλει ὁ πρόεδρος δημοσίᾳ εἰς τὸ ἀκροατήριον. (Παρ. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 121).

ἁπλῶς ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου τὸ συμπέρασμα τῆς διασκέψεως αὐτοῦ πρὸς τοὺς διαδίκους, κατόπιν δὲ κατ' αἴτησιν τῶν ἰδίων κοινοποιεῖ αὐτοῖς ἀπόσπασμα τοῦ πρακτικοῦ τῆς συνεδριάσεως αὐτοῦ, ἐνῷ σημειοῦνται οἱ λόγοι. Μ. Σ. 22 (1877).

Πᾶσα ἀπόφασις οἱουδήποτε δικαστηρίου ὅπως ἔχῃ οὐ μόνον νόμιμον κῦρος, ἐνόσῳ δὲν προσβληθῇ διὰ τῶν νομίμων ἐνδίκων μέσων, ἀλλὰ καὶ ὑπόστασιν, δέον ἵνα ἐκδίδοται παρὰ τῶν δικαστῶν, οἵτινες ἔλαβον μέρος ἐν τῇ συζητήσει, διότι κατὰ τὸν νόμον, Βασιλ. 37 (9. 3) τότε πάντες δοκοῦσι κρῖναι ὅτε καὶ πάρεισι. Μ. Σ. 22 (1880).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ συντελεσθεῖσα ὑπὸ δικαστηρίου παρανόμως συγκεκροτημένου, διά τε τὸ προεδρεύειν αὐτοῦ πρόσωπον λαϊκὸν καὶ διὰ τὴν ἄνευ ἀπαρτίας συγκρότησιν αὐτοῦ. Μ. Σ. 23 (1883).

Κατὰ τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχὰς ὁ μὴ λαβὼν μέρος δικαστὴς ἐν τῇ συζητήσει ὑποθέσεώς τινος δὲν δύναται ἵνα ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Μ. Σ. 60 (1886).

Εἴτε προσωρινὸς εἴτε διαρκής ἐστιν ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας κατὰ τὸ ἔθος νικᾷ τὸ μέρος τὸ ἔχον τὴν ψῆφον αὐτοῦ.

Πρ. Ἱ. Σ. 27 Φεβρ. 1886.

Πᾶσα ἀπόφασις δέον ἵνα βασίζηται ἐπὶ νόμου ῥητοῦ καὶ οὐχὶ ἐπὶ ὑποθέσεων καὶ κρίσεων ἀτομικῶν τῶν ἐκδιδόντων αὐτὴν δικαστῶν. Ἱ. Σ. 89 (1889).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ καταρτισθεῖσα μετὰ πάροδον δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς, διότι ἐνῷ ἐν ἀρχῇ αὐτῆς σημειοῦται ὅτι τὸ Δικαστήριον συνῆλθεν ὅπως δικάσῃ τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1888, ἐν τέλει ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐγένετο τῇ 31 Μαΐου 1890. Μ. Σ. 158 (1891).

Ὅταν ἕτερος πρόεδρος λαμβάνῃ μέρος κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποθέσεώς τινος καὶ ἕτερος κατὰ τὴν διάσκεψιν αὐτῆς, ἡ ἐκδιδομένη ἀπόφασις εἶναι ἄκυρος κατὰ τὴν τοῦ νόμου διαγόρευσιν Βασιλ. 70 (9. 1.) Μ. Σ. 171 (1891).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ ἐκδοθεῖσα μετὰ διαδικασίαν, καθ' ἣν τὸ μὲν πρῶτον προήδρευσεν ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος τοῦ δικαστηρίου, κατ' ἄλλην δὲ συνεδρίασιν αὐτὸς ὁ Μητροπολίτης καὶ μὴ φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν οὐδετέρου αὐτῶν ὡς προέδρου. Μ. Σ. 158 (1891).

Ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ἡ ἐφεσείουσα ὅτι τὸ ἔγγραφον, ὅπερ ἐκοινοποιήθη αὐτῇ, ὡς ἀπόφασις δικαστηρίου, οὐδὲν συστατικὸν τακτικῆς κατὰ νόμον ἀποφάσεως ἔχει καὶ ἑπομένως ἄκυρόν ἐστι, καθόσον ἐν ᾧ πρὸς ἔκδοσιν ἀποφάσεως ἀπαιτεῖται νὰ συνέλθῃ δικαστήριον τακτικὸν ἐκ μελῶν καὶ γραμματέως (Ἐμπορ. Δικον. 47—52 καὶ 64—66), ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐδὲν τοιοῦτον τακτικὸν δικαστήριον συνῆλθε, ἀλλὰ μόνον ὁ Μητροπολίτης Σβορνικίου μεθ' ἑνὸς γραμματέως κατήρτισε τὸ εἰρημένον ἔγγραφον. Ἱ. Σ. 99 (1891).

Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης ὅπως ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπικυρώσῃ τὴν ἐν λόγῳ ἀπόφασιν τοῦ Μ. Ἐ. Δικαστηρίου Σμύρνης, διότι πρὸς ὁριστικὴν αὐτῆς ἐκτέλεσιν δέον ἵνα φέρῃ αὕτη διοικητικῶς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἀνωτέρου ἁρμοδίου Ἐκκλ. Δικαστηρίου, διασκεψάμενον τὸ Συμβούλιον ἀπεφήνατο παμψηφεὶ ὅτι ἡ αἴτησις τοῦ Ἁγίου Σμύρνης εἶναι ἀπαράδεκτος, διότι τὸ ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ διατελοῦν Ἐκκλ. Δικαστήριον εἶναι αὐτοτελές, πᾶσα δὲ ἀπόφασις αὐτοῦ, ἐνόσῳ δὲν προσβάλλεται δι' οὐδενὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένων ἐνδίκων μέσων, θεωρεῖται ὁριστικὴ καὶ τελεσίδικος, τὸ δὲ ἀνώτερον δικαστήριον δέν δύναται νὰ προβαίνῃ αὐτεπαγγέλτως εἰς οἱανδήποτε ἀπόφασιν, ἐπικυροῦσαν ἢ ἀκυροῦσαν ἀπόφασιν κατωτέρου δικαστηρίου. Πρ. Μ. Σ 3 Ἰουνίου 1892.

Τοῦ ἐν λόγῳ πρωτοδίκου δικαστηρίου, ὡς ἐκ τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ κατάδηλον γίγνεται, συγκειμένου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ ἐκ τεσσάρων δικαστῶν μετὰ καὶ τοῦ προέδρου, καὶ τῶν μὲν δύο ἀποφηναμένων ὑπὲρ τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος, τοῦ δὲ τρίτου μειοψηφίσαντος καὶ τὴν γνώμην αὐτοῦ παραδεξαμένου τοῦ προέδρου, καὶ συνεπῶς καταρτισθείσης ἰσοψηφίας, τῆς δὲ ψήφου τοῦ προέδρου λογιζομένης διπλῆς (ἐμπορ. δικον. 51, πολιτ. 124), ἔδει ἵνα ἀπαγγελθῇ ἡ ἀπόφασις τῆς πλειοψηφίας τῆς γνωματευσάσης ὅτι ἐνοχοί εἰσιν αἱ τῆς συζύγου σχέσεις, διὰ ταῦτα ἡ Ἱ. Σύνοδος παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ πρωτόδικον δικαστήριον, ἵνα ἀπαγγείλῃ τοῖς διαδίκοις τὴν καταρτισθεῖσαν ἀπόφασιν.
Ἱ. Σ. 124 (1893).

Ὅσοι δικασταὶ παρευρέθησαν κατὰ τὴν συζήτησιν ὑποθέσεώς τινος καὶ ἤκουσαν τοὺς διαδίκους, ἐκεῖνοι μόνοι δικαιοῦνται νὰ συμπράξωσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀποφάσεως (Βασίλ. IX. 3. 37), ἡ δὲ παρὰ τὸν τύπον τῶν δικαστηρίων ἐξενεχθεῖσα ἀπόφασις οὐδὲν ἔχει κῦρος καὶ θεωρεῖται ὡς μὴ γενομένη (Ἀρμ. Α. Δ. 35). Μ. Σ. 234 (1894).

Ἡ δήλωσις τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως ὅτι «τὸ δικαστήριον σκεφθὲν κατὰ τὸ ἔθιμον» κλπ. πλημμελῶς ὅλως τυγχάνει, διότι ἅπαντα ἐν γένει τὰ δικαστήρια ὑπόχρεά εἰσιν ἵνα δικάζωσι καὶ σκέπτωνται κατὰ τὸν νόμον οὐχὶ δὲ κατὰ τὰ ἔθιμα καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς συνειδήσεως τῶν μελῶν, ἀλλὰ μετὰ ἐξέτασιν καὶ ἐξακρίβωσιν τῆς ὑπάρξεως ἐθίμου ἰσχύοντος καὶ ἀδιακόπως ἐνεργοῦντος, μὴ ἀντικειμένου δὲ εἰς ῥητὸν νόμον. Μ. Σ. 252 (1895).

§ 2.[1]

Τὸ μὴ ὑπογράψαι δικαστήν τινα ἔν τε τοῖς πρακτικοῖς καὶ ἐν τῇ ἀποφάσει, οὐδόλως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς λόγος ἀκυρότητος τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, ἀφοῦ παρῆν οὗτος ἔν τε τῇ συζητήσει τῆς ὑποθέσεως καὶ τῇ διασκέψει, ἠρνήθη δ' ἵνα ὑπογράψῃ ἕνεκα λόγων ἰδίων, οἵτινες ἀφορῶντες τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δικαστηρίου, οὐδόλως δύνανται νὰ ἐλαττώσωσι τὴν ἀπαρτίαν αὐτοῦ, ὅπερ ἦν νομίμως κατηρτισμένον. Μ. Σ. 10 (1879).

Τὸ δικαστήριον δὲν εἶναι ὑπόχρεον νὰ ποιῆται ἰδίᾳ λόγον ἐν τῇ ἀποφάσει περὶ πάσης προτάσεως καὶ περὶ παντὸς ἰσχυρισμοῦ τῶν διαδίκων, ἀλλὰ μόνον περὶ ἑκάστου κεφαλαίου τῆς ἀγωγῆς καὶ ἀνταγωγῆς. Μ. Σ. 16 (1880).

Ἡ ἐν τῇ ἀποφάσει παράλειψις τῶν ὀνομάτων τῶν δικαστῶν, δὲν εἶναι οὐσιώδης λόγος εἰς ἀκύρωσιν αὐτῆς, ὅταν ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐγγράφου ἐξάγηται σαφῶς ὅτι μόνος ὁ Μητροπολίτης δὲν ἐδίκασε τὴν ὑπόθεσιν, ὡς οὐκ ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ὁ ἐκκαλῶν. Ἱ. Σ. 5 (1881).

Αἱ τυπικαὶ ἐνστάσεις αἱ περιεχόμεναι ἐν τῇ ἐφέσει ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διαδικασίας καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων οὐδαμῶς δύνανται ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, διότι τείνουσιν εἰς διάψευσιν τοῦ περιεχομέ-

---

1. Πρὸς ἔγκυρον ὕπαρξιν ἀποφάσεως ἀπαιτοῦνται τὰ ἑξῆς στοιχεῖα: α') νόμιμος σύνθεσις τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ δέον νὰ βεβαιῶται ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀποφάσεως, β') αἱ ἀποφάσεις δέον νὰ συντάσσωνται ἐγγράφως καὶ νὰ περιέχωσιν ὡς ἀναγκαῖα στοιχεῖα τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 64 ἐμπορ. δικον. καὶ τοῖς ἄρθροις 56 – 58 παραρτ. ἐμπορ. νόμου ἀναγραφόμενα προσόντα, γ') ἐν τῇ ἀποφάσει δέον νὰ ὑπάρχῃ **ἱστορικόν,** περιέχον τὰ τῆς συγκροτήσεως τοῦ δικαστηρίου, τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἐπιδίκου θέματος καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν εἰσάγεται ἡ ὑπόθεσις πρὸς συζήτησιν, **αἰτιολογικόν,** περιέχον τὰς σκέψεις, τοὺς νόμους, ἢ τὰ ἔθιμα ἐφ' ὧν στηρίζει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ὁ δικαστής, δεχόμενος ἢ ἀπορρίπτων τὴν ἀγωγὴν ἢ τὰς ἐνστάσεις τῶν διαδίκων καὶ ἔχον πρὸς τὸ διατακτικὸν σχέσιν αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος, καὶ τέλος **διατακτικόν,** ὅπερ περιέχει τὰς διατάξεις τῆς ἀποφάσεως, τὰς ἐκ τοῦ αἰτιολογικοῦ ἀπορρεούσας, αἵτινες δέον νὰ μὴ ὦσιν ἀόριστοι ἢ νομικῶς καὶ φυσικῶς ἀδύνατοι καὶ ὅπερ δέον νὰ ἦναι σαφές, θετικὸν καὶ ὁλοσχερές, ἀνταποκρινόμενον πρὸς πάσας τὰς αἰτήσεις καὶ προτάσεις τῶν διαδίκων.

Ἐμπ. δικ. ἄρθρ. 64.

Ἄρθρ. 61ον. Τὰ κατὰ τὸ 56 ἄρθρον τοῦ παραρτήματος τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου συντασσόμενα πρακτικὰ τῶν ἀποφάσεων πρέπει νὰ περιέχωσι τὰ ὀνόματα τοῦ προέδρου καὶ τῶν παρέδρων, τῶν ἐκδόντων αὐτάς, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, τὴν ἐθνικότητα καὶ ὑπηκοότητα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατοικίαν τῶν διαδίκων, ἐν συντόμῳ δὲ τὰς ἐνστάσεις καὶ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, τὰ πραγματικὰ γεγονότα καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ νόμου, τὸ αἰτιολογικὸν καὶ τὸ διατακτικὸν καὶ προσέτι ἂν ἐξεδόθησαν καθ' ὁμοψηφίαν ἢ πλειοψηφίαν, πρωτοδίκως ἢ ἐφεσίμως καὶ τέλος τὴν χρονολογίαν τῆς ἡμέρας, τοῦ μηνὸς καὶ τοῦ ἔτους.

Παράρτ Ἐμπορ. Νόμ. 56 – 58.

Ἄρθρ. 56ον. Οἱ γραμματεῖς εἰσιν ἐπιτετραμμένοι τὴν σύνταξιν τῶν ἀποφάσεων, ἃς ἀντιγράφουσιν εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον.

Πᾶσα ἀπόφασις φέρει αὔξοντα ἀριθμὸν καὶ ὑπογράφεται ἢ σφραγίζεται ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ὑπὸ τοῦ προέδρου, τῶν διαρκῶν παρέδρων καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρ. 57ον. Ἡ ἔκδοσις τῶν ἀποφάσεων γίνεται κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν, ἐντὸς προθεσμίας εἰκοσιμιᾶς ἡμερῶν τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς χρονολογίας ταύτης.

Οἱ γραμματεῖς εἰσιν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἐκδόσεως ταύτης, ἐκτὸς νομίμου λόγου προερχομένου ἐκ τοῦ δυσχεροῦς καὶ πολυπλόκου τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρ. 58ον. Ἡ ἔκδοσις τῆς ἀποφάσεως γίνεται δι' ἀντιγράφου ὁμοίου τῷ ἐν τῷ ἄρθρῳ 56 ἀναφερομένῳ πρωτοτύπῳ, ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως καὶ ἐσφραγισμένου τῇ σφραγῖδι τοῦ δικαστηρίου.

νου τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως, ἐξ ἧς ἀριδήλως ἐξάγεται ὅτι, καὶ ἐν ἀπαρτίᾳ ὂν τὸ πρωτόδικον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐδίκασε τοὺς διαδίκους, καὶ νομίμως ἐκλήτευσε τὸν νῦν ἐκκαλοῦντα τότε δὲ ἐναγόμενον, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ διεξαγωγὴ τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐγένετο δεόντως, τοῦ νῦν ἐκκαλοῦντος παραδεξαμένου τοὺς προταθέντας μάρτυρας καὶ μηδεμίαν κατ' αὐτῶν ἔνστασιν προβαλόντος, ὡς λέγει ῥητῶς ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ἥτις ὡς δημόσιον ἔγγραφον ἀποτελεῖ πλήρη πίστιν περὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἐνόσῳ δὲν προσβάλλεται ὡς πλαστή. Ἱ. Σ. 25 (1885).

Ἀκυρωτέα ἐστὶν ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, διότι οὐδόλως ἀναφέρεται ἐν αὐτῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποβληθείσης εἰς τὸ δικαστήριον διαφορᾶς, οὐδὲ διατυποῦνται αἱ σκέψεις καὶ αἱ αἰτιολογίαι ἐξ ὧν ὁρμηθὲν τὸ δικαστήριον κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ. Μ. Σ. 111 (1887).

Ἀκυρωτέα τυγχάνει ἡ ἐφεσιβαλλομένη ἀπόφασις ὡς μὴ περιέχουσα πάντα τὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἀπαιτοῦνται ἀναγκαίως ἐν ἑκάστῃ ἀποφάσει, διότι ὡς ὀρθῶς λίαν ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσείων οὔτε ἱστορικὸν περιλαμβάνει, οὔτε αἰτιολογικόν, ἀλλ' οὔτε καὶ διατακτικόν, ἐνῷ ἔδει ἵνα 1) ἀναφέρῃ ἐν συντόμῳ τὸ περιεχόμενον τῆς ἀγωγῆς, 2) ἐκθέσῃ τὰς σκέψεις τοῦ δικαστηρίου, ἐφ' ὧν τοῦτο βασίζει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ καὶ 3) ὁρίσῃ σαφῶς τὸ διατακτικὸν ὡς συμπέρασμα τοῦ αἰτιολογικοῦ· ἑπομένως ἡ παράλειψις τούτων φέρει ἀκυρότητα εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀπόφασιν. Ἱ. Σ. 89 (1889).

Τυπικαὶ ἐλλείψεις ἀποφάσεώς τινος, ὡς ἡ παράλειψις τῆς σημειώσεως τοῦ τίτλου τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν δικαστηρίου, ἡ ἀποσιώπησις ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη κατὰ πλειοψηφίαν ἢ ὁμοψηφίαν, ἡ μὴ μνεία τῆς ὑπηκοότητος, ἐθνικότητος

καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν διαδίκων καὶ λοιπαὶ ὅμοιαι, δὲν ἀπαρτίζουσι στοιχεῖα ὑπαγορεύοντα ἀπαραιτήτως τὴν κατὰ νόμον ἀκύρωσιν αὐτῆς. Μ. Σ. 179 (1892).

Πᾶσα ἀπόφασις, ἐπίσημον φέρουσα χαρακτῆρα, ἀποτελεῖ πλήρη πίστιν περὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἐκτὸς ἂν προσβληθῇ ὡς πλαστή. Μ. Σ. 189. 190 (1892).

Ἡ ἐν τῷ τέλει τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως παράλειψις τῶν ὑπογραφῶν τοῦ προέδρου καὶ τῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, τὴν διάσκεψιν καὶ τὴν ἀπαγγελίαν αὐτῆς λαβόντων μέρος δικαστῶν, δὲν εἶναι οὐσιώδης καὶ δυναμένη νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀκύρωσιν αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

Μ. Σ. 189. 190 (1892).

Πᾶσα ἀπόφασις ὅπως ᾖ νομίμως κατηρτισμένη, δέον ἵνα πρὸς τοῖς λοιποῖς ὅσα ἀριθμεῖ ὁ νόμος, περιέχῃ τὴν σημείωσιν τῆς ὑπὸ δίκην ὑποθέσεως καὶ τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ αὐτῆς, καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὡς πλημμελὴς ὁ ἐν ταῖς προτάσεσι τῆς ἐφεσιβλήτου ἰσχυρισμὸς ὅτι, κατ' ἔθιμον ἐπικρατοῦν ἐν Χίῳ, ἡ ἀγωγὴ δὲν περιέχεται ὁλόκληρος ἐν ταῖς ἐκδιδομέναις ὑπὸ τοῦ αὐτόθι Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου ἀποφάσεσι, προσαγαγούσης πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς καὶ πιστοποιητικὸν τοῦ τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν ἐκδόντος δικαστηρίου, οὐ μόνον διότι ἡ ἀπόφασις αὕτη οὔτε ἁπλῆν περίληψιν ἀναγράφει τῆς ἀγωγῆς ἀλλὰ καὶ διότι κυρίως τὰ ἔθιμα δὲν ἀποδεικνύουσι δικονομικοὺς θεσμούς, ἀλλὰ θέματα οὐσιαστικά, τὴν δὲ παράλειψιν οὐσιώδους δικονομικῆς διατάξεως δὲν δύναται νὰ πιστοποιῇ αὐτὸ τὸ τὴν παράλειψιν ποιῆσαν δικαστήριον. Μ. Σ. 183 (1892).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ ἀπορρίπτουσα ἐνστάσεις ἢ

ἀντενστάσεις ἄνευ σκέψεως δικαιολογούσης τὴν ἀπόρριψιν ἢ μὴ αὐτῶν ἢ μὴ λαμβάνουσα ποσῶς ὑπ' ὄψιν αὐτάς.

Μ. Σ. 180, 186 (1892)

Ἄκυρός ἐστιν ἡ ἀπόφασις τοῦ πρωτοδίκου δικαστηρίου ὅπερ, διατάξαν μαρτυρικὰς ἀποδείξεις, δὲν προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων πλὴν ἑνός, οὐδὲ μνείαν ποιεῖται ἐν τῷ αἰτιολογικῷ τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως τῆς διατάξεως τῶν μαρτυρικῶν ἀποδείξεων καὶ τοῦ λόγου δι' ὃν δὲν ἐξητάσθησαν οἱ μάρτυρες. Ἱ. Σ. 109 (1892).

Ἡ ἐν τῇ ἐκκαλουμένῃ ἀποφάσει παρασιώπησις, ἐὰν αὕτη ἐξεδόθη καθ' ὁμοψηφίαν ἢ πλειοψηφίαν εἶναι πράγματι λόγος ἀκυρώσεως, ὡς λίαν ὀρθῶς ἰσχυρίζεται ὁ ἐφεσείων, καθόσον ὁ ὅρος οὗτος ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν στοιχείων ἅτινα ἀπαρτίζουσιν ἑκάστην ἀπόφασιν, συνῳδὰ τῷ 64 ἄρθρῳ τῆς ἐν ἰσχύϊ δικονομίας. Μ. Σ. 225, 226 (1894).

Μὴ ἀκυρωθείσης τῆς πρώτης ἀποφάσεως τοῦ εἰρημένου πρωτοδίκου δικαστηρίου ὑπὸ ἀνωτέρου τοιούτου, ἄκυρός ἐστιν ἡ δευτέρα αὐτοῦ ἀπόφασις ἡ ἀντιφάσκουσα πρὸς τὴν πρώτην. Μ. Σ. 291 (1896).

Ἄκυρος εἶναι ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις, ὡς περιέχουσα πλείστας ὅσας δικονομικὰς ἐλλείψεις, διότι τὸ ἱστορικὸν αὐτῆς εἶναι ὅλως ἀόριστον, τὸ δ' αἰτιολογικὸν ἐλλείπει ὅλως, καίτοι τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον προσὸν ἑκάστης ἀποφάσεως, ἐν ᾗ δέον ἵνα ἀναφέρωνται οἱ λόγοι ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ δικαστήριον, ἐκ δὲ τοῦ διατακτικοῦ μὴ ὄντος σαφοῦς καὶ ὡρισμένου, δὲν ἐξάγεται ἡ σχέσις αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος ἡ ἀπαιτουμένη μεταξὺ ἀμφοτέρων.

Μ. Σ. 301 (1896).

§ 3.[1]

Ἐνεκρίθη ἡ ἔκδοσις ἐπιστολῆς πρὸς τὸν εἰρημένον Μητροπολίτην, ἐντελλομένης αὐτῷ ἐντόνως ὅπως ἀνυπερθέτως καὶ ἐν παντὶ ὅρῳ ἐκτελέσῃ τὴν ἤδη ἐκδεδομένην ἀπόφασίν του· διότι ὑπέρτερον ἄλλο δικαστήριον δικαιοῦται μόνον ν' ἀνατρέψῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδεδομένην ἤδη ἀπόφασίν του καὶ οὐδέποτε ὁ ἴδιος.

Πρ. Ἱ. Σ. 7 Αὐγούστου 1872.

Τὰς μὴ ὁριστικὰς ἀποφάσεις τὰ δικαστήρια δύνανται ν' ἀνακαλέσωσι καὶ δημοσιευθείσας, δὲν εἶναι δ' ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀναψηλαφῶντος, ὅτι ἡ προδικαστικὴ ἀπόφασις ἡ διατάσσουσα ἀπόδειξίν τινα ὑπάρχει ὁριστικὴ ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο καὶ δὲν δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀνακαλέσῃ αὐτήν. Μ. Σ. 32 (1875).

Ἐὰν ἐν τῇ ἀριθμήσει προέκυψε λάθος τι λογιστικόν, τοῦτο οὐδόλως δύναται νὰ δώσῃ χώραν εἰς ἀναψηλάφησιν ἀλλὰ κατὰ τὸν νόμον Βασιλ. 44 (9. 1) διορθοῦται ἁπλῶς ἡ ψῆφος. Μ. Σ. 16 (1880).

1. Ἡ ἀπόφασις πρὶν ἢ ἀπαγγελθῇ δὲν εἶναι ἀμετάβλητος, διότι δυνατὸν οἱ δικασταὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης νὰ μεταβάλωσι γνώμην, ἂν δ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐκλείψῃ τι τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, ἀνάγκη πᾶσα εἶναι ἵνα ἡ ὑπόθεσις συζητῆται ἐκ νέου. Καὶ τὰς ἀπαγγελθείσας ἀλλὰ μὴ ὁριστικὰς ἀποφάσεις δύναται τὸ δικαστήριον ν' ἀνακαλέσῃ ὁρῶν τὸ ἡμαρτημένον αὐτῶν ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν.